

LIETUVIŲ
DIENOS

MIAMI PARADO KARALAITĖ — LIETUVAITĖ MARCELĖ VALIBUS

LITHUANIAN DAYS
JANUARY, 1958

1958 M. SAUSIO MĖN.

TURINYS

CONTENTS

V. Vaitiekūnas, TARP NERIMO IR VILTIES. Tarptautinės padėties paraštėje.	3
D. Peniko foto reportažas, STUDENTAI VEIKIA	4
AUKOTI AR NE? Anketa. Atsako D. Augienė, dr. P. Kisielius, k. V. Bagdanavičius, J. Karvelis	5
KAIP AUGO SOPHIE BARCUS PROGRAMA? Balio Brazdžionio pasikabėjimas su S Barcus	6
V. Seirijis, "LIETUVIAIS ESAME MES GIME..." Baltimorės radijo valandėlei 10 metų	7
Marija Aukštaitė, BIČIULIŠKAS RYŽTAS, apysakos ištrauka	8
POEZIJA iš Gr. Tušauskaitės, Jono Aisčio, L. Žitkevičiaus ir P. Babicko naujausių knygų	9
KNYGOS IR AUTORAI. V. Alanto 25 metai draminės kūrybos; M. Katiliškio romano recenzija	11
W. M. Chase, HARTFORDO LIETUVIAI, kultūriniai veiksniai, veikėjai ir kuitūros fondo vėjus	12
JAUNIMO CENTRAS CHICAGOJE, V. Noreikos foto reportažas	14
VEIDAI IR VAIZDAI, Pasaulio lietuvių kronika	16

ENGLISH SECTION

MISUNDERSTANDING AND REALITY, by Walter M. Chase	19
TRAKAI, The Birthplace of Vytautas The Great, by Daumantas Čibas	20
FROM THE LITHUANIAN POETS. Ocean Of The World, by J. Tysliava, transl. by W. K. Matthews ..	22
MONICA'S PASSION, an excerpt from the M. Katiliškis' novel, translated by M. Stark	22
THE ANNIVERSARY OF TERROR AND SLAVERY, by Dr. A. Trimakas	23
LITHUANIAN HISTORY IN STAMPS, Part X, by A. Bernotas	23
THE DEAD GODS, poem by Fred E. Truman	24
LITHUANIANS IN THE CHRISTMAS PEACE FESTIVAL IN WASHINGTON	24
LITHUANIANS MAKE NEWS	25
MISS MARCIA VALIBUS — 1958 Orange Bowl Queen, Miami, Fla.	26

Bernardas BRAZDŽIONIS ..... Vyr. Redaktorius / Editor-in-Chief
Juozas KOJELIS ..... Reportažo Redaktorius / Feature Editor
Juozas TININIS ..... Literatūros Redaktorius / Literature Editor
Milton STARK ..... Anglų klb. vyr. Redaktorius / Senior English Editor
Daumantas ČIBAS ..... Foto Redaktorius / Photo Editor

REDAKTORIAI ATSKIROSE VIETOSE / ASSISTANT EDITORS — VL. ADOMAVIČIUS, Boston, Mass.; AL. ASTAŠAITIS, Detroit, Mich. VL. BŪTĖNAS, Chicago, Ill.; BR. DAUNORAS, London, Anglija; J. IGNATONIS, Chicago, Ill.; J. A. JŪRAGIS, Sydney, Australia; S. NARKĖLIŪNAITĖ, New York, N. Y.; B. RAUGAS, Philadelphia, Penn.; V. Rociūnas, Cleveland, Ohio; C. SURDOKAS, Baltimore, Md.; A. ŠALČIUS, New York, N. Y.; P. W. URBAN, Cleveland, Ohio; V. VERIKAITIS, Toronto, Ont., Canada; V. VOLERTAS, Baltimore, Md.; A. VINGIS, Melbourne, Australia

NUOLATINIAI FOTO BENDRADARBIAI / PHOTOGRAPHERS— BOSTON, MASS.: Vl. Adomavičius, P. Bliumas, D. Čibas, K. Gruzdas, R. Lizdeika; BROCKTON, MASS.: L. Reivydas; BROOKLYN, N. Y.: G. Penikas; CHICAGO, ILL.: A. Gulbinskas, B. Lungys, V. Noreika, A. Stelmokas, Pr. Urbutis; CLEVELAND, OHIO: V. Bacevičius, V. Valaitis; ELIZBETH, N. J.: J. A. Ribinski; LOS ANGELES, CALIF.: Leonas Briedis, Pr. Gasparonis, Povilas Jasiukonis; MANCHESTER, N. H.: K. Daugėla; NEW YORK, N. Y.: V. Augustinas, V. Maželis; OMAHA, NEBR.: Kun. L. Musteikis; PHILADELPHIA, PA.: K. Baltrukonis, F. Jakaitis, V. Gruzdis, H. Misliauskas; WASHINGTON, D. C.; P. Labanauskas; WATERBURY, CONN.: J. Gaidys, V. Vaitkus; WORCESTER, MASS.: J. Sutkaitis; HAMILTON, ONT., CANADA: E. Gumbelvičius, A. Juraitis; MONTREAL, P. Q., CANADA: V. Juknevičius, L. Stankevičius; TORONTO, ONT., CANADA: J. Dvilaitis, Luna Photo Studio, V. Macas; AUSTRALIA: N. Butkūnas, P. Sakalauskas; SOUTH AMERICA: L. Kančauskas; BROOKLYN, N. Y.: Don. Šulaitis,

ANTHONY F. SKIRIUS, Leidėjas / Publisher

Juozas URBONAS ..... Administratorius / Business Manager

Straipsniai, prie kurių yra pažymėtas autorius arba pridėti jo inicialai, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę.

The opinions expressed in signed or initialed articles are not necessarily those of the Editors.

Redakcijos ir Administracijos adresas / Address all Editorial and Subscription Mail to:

LIETUVIŲ DIENOS / LITHUANIAN DAYS
9204 SOUTH BROADWAY, LOS ANGELES 3, CALIFORNIA
PHONE: Plymouth 4-1377

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIŲ".
"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH "CALIFORNIA LITHUANIAN".

Skaitytojų pageidavimu prenumerata atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku.
If subscription is to be discontinued at expiration, notice to that effect should be sent. Otherwise it will be renewed automatically. This policy accords with the wishes of our subscribers.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn. / Published monthly, except July and August
Atskiro numerio kaina 65 centai Single Copy 65¢
PRENUMERATA METAMS \$6.00 bet kuriame pasaulio krašte. GARBĖS PRENUMERATA \$10.00
SUBSCRIPTION \$6.00 per year in any country of the world. HONORARY SUBSCRIPTION \$10.00
Entered as Second Class Matter June 7, 1950 at Los Angeles, Calif. under the Act of March 3, 1879

This Month's Cover

Miss Marcia Valibus, Miami Beach, Florida, has reigned as Orange Bowl Queen this year. She is junior at the University of Miami where she is majoring in Radio-TV - Film. She is a daughter of Mr. and Mrs. Daniel Valibus. Mr. D. Valibus is a teacher. Marcia's grandparents came from Lithuania. For more about Miss Marcia Valibus see Page 26.

Back Cover

Lithuanian-American Youth Center in Chicago, Ill. Plans for this building were drawn by civil engineer J. Kova; the youth center was built by the Neris Construction Co. Mr. J. Augustas is President of this company.

The Youth Center is supervised by the Jesuit Fathers. Photo V. Noreika

"LIETUVIŲ DIENŲ" PLATINTOJAI

JUNGTINĖSE AMERIKOS VALSTYBĖSE:

Baltimore, Md. — A. Česonis, K. Bradūnas.
So. Boston, Mass. — D. Giedraitis, J. Jokubaitis, Kun. J. Klimas, S. Minkus.

Chicago, Ill. — K. Babickas, Balys Brazdžionis, A. Kartanas, J. Karvelis, S. Metricks, St. Penčyla, Marginiai, P. Švelnys, Terra, B. Urbonas, V. Būtėnas.

Cicero, Ill. — K. P. Deveikis, P. Ramanauskas, J. Pautienius.

Cleveland, Ohio — Dirva, V. Ročiūnas.
P. Joga.

Detroit, Mich. — Gaiva, Neringa, St. Anthony's Parish Library, M. Šimonis.

Elizabeth, N. J. — P. Kudulis, A. Rudzitas.

E. St. Louis, Ill. — A. Vaitkus.

E. Chicago, Ind. — E. Vilutis.

Grand Rapids, Mich. — J. Belinis.

Great Neck, L. I., N. Y. — A. Šalčius.

Hartford, Conn. — V. Nenortas.

Kenosha, Wisc. — P. Janušonis.

Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas.

Miami, Fla. — Kun. A. Tamošiūnas.

Newark, N. J. — K. Trečiokas.

New York, N. Y. — Tėvynė.

Omaha, Nebr. — E. Ribokienė, J. Cicėnas, Kun. L. Musteikis, V. Gaidelis.

Philadelphia, Pa. — J. Karaška, B. Raugas, V. Karalius, L. Meyer.

Pittsburgh, Pa. — F. Žilionis.

Rochester, N. Y. — A. Sabalis.

Waterbury, Conn. — J. Gaidys, Spauda.

Waukegan, Ill. — V. Petrauskas.

Wilkes-Barre, Pa. — V. Ramanauskas.

Worcester, Mass. — P. Pauliukonis.

CANADOJE:

Toronto, Ont. — Atlantic Restaurant, A. Bajorinas, A. Kuolas, Rūta Restaurant, J. Smolskis, Tėviškės Žiburiai, Time Cigar Store, V. Aušrotas, V. Verikaitis.
Hamilton, Ont. — Z. Orvidas, J. Pleinys, S. Bakšys.

St. Catherines, Ont. — K. Kudukis.

Montreal, Que. — P. Rudinskas (Parish Lib-
Winnipeg, Man. — S. Bujokas. / rary)

W. Lorne, Ont. — A. Kojelaitis.

Welland, Ont. — K. Žukauskas.

Vancouver, B. C. — E. Gumbel.

BELGIJOJE:

Louvain — Kun. J. Dėdinas.

ANGLIJOJE:

London — D. Daunoraitė.

Bradford — Kun. J. Kuzmickis.

Nottingham — K. Rozanskas.

AUSTRALIJOJE:

Melbourne — A. Vingis, B. Zūmeris.

Canberra — V. Balsys.

N. Geelong — L. Bertašius.

St. Kilda — P. Biankevičius, N. Butkūnas

Sydney — Kun. P. Butkus.

Adelaide, Edwardstown, — A. Kubilius.

Rivervale, W. Australia — Kun. L. Kemėšis.

Williamstown — Kun. L. Vaseris.

Hindmarsh — Australijos Lietuvis.

Edwardstown, S. Australia — A. Kubilius.

Cabramatta — J. Skirka.

Brisbane — K. Stankūnas.

TASMANIJOJE:

Hobart — A. Munčelis.

ITALIJOJE:

Rome — Kun. V. Mincevičius.

NAUJOJOJE ZELANDIJOJE:

Madrid — Kun. K. Patalavičius.

ISPANIJOJE:

Auckland — G. Procuta.

VYSKUPAS H. J. CARROL, (3-čias iš kairės), didelis lietuvių draugas, priėmė 1958 metų sausio mėn. 3 d. Washingtone lietuvių delegaciją, kuri padėjo jam už parodytą didelį nuoširdumą ypač lietuviams tremtiniams Europoje ir šiame krašte. Vyšk. Carrol 19 metų dirbo NCWC generaliniu sekretoriumi. Audiencijos proga jam įteiktos dovanėlės. Kairėje stovi prel. J. Balkūnas, Rūta Krivickaitė, dešinėje — Balfo pirm. kun. dr. J. Končius, NCWC emigracijos sekr. Mrs. Meier ir vienas iš NCWC direktorių Moller.

REPRESENTATIVES of Lithuanian-Americans meet and honor His Excellency Bishop H. J. Carrol of Washington, D. C. Bishop H. J. Carrol had held the office of Secretary General of NCWC for 19 years and helped many, many Lithuanian refugees in Europe and all those who have come to the U.S. Bishop H. J. Carrol was presented with several token gifts of appreciation for his great work when the Lithuanian-American delegation met him recently in Washington, D. C.

TARP NERIMO IR VILTIES

Tarptautinės padėties paraštėje
V. VAITIEKŪNAS, Flushing, N. Y.

1940 metų spalio 15 d. velionis prezidentas F. D. Roosveltas ALTO delegaciją Baltuosiuose Rūmuose patikino, kad Lietuva savo nepriklausomybę galinti atgauti veikiau, negu manoma. Kadangi visų mūsų noras Lietuvą ko veikiau pamatyti laisvą ir nepriklausomą, tai anas Amerikos prezidento patikinimas pasidarė lyg koks aksiominis mastas ir mūsų nuotaikoms bei nusistatymams laisvojo pasaulio—Sovietų Sąjungos santykių atžvilgiu.

Nors ejo metai po metų be realių ženklų, kad sovietų pavergtųjų valstybių išsilaisvinimo kelias lengvėtų, psichologiškai mūsų tebevyravo anas F. D. Roosvelto patikinimo sukeltos nuotaikos. Tik pastaruoju metu justis mūsų nuotaikose tam tikras lūžis, nuspalvintas nerimo ir baimės, kad laisvojo pasaulio santykiuose su sovietais nesudarytų tokia padėtis, kuri Lietuvos ir kitų sovietų užgrobtų valstybių būtų paliktų tik pačių pavergtų tautų ir sovietų savitarpinių santykių eigai ir sprendimui.

Sovietų politika laisvojo pasaulio atžvilgiu buvo ir tebėra ta pati. Ji siekia įtvirtinti Stalino-Hitlerio sąmokslą ir II-jo Pasaulinio karo įvykdytą Europos tarptautinės pusiausvyros sunaikinimą bei sovietinio kolonizmo išplėtimą iki Elbės ir Adrijos jūros. Ji siekia "įamžinti" sovietų tironiją Europoje ir Azijoje. Ji siekia nuteikti tarptautinę viešąją opinią, kad sovietų pavergtųjų valstybių būtų galutinai baigta. Ji siekia išplėsti sovietų viešpatavimą Viduriniuose ir Artimuosiuose Rytuose bei Afrikoje. Ji siekia laisvojo pasaulio politinių ir karinių jėgų išsklaidymo ir bolševikinės penetracijos ūkiniais ir kultūriniais kanalais.

Laisvojo pasaulio politika sovietų atžvilgiu buvo vieninga ir vienoda tik iki Japonijos kapituliacijos. Iki tol sovietai galėjo gauti viską, ko tik Stalinas geidė. Pačios Vakarų demokratijos pribaižė Stalino-Hitlerio sąmokslu pradėtą Europos tarptautinės pusiausvyros sunaikinimą, drauge su Stalinu likviduodamos tos pusiausvyros bran-

VYTAUTAS VAITIEKŪNAS

duolį — Vokietiją. Jos, kaip W. Churchillis ciniškai prisipažįsta, ant skiautelės laikraščio su Stalinu surašė Europos valstybių pasidalinimą, kaip senovės užkariautojai kad dalindavosi vergus, ar viduramžių bajorai baudžiauninkus. Tokie buvo tie sovietų glostymo politikos metai. Tada, anot "Manchester Guardian", Vakarų demokratijos neišdavė ir nesulaužė tik tų savo iškilmingų karo metų pažadų ir deklaracijų, kurių sovietai nepakišo, kad sulaužytų.

Tačiau ir tokia glostymo politika sovietų grobuoniškumo nepatenkino. Sovietai vistiek ėmė brautis ir į Britanijos bei JAV interesų sritis.

Tada laisvasis pasaulis suskilo. Jo dalis pasirinko neutralumą, dalis su JV priešakyje sulaukymo politiką, kuri trunka jau nuo 1946 metų, laisvąjį pasaulį migdydama, pavergtuosius žudydama, sovietų imperializmą skatindama.

Nekalbant apie neutralumo blogiui moralinę vertę, jo politinė vertė priklauso nuo to, ar neutralumas yra stiprumo, ar silpnumo išdava. Silpnumu paremtas neutralumas dažniausiai bus tik agresyvaus imperializmo pakopa. Indijos vadovaujamas laisvojo pasaulio neutraliųjų frontas, kaip žinome, yra ne savo stiprumo išdava. Todėl ir jo tarptautinis vaidmuo negali tapti laisvės, teisės ir tarptautinės tvarkos pozityviu veiksmu, o veikiau yra tik sovietinio imperializmo "sputniku". Azijos-Afrikos valstybių konferencijoje / *Toliau 10 psl.*

STUDENTAI KALBA IR VEIKIA

G. PENIKO foto reportažas

Lietuvių Studentų Sąjungos suvažiavimas įvyko 1957 m. lapkričio 29-30 dienomis puošniame Statler viešbutyje New Yorke. Asmeniškai dalyvavo apie 200 studentų, o per įgaliojimus — virš 400. Programoje buvo Dr. A. Vasio ir K. Ostrausko paskaitos su diskusijomis, sąjungos einamieji reikalai, pranešimai, "Lituanus" žurnalo reikalai ir kt.

Kompaktnio išsijungimo į Lietuvių Bendruomenę klausimas išspręstas ta prasme, kad organizuotai nesijungiama, bet pavieniai studentai turėtų Bendruomenės jungtis ir joje dirbti.

Studentų Sąjungos veikla nėra uždara nei atsiribojusi nuo U.S.A. studentų organizacijų, su kuriomis palaikomi santykiai; bendradarbiajama su Baltų Studentų Federacija ir Lietuvių Diplomatine tarnyba. Santykiams su "užsieniu" palaikyti leidžiamas perijodinis aplinkraštis; užsienio skyriaus jurisdikcijoje yra ir "Lituanus" žurnalo leidimas.

Visuomenės ir studentų veiksmų informacijai leidžiama biuletenis "Studentų Gairės", kurios ateityje norima išplėsti į periodinį žurnalą.

LIET. STUDENTŲ S-GOS SUVAŽIAVIMO PREZIDIUMAS: Vyt. Bruzgelevičius, Boston, Mass., Gražina Mus-teikytė, Chicago, Ill., B. Danerytė, Boston, Mich., Trūksta I-jo pirm. A. Avižienio, Urbana. Presiding officers at the Students' convention which was recently held in New York, Y. N.

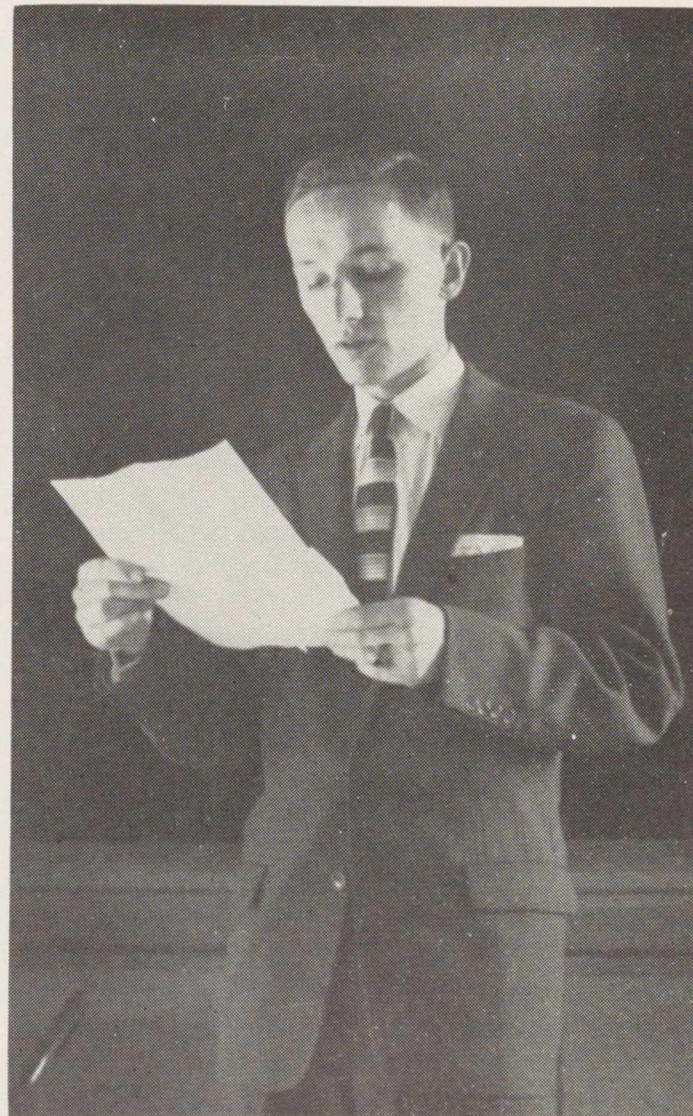
"LITUANUS" paremti banketo svečių stalo. Kalba Lituanus radaktorius V. Vygantas. Už stalo (iš kairės): Šlepetienė, Vliko pirm. dr. A. Trimakas, prof. dr. N. Shuster su ponio, Hunter kolegijos prezidentas, min. J. Kajeckas, V. Kleiza, banketo vedėjas J. Ulėnas, kons. Budrys su ponia, min. V. Sidzikauskas, Kanados Stud. atstovas B. Vaškėlis (Kanadoje Lituanus žurnalui remti surinkta apie \$1.000), Baltų Stud. Fed. pirm., A. Gečiauskas. Bankete dalyvavo 250 studentų ir 150 svečių iš New Yorko liet. visuomenės.

Anglų kalba leidžiamas žurnalas Lituanus išeina kas 3 mėnesiai, metams kaštuoja \$1.00, įžymiams JV asmenims ir įstaigoms lietuviškų reikalų propagandos tikslu siuntinėjamas nemokamai. Pernai skelbtas aukų vajuš žurnalo leidimui davė virš \$5,000.00

LITHUANIAN and American dignitaries at the Students' Convention banquet.

D. STANIŠKIS, Cleveland, Ohio, suvažiavimo rezoliucijų komisijos pirm., skaito rezoliucijas. Kiti komisijos nariai: G. Gedvila ir E. Kaminskas.

D. STANIŠKIS pres. of the Resolution Committee.

LIETUVIŲ STUDENTŲ SĄJUNGOS suvažiavimo, įvykusio 1957 lapkr. 29-30, N. Y., dalyvių dalis klauso paskaitos.

A GROUP of delegates to the Students' Convention which was held on Nov. 29-30, 1957, in New York.

AUKOTI AR NE

Amerikos lietuvių sutelktinių pastangų ir aukų laukia Lietuvos išlaisvinimo darbai, tautinės kultūros kūryba, religinės ir karitatyvinės institucijos. Susidarius galimybėms, laukia šalpos mūsų broliai Sibire ir tėvynėje.

Viskam reikia individualių bei organizuotų aukų.

Vieni tautiečiai aukoja, kiti — ne. Iš aukojančiųjų vieni visur daugiau ar mažiau stengiasi duoti, kiti — vienur duoda, kitur — ne.

Pagaliau niekur neduodantieji pasiteisina dvejojai. Vieni aiškina, kad turint galvoje tolimesnę perspektyvą, šiame krašte turime būti ekonomiškai pajėgūs; esą, tik tokie būdami pakelsime savo politinį bei socialinį svorį ir daug sėkmingiau spėsime visas tautines ir dvasines problemas. Iš kitos pusės, būdami vargšai, ir išlaivintai Lietuvai nebūsime reikalingi.

Kiti neaukojantieji paprastai pareiškia: "Nei man kas davė, nei aš kam duosiu."

Aukojimo klausimas yra vienas iš tų, į kuriuos reikia duoti realų, ne teoretinį atsakymą. Norėdami šią problemą panagrinėti principinėje plotmėje, paruošėme ir išsiuntinėjome eilę laisvų su šiais klausimais:

1. Kaip žiūrite į aukojimo (arba: aukų rinkimo) problemą vienu kuriuo ar visais trim aspektais — moraliniu, tautiniu, ekonominiu. Ergo: AUKOTI AR NE?

2. Kokios prisilaikytina gradacijos aukojant?

3. Koks turėtų būti aukos santykis su aukotojo ekonominiu pajėgumu?

Gauti tokie atsakymai.

Žmonės vis labiau ir labiau tampa kietesni ir kiekvienas šalpos darbas darosi vis sunkesnis. Vieni pasikeitė savo interesus ir reikalavimus, — jei anksčiau tenkinosi minimumu savo reikalams, jei save nebuvo pastatę centre ir priekyje, tai dabar jų asmens reikalai tapo absoliučiai pirmaujantieji; kiti gal pakito, kadangi nemato prosvaisčių rytojaus sprendimuose mūsų atžvilgiu. Didieji tariasi, bet užmiršta, kad jie stovi ant mūsų, mažųjų tautų, ir, jei mes liksim supliuškę, jie neišlaikys pusiausvyros ir grius patys. Juk taip dažnas buvęs DP nesigėdydamas teigtį savo nevirtį jaunimo tarpe, tuo juose užgniauzdamas silpnutę tėvų ar mokyklos įpūstą tėvynės ilgesio ir meilės liepsnelę, iškilmingai pareiškia: "Nėra vilties, kad Lietuva būtų laisva. O jei ir būtų kada, tai nė mes nebegrįšime, nė mūsų vaikai. O jei jon nebegrįšime — tai kam aukoti?"

Tie, kurie neaukoja, apskritai, tai savos rūšies žmonės, kuriems atrodo, kad visi aukų rinkėjai yra pasipelnę, savos naudos ieškotojai, nesąžiningi ir sukčiai. Tie yra pratę galvoti lyg baudžios laikais engiamasis būras apie ponus galvojo... Jei Donelaitis vieną kitą perauklėjo, tai jų vis dar gana...

Kiti neaukoja, nes nepajėgia. Arba jų aukos nėra tokios, kaip turėtų būti ir kaip patys norėtų. Ypač nelengva, kai iš vieno šaltinio tenka siuntinių siųsti į tris-keturias vietas. Knygos, laikraščiai, sąskaitos, vaikų mokslas suėda tavo idealizmą ir tave padaro dejuojančiu "idealistu". Taip ir atsilieki madose, ir nešioji tau pačiam dovanotus skudurus ant kupros ir sėdi susimastęs, kad norėtum žibintą ant kalno užkelti, o kalnas stiklinis...

Štai mano mažutis galvojimas apie patiektus klausimus. Išpyliau "moteriškai", nesistengdama gudriagalviauti.

Danutė Augienė

1. Aukoti būtina.

2. Laisvinimo, kultūriniam ir karitatyviniams tikslams aukoti vienodai. Ligi šiol skirtos aukos laisvinimo tikslams savęs nepateisino.

3. Aukoti proporcingai ekonominiam pajėgumui. Kiekvienas turėtų aukoti bent 3-jų dienų uždarbį į metus.

P. Kisielius

Jūsų iškeltas klausimas yra labai visuomeniškas klausimas. Dar daugiau, tai yra visuomeniškumo laidas. Šį klausimą kelti ir teigiamai atsakyti gali tik tie, kurie yra pakankamai savarankiški ir pakankamai visuomeniški.

1. Atsakymas į pirmąjį anketos klausimą turėtų būti teigiamas visais atžvilgiais. Gal reiktų tik padaryti rezervų ekonominiu atžvilgiu. Mat, čia priklausytų nuo to, kaip plačiai klausimas yra keliamas. Jeigu aukojimą padaryti pagrindiniu vertybių apykaitos procesu, atstojančiu darbą, prekybą ir pan., tai nebūtų gerai. Reikia siekti, kad visuomenės nariai galėtų išsiversti be aukos pagalbos. Tačiau aukojimas yra reikalingas, išeinant iš paties aukotojo pozicijos. Aukojimas yra aktyvus savo meilės pareiškimas kitam asmeniui. Jis taip pat yra priemonė aukojančiam įsijungti į savo laiko visuomeninius uždavinius.

Reikia pastebėti, kad mūsų laiko žmogaus aukojimo dvasią yra užmigdžiusios kaikurios modernios visuomeninės srovės. Jos ugdė ne tiek savarankišką, kitus šelpiantį žmogų, kiek nuo pašalpos priklausantį žmogų. Aukojimas ekonomiškai nekenkia aukojančiam žmogui. Aukodamas žmogus įsigyja visuomenėje tokios įtakos, kurios jis niekaip neįsigtų, jeigu ir labai didelius turtus turėdamas, jais neoperuotų.

2. Aukos sritys turėtų būti nustatomos pagal aukotojo artumą tiems tikslams, kuriems aukojama ir pagal paremiamo reikalo aktualumą. Juo gyvybingesni yra tikslai, tuo pirmesnė yra aukojimo pareiga.

Pirmoje eilėje dėl to yra aukojama savo šeimos nariams, savo artimiesiems giminėms ir pan. Tai yra natūrali, savaime suprantama, aukojimo pareiga.

Antroje eilėje eina visos kultūrinės, religinės ir visuomeninės aukos. Kokios eilės reikėtų laikytis tarp jų? Atrodo, kad ir čia galioja tas pat dėsnis: duoti pirmoje eilėje tam, ką labiau vertini ir kam labiau reikia. Aukos yra natūrali bet kurios savarankiškos visuomenės visuomeniškumo apraiška. Negali kokia visuomenė sakyti ką nors labai vertinantį, jeigu ji tą reikalą savo aukomis aplenkia. Iš aukų susidaro ta kultūrinė jėga, kurią mes vadiname visuomenine. Ir nėra tikslesnio visuomeninio pajėgumo rodiklio, kaip laisvos visuomenės aukos.

Kas bebūtų, bet senieji Amerikos lietuviai, nepaisant savo riboto išsimokslinimo, savo aukomis politiniam Lietuvos atstatymui dar ilgus metus bus nepavytu ir nepralenktu visuomeniškumo pavyzdžiu mūsų tautai.

3. Kiek aukoti? Čia kalbama, žinoma, tik apie visuomeninio, kultūrinio ir religinio pobūdžio aukas. Tų aukų dydis, į kurias skatina giminystės ryšiai, yra jau savais dėsniais tvarkoma.

Turime vieną labai seną pavyzdį visuomeninių aukų dydžiui nustatyti. Jis yra paskelbtas Mozės įstatyme: aukoti 10% arba dešimtinę savo pajamų. Jeigu 10% savo uždarbio žmogus išdalytų visiems kartu: Balfui, Altui, Vlikui, Bendruomenei ir visoms bažnytinėms ir visuomeninėms organizacijoms, tai reikia manyti, kad visos mūsų organizacijos nepaprastai tvirtai ekonomiškai atsistotų.

Tenka pastebėti, kad čia eina kalba ne apie mokečius, kurie gali būti išieškoti ir ne visai laisvu būdu. Čia kalbama apie laisvas aukas. Laisva auka nėra gunama be laisvo apsisprendimo. Šis apsisprendimas, savo ruožtu, nėra įmanomas be kultūrinių, visuomeninių, politinių ir religinių savo tautos uždavinių įsisąmoninimo. Dėl to aukos klausimo pajudėjimas yra visuomenės sąmonės ir sąžinės pajudėjimas. Reikia linkėti, kad šios L. D. diskusijos prisdėtų prie šios sąžinės išryškėjimo.

Kun. V. Bagdanavičius, MIC

1. Aukoti yra būtinybė, kas nori dvasiškai ir morališkai augti ir bręsti. Aukojantieji bus kilnesni tautos vaikai. Kas aukoja, tas mažiau lieka savo egoizmo suvaržytas. Tas gali ir ekonominiu požiūriu daryti pažangos.

2. Aukos reikalui negali būti jokios gradacijos. Kur gradacija, ten prievarta, priverstiniai mokesčiai. Gauti aukų tėra vienas kelias: žadinti interesą ir meilę pačiam reikalui.

Kun. J. Pauperas

KAN. DR. J. KONČIAUS, BALFO pirmininko, ištiesta ranka visą laiką prašo aukų: aukų tremtiniam Vokietijoje, aukų tremtiniam Sibire, aukų lietuviams varge visame pasaulyje... Daugelis iš tos rankos ir mes esame gavę...

VERY REV. DR. J. KONČIUS, Bronx, N. Y., President of the United Lithuanian Relief Fund of America, Inc., asks for donations to help the needy in refugee camps in Europe and in Soviet labor camps in Siberia.

Mes esam lietuvių tautos vaikai, jos išmoksinti ir jai, kaip motinai, privalome padėti vargo dienose. Šiuo atveju — pasilikusiems mūsų broliams pagal išgales.

Manau, kad 10% nuo mūsų pajamų privalome skirti visiem kultūros, religijos ir šalpos reikalams. Suprantama, daugelis iš mūsų savo darbu netiesioginiai kartais daugiau laiko paaukojame, kas yra taip pat pinigais, nes pinigais savo darbo skiria Lietuvos reikalams yra sutaupyti darbas. Tad tiems, kurie daugiau savo darbo skiria Lietuvos reikalams, dar 10% pridėti gali būti per sunku; bet tiems, kurie mažiau prisideda darbu, 10% auka nebus per didelė.

Aukojame labai daug kas tiesiog siuntiniais savo giminėms, bet reikia ir bendrų aukų.

Jonas Mulokas

1. Aukoti reikalinga.

2. Kokios gradacijos prisilaikyti — čia jau individualus dalykas.

3. Koks turėtų būti aukos santykis su aukotojo ekonominiu pajėgumu — irgi painus klausimas. Nors 1%

J. Karvelis

PS Apskritai, aukos yra atsibodusios iki gyvo kaulo, ypač turint atvirą įmonę visą dieną. Aukų rūšys: ruošia draugija pobūvį — prašo aukų; ruošia seselės ar broliukai pikniką — prašo aukų; Balfas, Vlikas, Laisvinimo komitei taip pat; bažnyčiai, kapinėms, Sibiro lietuviams, Lietuvos lietuviams, invalidams nusipelnusių žmonių paminklams, pavargėliams, alkoholiui kavos puodukui... ir dar galima būtų priskaityti apie šimtelį įvairių rūšių aukų. Vot, ir būk tamsta mandras visiems tęsėti!

SOPHIE BARCUS įteikia L. Raudonajam Kryžiui 11 tūkstančių dolerių, surinktų radijo pagalba.

SOPHIE BARCUS Lith. Radio Program in Chicago, collected \$11,000 for Red Cross in 1943. Photo Stankūnas

SOPHIE IR AUGUSTAS BARCUS kalba kasdien iš WGES radijo stoties. Jų klausosi tūkstančiai Chicagos ir apylinkių lietuvių.

Mr. and Mrs. A. Barcus, directors of Lithuanian Radio Program in Chicago, Ill.

KAIP AUGO SOPHIE BARCUS RADIO VALANDA

Kai lietuviškoji Chicago nori paspartinti savo veiklą, ji žino, kur reikia ieškoti pagalbos, kreipiantis į visuomenę: tai Sophie Barcus, geriausiai vedama lietuviška radijo programa į lietuviškąją auditoriją kalbanti kiekvieną dieną. Artėjančio 25 metų jubiliejinio koncerto proga mūsų bendradarbis Chicagoje Balys Brazdžionis aplankė Barcus radijo valandos vedėjas.

Kai prieš pat Kalėdas aplankiau Sophie Barcus, radau abu, su savo gyvenimo draugu Augustu Barcum, berašančius ir besirengiančius švenčių programai. Kadangi Barcus radijo programa buvo ką tik atšventus savo 25 metų veiklos sukaktį, kreipiausi į poniją Sofiją suteikti bent kiek žinių LD skaitytojams.

— Mes nenorime savęs kelti į aukštybes, bet patys darbai ir veikla apie mus kalba, — nuoširdžiai kalba ponija Sophie Barcus.

— Gimusi Lietuvoje, prieš 50 metų atsiradau Chicagoje, šv. Kryžiaus parapijoje. Baigiau šios parapijos pradžios mokyklą, vėliau vidurinį ir muzikos (Columbia School of Music) mokslą. Jauna daug veikiau Lietuvių Dramos Ratelį, chore, kuriame dirbo ir organizavo Augustas. Ten beveik dvi susipažinome ir 1921 m. spalio mėn. 12 d. sukūrėm šeimą, užauginom dukrą Al-

doną. Augustas buvo išėjęs biznio mokslus ir vertėsi namų pirkimo-pardavimo amatu.

1932 m. lapkr. mėnesį pradėjom lietuvišką radijo valandėlę, kartą per savaitę. 1935 m. padažinome į penkius kartus per savaitę, o dabar turim 8 kartus per savaitę, dirbam visas dienas, be pertraukos kalbam oro bangomis jau 25 metus.

Šešias programas turim rytais ir vieną pirmadienio vakare per stotį WGES, o sekmadieniais per WOPA (jau penkeri metai).

— Koks yra Jūsų programų turinys?

— žinios, pranešimai, apžvalgos, skelbimai. Per 15 metų vedėm "Lietuviškas vakaruškas" su "Tačkūnų šeima", vaidinimuose dalyvaudavo apie 40 artistų. Visą valandą būdavo vaidinamas lietuviškas kaimo gyvenimas ir jo nuotykių. Paskutiniu metu laiku esame davę visą eilę pasakojimų-paskaitų apie mūsų žymiasias Lietuvos vietas ir kt. Turėjome daug pasikalbėjimų su žymiais visuomenės, meno, literatūros asmenimis. Eilę metų ir Tamsa, Baly, juk skaitei apžvalgą "Pasaulio Lietuvių žinios" ir dabar vis pertieki. Leidau pasireikšti su vaidinimais ir kitokia programa skautams, ateitininkams, Lietuvos vyčiams ir kt.

LIET. RAUDANOJO KRYŽIAUS šeiminkinių vienetų, kartu su Sophie Barcus daug dirbęs BALFui. I-je eilėje sėdi Samienė, Daužvardienė, Nora Gužienė, kan. Končius, Balso pirm., Sophie Barcus ir kt. Tuo metu šios senosios kartos atėivės lietuvių parodė daug artimo meilės, neskaičiuodamos nei viršvalandžių, nei asmeniškų išlaidų.

A GROUP OF LITHUANIAN WOMEN in Chicago, Ill., (1945) with very Rev. Dr. J. Končius and Mrs. Sophie Barcus who helped collect contributions toward the United Lith-Relief Fund of America, Inc. Photo Stankūnas.

FOUNTAIN, MICH.
Telephone: Fountain 2301

John Andrulis, President
Angie Andrulis, Vice-President

Gaminami tikri ir nepaprastai skanūs lietuviški sūriai.
Užsisakykit, tada patys įsitikinsite.

Taip pat gaminam

didelius sūrius subuvimams ir kitoms programoms pagal užsakymą.

— Tamstos esate daug veikę II-jo pasaulinio karo metu ir po jo, reklamuodami šalpos darbą, ypač Balso veikloje. Ar ne tiesa?

— Taip. II-jo pas. karo metu tik radijo valandėlės dėka suorganizuavau aukas Raudonojo Kryžiaus ambulancui, kurį iškilmingai įteikėm Raudonajam Kryžiui. Tuo metu sukūriau "Lietuvių Radijo šeiminkinių Raudonojo Kryžiaus Vienetą" su 300 narių iš visos Chicagos apylinkių, Lietuvių Auditorijoje per daugiau kaip 4 metus virė kasdien didžiulis vieneto darbas: siuvom drabužius, mezgėm kariams megztinukus, dirbom bandažus ir rinkom aukas karo nukentėjusiems. Buvo suorganizuotas "kraujo bankas", kur apie 50 asmenų kas savaitę teikė kraują. Karui pasibaigus, vienetas ėmėsi šalpos darbo. Dar prieš Balso atsiradimą surinkom virš 13 tonų įvairių drabužių ir pasiuntėm tremtiniam. Ypač rūpinomės naujagimiais, kuriems geros širdies lietuviškos motinos sunėšė įvairiausių drabužėlių. Balfui įsisteigus, aš buvau Chicagoje pirmoji jo pirmininkė. Nuo tada ir dabar mano mikrofonas visad buvo ir yra veltui aukojamas Balso reikalams.

Mūsų LŠRK vienetas veikė iki 1956 m. Daug jo narių atsiskyrė su šiuo pasauliu, daug gerų darbų atlikę lietuviškame gyvenime. Dabar "il-simės" ir mes, bet kai bus reikalas, ir vėl pakilsim.

— Ką daugiau ypatingo galėtumėt pasakyti iš savo programos veiklos?

— Lietuviškoji informacija visuomet pas mus buvo pirmoje vietoje. Greitai, dažnai ir teisingai. Daug linksmų ir liūdnu naujienų yra nuskambėję per mūsų mikrofoną. Aš buvau pirmoji, paskelbusi lietuviškajai Chicagai žinią, kad žuvo Darius ir Girėnas, perskridę Atlantą. Liūdėjom ir verkėm jų. Mūsų balsas pasiekia klausytojus už 500 mylių. Daug padedam visom liet. organizacijom ir spausdintam žodžiui. "Lietuvių Dienų" žurnalas minimas kas mėnesį ir dažniau.

— Kaip išlaikote savo lietuvišką radijo programą, kuri juk daug kainuoja?

— Nuoširdus ačiū mūsų sponsoriams, kurių daugelis nuo pat pirmų dienų mus palaiko, ir vis naujų atsiranda. Iš kitos pusės mes esame dėkingi lietuviškai visuomenei, kuri už mūsų darbą atsilygina remdama mūsų sponsorius. Rengiam parengimus, kuriuos ir senieji ir naujieji ateiviai gausiai lanko. Ir vasario mėn. 2 dieną, kada įvyks jubiliejinis koncertas su garsiais dainininkais, šokėjais ir spalvotu filmu, tikimės sulaukti gausaus lietuvių atsilankymo.

— Mes nesigailim kitiems gero daryti, tegu mielieji tautiečiai ir mūsų neužmiršta, ir manau, kad neužmirš, — baigė p. Sophie Barcus.

J. KĘSTUTIS LASKAUSKAS, "Lietuvių Melodijų" Radijo valandėlės Baltimorėje vedėjas. (Apie valandėlės sukaktį žiūr. šiame psl. str. "Lietuviais esame mes gimę").

J. K. LASKAUSKAS, Baltimore, Maryland, one of the directors of the Lithuanian radio program LITHUANIAN MELODIES.

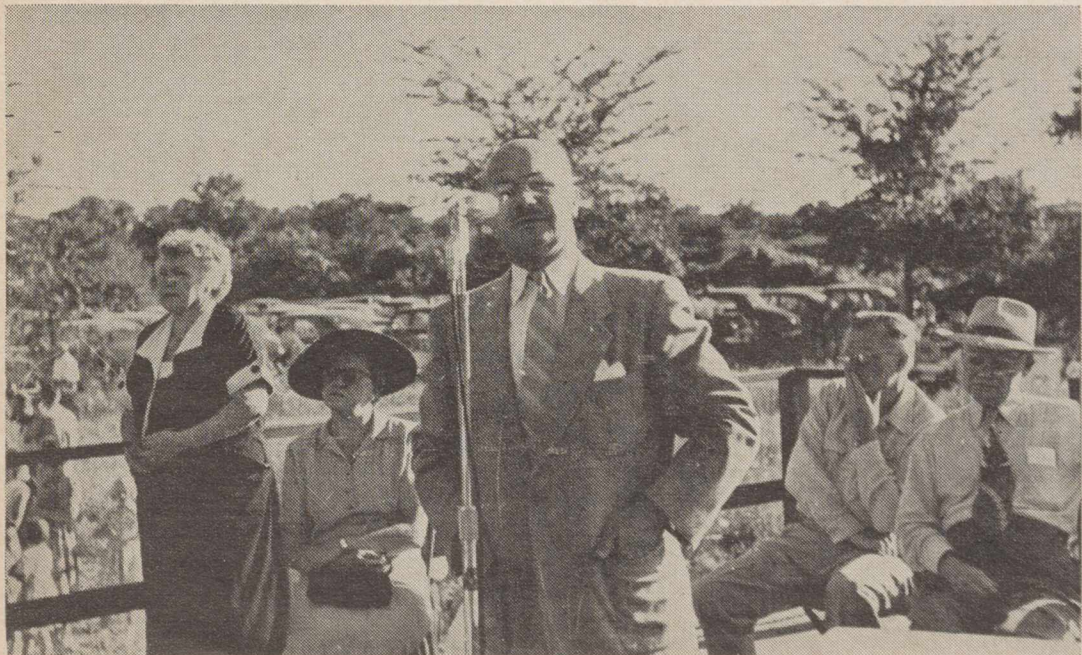

MRS. SOPHIE BARCUS, AUGUSTAS BARCUS ir jų duktė Aldona Barcus-Engel vieno parenmo metu. Aldona Barcus-Engel 1946 metais Shoreland Hotel dainų koncerte laimėjo I-ą kontralto premiją. Dabar Aldona dainuoja per Sophie Barcus ir kt. radiją.

MR. and MRS. A. BARCUS and their daughter Mrs. Aldona Engel, soloist.

SOPHIE BARCUS RADIJO PARENGIMUOSE susitinka visų kartų ir visokių pakraipų žmonės. Čia 1955 m. įvykusiame piknike matome (iš k. įd.): Mrs. Barcus, Daužvardienė, dr Daužvardis, "Draugo" red. L Šimutis, "Naujienu" red. Grigaitis.

LITHUANIAN DIGNITARIES at one of the S. Barcus radio program picnics in Chicago.

"LIETUVIAIS ESAME MES GIMĖ..."

"Lietuviais esame mes gimę" pradedama Baltimorės lietuvių radijo programos valandėlė. Šie žodžiai pirmą kartą buvo ištarti per Baltimorės radijo valandėlės atidamą — 1948 m. sausio 11 dieną. Valandėlės iniciatoriai buvo Juozas Ruzgas ir Albertas Juškevičius, gimę lietuviams, nors ir Jungtinėse Amerikos Valstybėse.

Tada jie sunkiai ištarė lietuvišką žodį, tada vos buvo galima suprasti, kas norima pasakyti. Ruzgo šią dieną jau nebegirdime, jis prieš 5 metus išvyko iš Baltimorės. Bet A. Juškevičius tebėra. Jis ne tik "lietuviu gimęs", bet ir jau gražiai lietuviškai kalba, talkininkaujamas Kęstučio Laskausko, paskutiniosios imigracijos atstovo. Dešimties metų mokykla!

Ši radijo valandėlė yra vienintelė ne tik Baltimorės mieste, bet ir visoje Marylando valstijoje, tolimiausiame lietuvių susibūrimo pietuose, neskaitant Floridos. Brangi ji mums, nes duoda geriausia, kas šiose sąlygose įmanoma. Baltimorėje lietuvių nedaug. Ypač stinga intelektualų ir geriau išsikūrusių. Stambesnių prekybininkų ar pramonininkų beveik nėra. Sunku tad ir radijo valandėlės vedėjams. Lietuviškų reklamų nepakanka. Pinigų nėra... Kiekvieną, kad ir menkai apmokamą skelbimą, tenka kartoti ir angliškai, kad tik išsilaikytų. Bet ryžtas! Jo užtenka. Stengiamasi duoti kiek galima geresnių plokštelių. Nepraleidžiamas nė vienas koncertas, juoston jo neįrašius ir vėliau nepakartojus. Perkama kiek-

viena naujai pasirodžiusi plokštelė, ar tai būtų choras, ar solo, ar kuris kitas muzikos dalykas.

Nepriklausomybės šventės minėjimui stengiamasi praveisti be jokios reklamos. Be lietuvių prelegento, prabyla Marylando gubernatorius McKeldin, apie kurio kandidatūrą į vice-prezidentus vis daugiau kalbama, ir Baltimorės miesto burmistras, ir senatoriai, ir kongreso atstovai.

Valandėlės dešimtmečio proga baltimoriečiai sveikina abu valandėlės vedėjus ir linki ištermės ir sėkmės Prie linkėjimų ir pageidavimas: bent penketo minučių vien kultūrinės programos. Ko daugiau? Kad klausytojuose rastųsi daugiau rėmėjų. Tada ir pageidauti bus pagrindo. Gi tuo tarpu — "klausytojais mes norim būt".

V. S.

LIETUVOS ŽEMĖLAPIS

su kirčiuotu vardynu ir informacija apie Lietuvą liet. ir anglų kalbomis. Žemėlapi paruošė Juozas Andrius.

Vardyną redagavo prof. A. Salys, vandenų tinklą tikrino prof. S. Kolupaila, informacinius straipsnius rašė prof. K. Pakštas, A. Bendorius.

Kainos:

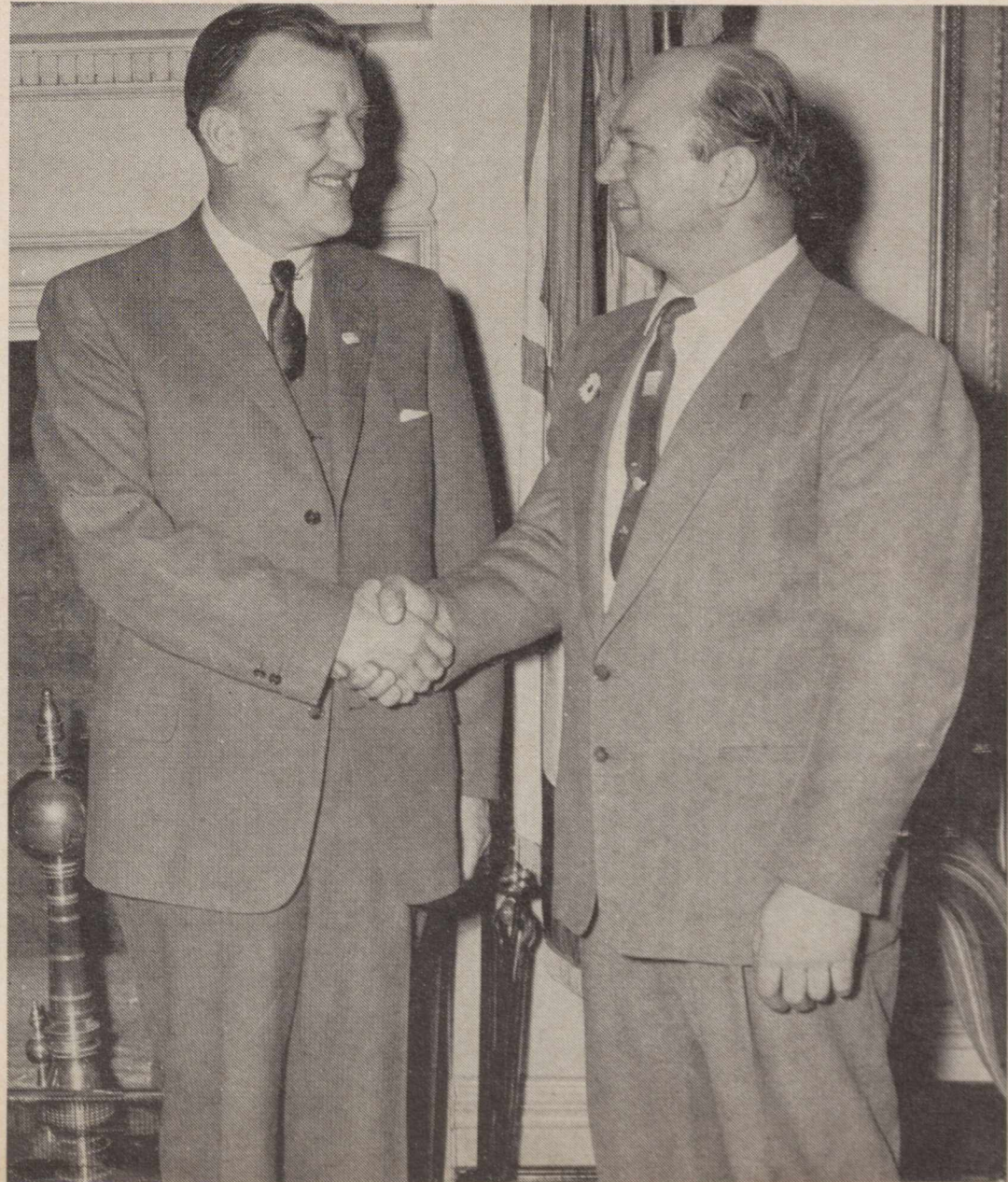
Knygos formato \$3.50.
Pakabinamas sienoje \$4.50

galima gauti

"Lietuvių Dienų" Administracijoje

THEODORE R. MCKELDIN (kairėje), Marylando Gubernatorius, lankosi Baltimorės lietuvių radijo valandėlėje. Gubernatorius sveikina val. vedėją Albertą J. Juškevičių.

A. J. JUŠKEVIČIUS, Baltimore, Md., right, is congratulated by the Hon. Theodore R. McKeldin, Governor of Maryland. Mr. J. Juškevičius is one of the directors of the Lithuanian radio program "Lithuanian Melodies".

MARIJA AUKŠTAITĖ, poetė ir beletristė, Montreal, Que., Canada.

MARIJA AUKŠTAITĖ, Lithuanian poet and writer, Montreal, Que., Canada.

Marija Aukštaitė (Radkevičiūtė-Navikevičienė), neseniai sulaukusi 60 metų amžiaus, literatūroje atskira knyga dar nepasirodė, tačiau Amerikos ir Kanados skaitytojai, ypač skaitytojos ją gerai atsimena iš apysakų "Išėivė", "Išvarginti šešėliai" ir jautrių eilėraščių. Poezijoje paskutiniu metu Aukštaitė iš eilėraščių perėjo į neeiluotą formą, sukurdama joje naujų, drąsių poetinių vaizdų, persunktų stipriu jausmu.

M. Aukštaitės apysakose taip pat daug sentimentų ir poezijos, bet nesvetimas jai nė gyvenimiškas realizmas. Iš dalies Aukštaitė tęsia Lazdynų Pelėdos, Bitės ir Šatrijos Raganos atgimstančios Lietuvos idealistines tradicijas.

Čia dedamas fragmentas iš didesnės apsakos, vaizduojančios lietuvių inteligentų ir meno duoklę Lietuvai 1904-6 m. (Žiūr. kitą apys. fragmentą L. Beletristikos Antologijoje).

BIČIULIŠKAS RYZTAS

MARIJA AUKŠTAITĖ

Šiandien panelė Liucija, tiesiog buvo pritrenkta, kai gavo žinią, kad jų namus vizituos pats vietinis klebonas ir du daktarai profesoriai su žmonomis, kurie buvo apsistoję vasaroti klebono giminių vasarnamiuose, anoje pusėje Nemuno, šilo pačioj gražiausioj pašonėj.

Svečiai jau knibždėjo dailininko Fausto šilėno ateljėje, kūriniais džiaugdamiesi ir analizuodami, o panelei Liucijai, jau senyvai ir žilai, buvo daugiau negu rugiapiūtė.

Bėgiojo ji liesa ir nervinga, plaukų kuodą pastačiusi ir žiurštą prisirišusi, komandavo virėjai ir mėsas ir tešlainius mušti, plakti ir sukti, pati padėdama, paskum ji bėgiojo su jauna kambarine Leose čia po salioną, čia po valgomąjį viską tvarkydama, taisydama ir dailindama, save užmiršdama, bet kambarinės Leosės tualetą nuo balto žiurstelio ligi geltonų kasų išanalizavo, pastabomis apstatė ir pataisė... Gražiausių manierų mokė, kaip reikia tarnauti ponams prie stalo.

Atėjo ir klebonas. Jį pasodino garbingiausioje vietoje, pačiame gale stalo, rausvoje ir brangia oda apmuštoje kėdėje su ornamentuotomis atramomis, su meniškais išdrožinėjimais.

Sėdėjo kunigas klebonas Jokubas Aras senyvas ir imponuojantis, aukštas ir storas, truputį jau praplikęs, apskritu buinu veidu. Ružavas kaklas kaip riebaus kalakuto buvo kiek susigarankščiavęs, nudriubęs pagurklis rodė jį esant pasipūtusiu ir išdidžiu, bet tai buvo tik išorinė išvaizda, paslėpus jo visą sielos pasaulį, gerą ir kilnų, jau nugalėjusį visas jaunystės audras ir užsitarnavusį malonės pas vyskupą, kurs ilgus metus jį laikė šioje vietoje parapijoje, nekilnodamas, į prelatatus ruošdamas.

Klebonas buvo ir tuo pasižymėjęs, kad tarp lenkuojančių Lietuvos gyventojų ir lietuvių karštų patriotų sugebėdavo išlaikyti pakenčiamą lygsvarą sugyvenime. Jis savo rūpesčiu ir mišrių parapijiečių tal-

ka pasinaudodamas, pastatė gražią mūrinę bažnyčią, su žmonėmis vis pasitardamas, nujuokaudamas... Bet parapijoje nebuvo visiškos ramybės dėl to, kad bažnyčioje būdavo praktikuojamas bent retkarčiais lenkiškas giedojimas ir tokie pat pamokslai, o tai lietuviams labai nepatiko.

Pyko lietuviai patriotai, klebonui prikaišiodami, per tuos pamokslus nurausdami, kepures glamžydami, bet vistiek šiaip taip dar susivaldydavo, kai klebonas bendrus bažnyčios reikalus išaiškino. O čia iš vasarotojų ir iš dvarponių atėdavo "didžponiai" į bažnyčią su savo ponėmis, skrybėles pakreipusiomis... Stovėdavo jie arčiausia altoriaus ir paskui, jei dar buvo kuris su klebonu pažįstamas, užeidavo pas jį vis aukštais vardais užsituluodami, stambias pinigų sumas bažnyčiai paaukodami, taip, kad klebonui nebuvo kitos išeities su jais nekooperuoti, kol norėjo iš skolų parapiją išristi.

Buvo tų ponų visokių. Kiti atėdavo tik bažnyčios meno pasižiūrėti, tokie tik žemyn skrybėles nuleidę po bažnyčią pasivaikščiodavo, per pamaldas po vargonais pastovėdavo arba po šventoriaus liepomis su ponėmis pasišnekėdavo... Daugiausia vietiniai "šlėktos" lankydavo gegužines pamaldas, kai būdavo giedama lenkiška litanija. Jie visi kas kokį balsą turėdavo — šaukdavo: "Svieta Marija, Svieta Borze Rodzicielko, modlsieę za nami"... ir kai taip giesmė bent vakarais plaukdavo, vėl ponai aukodavo, kad tik jų tautos žmonėms bažnyčia tektų, bet jie tuo labai lengvindavo mažos parapijos didelius reikalus, ir dėlto bažnyčia puikia gotika iškiilo, gražiai žvilgančiai kaip gulbė baltavo, tviskėjo vidus puikiausiomis freskomis, žymių dailininkų išdailintas didysis altorius, tartum varvėjo gyvu auksu pliušais uždangstytas, brangiais minkštasuoliais už grotelių apstatytas.

Be to, parapija buvo išsigijusi ir žemės, ūkio reikalams, ir turėjo gražioj vietoj kapus, aukštu mūro parkonu aptvertus, tai kas, kad čia gulė vienas paskui kitą tik vieni artojai vargdienėliai, bet klebonas aprūpindavo kryžiais, lietuviška ornamentika puoštais... Jis turėjo net savo dailininką dievadirbį senelį su dviem didelėm karpom panosėj kabančiom... šis dievadirbis buvo tikras lietuvis ir puošė kapus savo rankų darbo kryžiais ir koplytėlėmis, kleboną vis užtardamas ir žmonelius lietuvius subardamas, kad kleboną gerbtų, nes nei bažnyčia, nei kapai nebūtų tokie, kokius klebonas savo sumanumu prilaiko ir užlaiko... Ir dievadirbis sakydavo, kad ateis tokie laikai, kai viskas bus taip, kaip lietuviams nori, nes Majestoto akis regį, Jo ranka teisybę nusveria.

— Ar jūs nematote, — dailininkas aiškino, kad per krikšto metrikus jūs iš Ribinskų pasidarote žuvininkais, iš Ptašėkų — Paukšteliais, iš Liesnyčių — Girininkais? Tai vis klebono nuopelnas. O jūs nekaltai jį koliojate... Turėtumėte būti dėkingi, o ką jūs darote?.. Klebonas taikosi diplomatiškai prie šių dienų politikos ir padėties, o politika ir padėtis bene vienoda ir vienodai amžina?.. Tikėkite, kad mūsų parapija bus kada nors — lietuviškiausia!

Dievadirbis guosdavo žmonelius, vieniems dovanų šv. Joną padarydamas, kitiems Rūpintojėlį išdrožinėdamas; pas jį gulėdavo Dievo rankų ir šventų kojų nugaldytas stalas ir varstotas, kitur tūnojo medyje dar neišrutuliotos figūros,

o jis skiedrose braidžiodamas kaimiečius lietuvius klebono reikalu švelnindavo, trūkstančias gijas šiaip taip surišdavo, bet klebonas vistiek buvo vadinamas lenkomanu, pinigų gaudytoju, jis tą žinojo, bet dėl savęs jis mažiausiai jaudindavosi.

Lietuviai inteligentai, ypatingai kurių draugijoje klebonas dabar sėdėjo, žinojo jo tikrą veiklą viena siela su jais pulsuojančią, nes visokios Rusijos "kanceliarijos" už Lietuvos ir lietuvių teises ir laisvę buvo klabenamos, daugiausia per klebonijos raštinę judinamos. Mažiausiai tą žinojo moterys. Jos palaikydavo kleboną pusiau lietuviu, pusiau lenku, bet gerbė jį kaip aukštos kultūros dvasininką, taktinę, mažai kalbantį, o daugiau mąstantį, etiketo ir gražių manierų prisilaikantį.

Poniai Mildai, sėdinčiai kitam gale stalo, pirmą kartą sutiktas, klebonas padarė labai gražaus įspūdžio savo rimtumu ir manieromis, pilkomis akimis dažnai į ją pažvelgdamas, autoritetu švitėdamas.

Ėjo kalbos vien kasdieniškumą liečiančios, anekdotais užsibaigiančios, bet visi dabar norėjo išprokuoti kleboną pakalbėti apie Lietuvos laisvę ir neprigulmybę. Ir dabar klebonas nesivaržė: pasakė tokią kalbą, kad moteris sužadino iki ašarų, o vyrus pagyvino... Lietuvos prisikėlimas, pasak jį, jau čia pat... Praviras grabas be grotų, tik dar eilėje sargų... Lietuvis turįs budėti ginklu ir protu, o tai visų mūsų pareiga, — baigė klebonas.

Paskui kilo kalbos jau nebesivaržančios, įsisiūbuojančios, bet baigiantis pietums panelė Liucija pareiškė savo:

— Gerbiamieji, čia taip gražiai kalbate... Graudu ir miela, bet aš turiu pasiūlymą, tik laikiu progos...

Visų akys nupkrypo į panelę Liuciją, iškaitusią, neatgaunančią kvapo. Ir kai ji atsigavo ir pilna krūtinė atsikvėpė, išsprūdo jai žodžiai nedailinti, bet širdy seniai nešioti.

— Gal ir nustebinsiu, gal ir ne vietoje, bet aš turiu omeny — suruošti savo brolelio Fausto piešinių parodą: tai būtų ne tik žodžiai apie Lietuvą pakalbėti ir išnyksiantys, bet darbai, jos grožį, jos vargus ir kančias užsienyje išsakantys. Visokie raštai, kalbos, prašymai ar skundai — padėtį kartais tik paštrina. Bet menas — iškalba pasauliui visos tautos lūpomis ir vi. siems... Ne dėl to noriu iškelti ir išgirti tuos dailės darbus, kad jie yra mano tikro brolio sukurti, bet giriu didelio lietuvių sielą ten sudėtą, kryžiais ir rožėmis išklotą, mūsų visų širdies balsą įausią.

— Liucija! — pašoko iš vietos senelis Faustas, barzdelę virpindamas ir nurausdamas, subarė seserį, atvirai išsiliejusią, bet ji nenusileido:

— Sėsk ir nutilk. Esi pavargęs ir nedrąsus. Jeigu pats bijai kaip senas balandis leistis į kelionę Lietuvai ir visiems mums nadingą, tai yra jaunų, stiprių jėgų... ir, nori nenori, tavo darbus iš tų pakampių iškrapštysiu... Jie atsidurs Paryžiuje, Londone, Romoj, Milane... Jei man nieks ir nepadės, aš pati vieną gražią dieną paveikslus į kuparus... o tu čia tylėk ir rūdyk sau... — užpyko Liucija ir nutūpė į savo kėdę, galvą nuleisdama ir kuodą į viršų pastatydama. Mažutė pauza nejaukumu apsupo svečius, bet į reikalą įsikišo daktaras Klimas.

— Tarp užviešpatavusios tylos, norėčiau pasakyti, jog mano tetulė Liucija išreiškė svarbią tiesą:

NUKELTA | 10 PSL.

GRAŽINA TULAUSKAITĖ

PASKUTINĖ EGLĖS ŠAKELĖ

*Mano rankoj eglės šakelė,
Likusi dar nuo Kalėdų,
Ir ošia man miškas žalias,
Ir paukščiai svajingai gieda.*

*Paimu nukritusį spyglį
Ir širdim į tėviškę bėgu.
Nieks mano žingsnių negirdi,
O matau aš tik kraują ant sniego.*

*Kad šitą eglės šakelę
Padėčiau ant brolio kapo,
Gal sapnuotų jis tėviškę žalią...
Tegul mus sugrįžtančius mato.*

Iš rinkinio "Rugsėjo žvaigždės". Išleido Terra.

JONAS AISTIS

ŠEŠTOJI DIENA

*Vešliai žaliavo žemė neišdžiūvus,
O skliautuose spindėjo amžini darbai...
Dar žemės dumblas drėgnas, šaltas buvo,
Tai lipdomas iš rankų tu sunkus dribai...*

*Ne vergą, žemės viešpatį padarė
Tave, sustingusį inertiška mase;
Išpūtes savo kibirkštį nemarią,
Tau aitrų ilgesį paliko akyse...*

*Ir, atsistojęs prieš visatos mįslę,
Alsuodamas dievybės įkvėptu kvapu,
Jauti, kaip tvinksi, teka gyslom*

*Tas nuodėmingas žemės įgeidis kraupus:
Iš dumblo kilęs — žemėn nuolatos drimbi,
Tik retkarčiais kūrėjo kibirkštim žibi...*

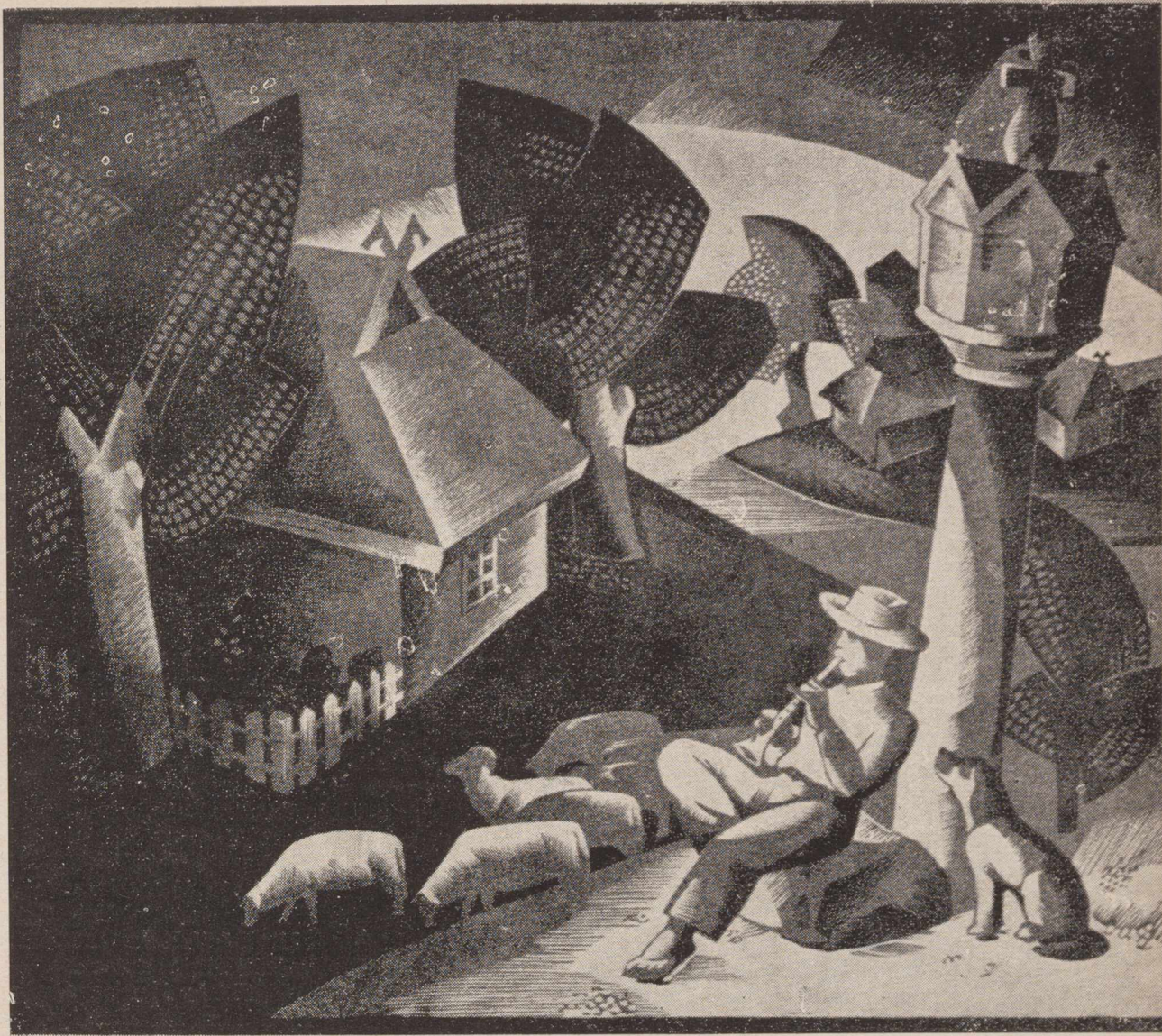
Iš rinkinio "Kristaliniam karste", kuris rašytojų-redaktorių išrinktas geriausiu 1957 m. poezijos rinkiniu (žiūr. 11 psl.)

BALYS PAVABALYS
(Leonardas Žitkevičius)

NERIES; BET ILGIES NERIES

*Ei, lietuvi, prie Atlanto
Ar prie kito kokio kranto,
Nerk į vandenį, į gilų,
Spiauk į barzdą krokodilų!*

*Negalvok nė apie vėžį,
Daug baisiau yra Nevėžy.
Visą Ventą ir Šešupę
Aligatoriai apsupę.*

*Kas raudoną būgną muša,
Tas galėtų plaukti į Mūsų.
Bet jei kas jį ten pasiųstų,
Nevažiųotų, nors pasiųstų.*

Iš naujo sąjūrų rinkinio "Vizijos prie televizijos".

PETRAS BABICKAS

TĖVYNĖ

*Manęs klausia dažnai, kur aš gimęs.
Kur tas kraštas: RYTAI, VAKARAI?
Aš šypsausi visiems dėlei savo likimo
Ir jiems rodos, kad man čia gerai.*

*Manęs klausia dažnai, ar turtinga
Ji — Tėvynė benamio baugaus?
Atsakau: Visa žemė ten auksu man žvilga
Žydrumoj kritalinio dangaus.*

*Manęs klausia dažnai, kur sugrįžtum,
Jei tėvynė paliks pavergta?
Aš linksmai jiems veidan nusijuokiu, nors plyšta
Man iš skausmo širdis sužeista.*

*O kai dingsta viltis paskutinė,
Kai visur tik klasta ir kančia, —
Aš, prispaudęs rankas prie krūtinės,
Vėl prisiekiu: Tėvyne, tu — čia!*

Iš parinktų eilių rinkinio "Dramblis kojos".

Atkelta iš 8 psl.
dėdės darbai, kol buvo jaunas, jis pats juos pasaulin lydėjo ir savo gražia siela nešė Lietuvą į metro-polinius miestus, parodas ir muziejus, bet šiandien jis turi, jeigu pajėgia, tik kurti, tapyti, o mes, jaunesnieji, kuo tik galėdami turime padėti, kelti ir nešti Lietuvą jau ant savo pečių...

Suskambėjo aplodismentai, ir Liucija apsiverkė. Dailininkas sėdėjo tylus, tarytum prasikaltęs, jo išblėsusios akys pradėjo traiškanoti, ir jis pavartojo nosinėle, klebonas susižiūrėjo su profesoriais Valiūnu ir Rasėnu, padėjęs servietelę, prabilo:

— Gerbiamosios, gerbiamieji... Apvaizda visur lydi žmogų. Štai, kad ir šiandien, bene mes užplūdomė vien svečiais? Daktaras Valiūnas, Rasėnas ir jų ponios — vakar visą vakarą posėdžiavome. Tarėmės, kaip čia prieiti prie tokio tylaus, mūsų gerbiamo dailininko Fausto, kad iškniuktume keletą svarbiausių jo kūrinių, nes mums yra labai reikalinga: Paryžiuje yra ruošiamą tautų pasaulinę parodą. Gavau iš parodą globojančių raštą, tikriau sakant iš savo turtingų bičiulių, kurie pasiūlė įsijungti ir su mūsų tautos dailės menu. Svarsčiau, svarsčiau, ką čia parinkti, bet vienas neišdrįsau nuspręsti: tariasi su viena, su kitais, daugumas vis siūlė Faustą šilėnį. Todėl susikviečiau talkos... Posėdžiavome... Priėjome išvados, kad tikrai mūsų Faustas savo darbais minėtai parodai geriausiai tinka. Turi genialią, stiprią dvasią, originalią formą, o jau ir keletą žymių premijų laimėjęs, tad kodėl nepabandyti dabar, kai jis jau taip išaugęs ir subrendęs?.. Nutarę ir sutarę, štai su ponios, per ją švelniai išjudinti reikalą — atėjome. Ir ką radome?.. Vaisės, vėl tą patį šilėnišką panelės Liucijos priėmimą, bėgiojimą ir rūpestį, o Faustelio — tylumą ir nuo sesers "gynimąsi". Nesakyk, mielas Fauste, kad sesuo Liucija — tau priešas. Jei taip sakytum, nusikalstum. Ji tamstai kaip tikra motina! Kaip geriausia draugė! Tai nuoširdžiausia tamstos sielos palydovė! Ji šiandien išrėžė puikius žodžius... Garbė, panele Liucija, kad esi tokiam lėtam broliui daugiau negu globėja! Jis be tamstos gal šiandien mums nebūtų Faustas. Figūra! Autoritetas! Asmenybė! Lietuvos siela! Mūs visų išsakymas ir pasisakymas!

Visi pakilo ir aplodismentais apipylė senelį dailininką pagerbdami ir šilėnaitėi dėkodami... Ji priėjus pabučiavo klebono rankos žiedą ir visiems nusilenkė, kad ją taip teisingai suprato, kad jos troškimą parodos klausimu parėmė.

Po pietų svečiai pasipylė į sodą pasivaikščioti, aptarti tolimesnių Fausto šilėno reikalų parodos klausimu. Dalyvavo ir ponios, tik Milda Klimienė atsiprašius valandėlei dingo... Ji nusekė jai mirtkelėjusią tetą Liuciją, skubančią į kredensijų, kur jau stovėjo paruošta maisto pintinė, paskirta ligonei.

— Čia, štai, Mildute, šotėlis sriubos... Čia kulšėlė ir vištos sparniukas... Čia kumpio kąsnelis... Truputis vaisių... — rodinėjo ir aiškino panelė Liucija, kuodą sukinėdama ir vis skubėdama. Pašaukė tarnaitę panėšėti pintinę, kur ponė Klimienė nurodys, bet Milda atleido tarnaitę ir pati paėmus pintinę nuplanojo baltais suknios kyru sparnais ūlytėle mosuodama, nuplaukė kalno žalumynais kaip gražusis angelas.

Lydėjo ją tarnaičių akys iš virtuvių ūlytėlėn subėgdamos ir klebėdamos; vienos Klimienė gyrė, kitos peikė, kai kurios iškomentavo, kad ponė Klimienė tai daro tik pasirodyt norėdama, nes ponai vis tiek vargšams ir dūšią iš kūno išspausių, darbais apkraudami ir nesisikaitydami. Bet Klimų tarnaitė Leosė tuoj šoko prieš anas tarnaites, savo ponus gindama ir juos charakterizuodama:

— Mano ponai geri. Va, jų dovanomis nešioju... Valgis geras, vakarais nuo dešimtos laisva... Žinoma, valkiotis neleidžia, bet galiu knyga pasiskaityti, galiu pasivaikščioti po mūs sodą, kartais išleidžia popietį pasimaudyti... Ryte keliuosi septyniomis, bet panelė Liucija jau būna atsikėlus, stalą priruošus ir išėjus į rinką ir mišią, o aš tik virdulį užkaičių, kambarių grindis pervaksuoju; virėja tik virtuvėj triūsiasi.

— Leosiu!!! — pasigirdo panelės Liucijos šauksmas iš verandos, ir Leosė šoko kaip įdiegta... Grakščiu ir įparstu šuoliu pustekinė nubėgo šaukimo link, kur buvo paruoštos tacos su sausainių vazomis ir duoninės gijos šuočiais ir taurėmis, ažuolinėmis, nepaprastomis, dievadirbio padirbtomis ir "kūpkomis" vadina. Momis, ant kurių kabojo išdrožinėtos vynuogių kekės, tupėjo paukšteliai ir maži amūrėliai taikė strėles į širdutes rūtų vainikėliais apvestas, kur nekur strėlūtėmis jau pervertas, ažuolų lapeliais meniškai apsuktas.

— Nešime viską į sodą... — pasakė panelė Liucija su taca ir taurėmis pirmesnė eidama. Nusekė ir Leosė su gijos šuočiais į sodą, į alyvomis apaugusią apskritą altaną tarp medžių, kur buvo vėsu ir kvėpėjo žydinčiais apyniais ir vijokliais, altanoje buvo vietos tiek, kiek erdviam salione, tik čia buvo gamtos salionas alyvų šakomis apgaubtas, vijokliais ir apyniais išpintas, žiedų varpeliais, geltonais ir mėlynais, lyg kutosėliais, išdailintas.

Altanoj styrojo suolai, apskriti, gremzdžiški, sunkūs, prastomis nuogaromis atsirėmę į alyvų liemenis, kuolų kojomis įsispyrę į kietą žemę.

Vidury altanos stovėjo stalas, apskritas, mažai obliuotas, jis buvo iškilęs ant keturių medinių kuolų, įkaltų į žemę, plyšėtas ir pilkas, bet panelė Liucija tuoj užmetė staldengtę — lininę, šešiolikantę, išaustą baltais ir žalsvais langučiais, besimainančiais blizgančią, dar liniais kvėpiančią.

Leosė nušluostė suolus, nubėgus atnešė iš rūmų dar likusias tacas su lėkštėmis ir servetėlėmis, padėngė stalą abi sušilusios ir kai bai gė, panelė Liucija atleido Leosę bėgt pasimaudyti, o pati sukniją pasiglamžius ir kuodą pasitaisius, nutūlavo pas svečius, po sodą išsibarsčiusius, kviešti juos pavakarių užkandžiui.

Sode svečiai vaikštinėjo iš karto bendroj grupėj gyvai kalbėdamiesi, paskum išsiskirstė poromis: vieni nuėjo prie bičių, kiti prie inspektų, tretį į gėlyndaržį, todėl panelė Liucijai nuo bėgiojimo ir sušilimo prilipo drabužiai prie nugaros, pas visus bekuldenant, prie gijos bekviečiant.

Faustas šilėnas iš karto vaikščiojo su daktaru Valiūnu ir klebonu, paskui jie nuėjo kažką pasitarti su kitais, liko vienas Faustas koja už kojos vaikštinėdamas, lazdele pasiramsčiuodamas, smailą barzdelę žingsnių takte vis atkišdamas, akių rimitumu visur atsiremdamas; dabar rūseno jo sieloje linksmas vil-

čių žiburėlis vis labiau išsižiebdamas, parodos svajonę įliepsnodamas. Tų liepsnų paveiktas sustodavo jis patakėse ir susimąstydavo... Čia į imedžius, čia į gėles išsižiūrėdamas. Mistrius pasaulius pakrypusiam medy ar vešliame krūme susikurdamas, savo herojus gyvus regėjo ir išgyveno čia pat, vizijoje ir ekstazėse nuskęsdamas, ir vėl atbudęs stieptėsi ir ieškojo, ieškojo naujų motyvų laukiančiai drobei, dar niekad neišsakytų, bet jausme jau švelniai, švelniai virpuliuojančių, neaiškiais ir sunkiais pulsavimais gemančių...

Nevertino jis savo tos kūrybos, kuri jau žvelgė iš rėmų, kuri džiugino žmones, tik ne jį patį, vis tobulumo ieškantį, vis pro gėstančias akis vizijų tolius įžvelgiantį. Dabar parodos klausimas įsisiūbavo jame visas senkančias jėgas sutelkdamas, troškimų ugnimi degindamas. Pasiryžo jis duoti žmonijai savo kūrybos giliausią ir tikriausią veidą, bet šiandien jam medžiai formavosi į aiškius kreivus šešėlius skeletų raiškiais ištytus, figūromis beformiškai sukulpusius.

Numojo jis ranka ir vienas sau liūdėjo, kad jau ne jam parodos... Jeigu dalyvaus, pagalvojo, reiks sugeltai pasirinkti tik jau iš senų darbų... O jie atrodė jam tokie prasti ir menki... Perbėgo mintimis visą atelję ir nerado nė vieno piešinio pilnai save išsakančio, — tik fragmentai jo didžiųjų jausmų ir išgyvenimų, bet nėra visumos, širdies pilno tvano, sielą į pasitenkinimą nešančio...

Liūdėjo ir apsišlausė. Parimo ant lazdos ir kėpėjo baltas žilais plaukais ir tokia pat barzdele žydėdamas, akinių aukso lankais saulėje sužiburiuodamas.

Aplinkui žaliavo medžiai, klestėjo krūmynai ir kliombų žiedai... Skambėjo paukščių čiulbėsiai ir aidėjo kalbos jį gerbiančiųjų, jo darbų reikalus aptariančiųjų, kaleno gluosnistogy garniai ir suklegėdavo ponių juokas, jazminų kekėmis besidžiaugiančiųjų, linksmumu triumfuojančiųjų.

Šilėno sunykusiame ir baltai žydinčiame kūne, rado atgarsio ir tas ponių juokas, ir garnių kalenimas, krito į jo sielą jazminų žiedai, plito jų kvėpantis aromatas visomis stingstančiomis gyslomis, žaliavo mintyse jaunystė, tiesėsi joje vešlių žiedų kliombai, tik nebuvo energijos, nebuvo tos kaitrios ugnies jame kaip seniau, bet ir dabar jis širdžia bučiavo žiedų ir žalumų jų, savo vystančiomis, bet gamtą mylinčiomis lūpomis, glėbė sielos glėbiais visą pasaulį, trokšdamas apimti, išmyluoti, atiduoti savo pilną, išjaustą, išsikankinusių, gyvenimu baltu sužydėjusių.

Taip jis bėmąstydamas nė nepajuto, kaip taku lengvai žingsniais priėjo ponios ir atsargiai ir nedrąsiai, bijodamos sudrumsti jo susikaupimą ir susimąstymą, bet ponios Valiūnienės švelnutis žodis pušiau tyliai prabilo:

— Na, mielas mūsų menininke, atėjome pertraukti jūsų ekstazės... Tamsta taip nuskendęs, taip susimąstęs, o mes sutrukdydysime. Atleiskite, bet ten visa grupė jau laukia tik jūsų. Laukia jūsų galutinio žodžio: ar sutiksime su savo kūryba dalyvauti Paryžiaus parodoj?..

Suvirpėjo senelis. Tarytum ugninis vulkanas jame užsikūrė. Atsirėmė visa jėga ant lazdelės, ir nebuvo jame žodžių. Visi sodo medžiai jam buvo gyvi paveikslai, ir šios ponios, kurios iš šalių jį apsupo, buvo jam figūros angelų, baltais drabužiais plasnojančių. Saulė bučiavo jo šilkinis plaukus.

Atkelta iš 3 psl.
Bandunge Nehru pasirodė visiškai abejingas sovietiniam imperializmui. Neutraliųjų frontas faktiškai yra sovietinio imperializmo ir užgrobimų glostymo frontas.

Tačiau ir ta laisvojo pasaulio dailis, kuri glostymo politiką pakeitė į sulaikymo politiką, esmėje nesiekia ko kita, kaip paties laisvojo pasaulio status quo išlaikyti ir apsidrausti tik, kad sovietai savąjį status quo nepanaudotų savo imperialistinių užmačių naujims šuoliams. Sulaikymo politika, anot Andre Costolani, yra ne kas kita, kaip "Dollar diplomacy versus gunboat". Lyg laisvė, teisė, ar taika būtų ne kas kita, kaip prekybinės vertybės ir lyg tarptautinis bolševizmas būtų paperkamų gangsterių gauja.

Atominis monopolis turbūt pirmą kartą žmonijos istorijoje laisvės ir taikos raktas buvo patikėjęs demokratinei moralinei bei medžiaginei jėgai ir atsakomybei. Deja, ta jėga nebuvo panaudota priešpaudai ir neteisei pašalinti bei tarptautiniams nusikaltimams bausti. Ne tik Lietuvos partizanai, ne tik sovietų pavergtųjų tautų tremtiniai laisvajame pasaulyje, bet ir tokie įžvalgūs tarptautinės raidos komentatoriai kaip britas Liddell Hart savo metu veltui laukė, kad Vakarų demokratijos savo lemiančią atominę padėtį panaudotų žmogaus ir tautų laisvei bei teisei ir tarptautinei taikai atstatyti ir garantuoti. Savi laikiniai patogumai, egoizmas ir aukos baimė padiktavo tada laisvajam pasauliui sulaikymo politiką.

Atremta prisitaikymu prie esamos padėties ir bandymais surasti naujų formų koncesijoms, visą dekadą vykdyta sulaikymo politika atsidūrė akligatvyje, kai sovietai savo atominiais bandymais įrodė, kad laisvojo pasaulio atominis monopolis pasibaigęs.

Maža to. Laisvajam pasauliui dar nė nespėjus atominiam akligatvyje susiorientuoti, 1957 m. sovietai, tarpplanetinėje erdvėje paleisdami savo "sputnikus", pademonstravo savo strateginės technikos neabejotiną pranašumą. O kai kovojančios Lietuvos atstovai dar 1948 m. atgabendame Lietuvos tikinčiųjų laisvę popiežiui laisvajį pasaulį įspėjo, kad "Du šimtai milijonų... kala dieną ir naktį ginklus pavergti pasauliui" ir kad "Atominė energija migdo pasaulį" o "bolševizmas greit turės neblogesnių ginklų", tai tas perspėjimas jokio dėmesio ir atgarsio laisvajame pasaulyje nerado. Užtat į 1958 metus laisvasis pasaulis žengia sovietų strateginės technikos pranašumo sukrėstas. Iš atominio sulaikymo politikos pabudimas dabar laisvajam pasauliui nėra jaukus.

Dėl to keičiasi ir sulaikymo politikos taktika. Pvz. po to, kai pasibaigė laisvojo pasaulio atominis monopolis, pasibaigė ir jo sulaikymo politikos arba vadinamo šaltojo karo vienas iš paveikiausių argumentų—sovietų pavergtų valst. laisvinimo argumentas. Vietoj "policy of liberation" atsirado peaceful liberation", kuri po Vengrijos sukilimo, nė "peaceful" priemonėm efektyviai neparemto, natūraliai išsirutuliojo į "policy of gradual self-liberation". Ogi sovietų strateginei technikai pralenkus laisvojo pasaulio techniką, pastaroji NATO konferencija savo komunikate apie sovietų pavergtuosius kraštus diplomatiškai tyli. Matyt, dėl šventos sulaikymo ramybės. O ir pačios Jungtinės Valstybės ima sovietams rodyti jau ne sulaikymo, o susilaikymo politiką.

KNYGOS IR AUTORIAI

VYTAUTO ALANTO DVIDEŠIMT PENKERI METAI DRAMOS KŪRYBOJE

Praėjusių metų lapkričio 9 dieną Detroito lietuviai paminėjo Vytauto Alanto dramatinės kūrybos dvidešimt penkerių metų sukaktį. Sukaktį atžymėti L. R. Santarvės Detroito skyrius pastatė naują V. Alanto dramą — "Šamokslas prieš savuosius". Vaidino Detroito Dramos Mėgėjų Sambūrio aktoriai, režisavo Kauno Valstybinio Teatro aktorė Zuzana Arlauskaitė-Mikšienė. Prieš spektaklį apie Vytauto Alanto kūrybą kalbėjo Balys Gražulis. Sukaktuvinišką sveikino žodžiu, laiškais ir telegramomis įvai-

V. Alantas, beletristas ir dramų rašytojas. Vytautas Alantas, Detroit, Mich., distinguished Lithuania-American writer.

rios organizacijos, kolegos rašytojai ir buv. Kauno bei Vilniaus teatrų aktoriai.

Neturėjom ar maža turėjom rašytojų, kurie tiek metų būtų atsidėję vien draminei kūrybai, kurie būtų visą savo talentą į dramos kūrybą būtų sudėję. Per 25 metus, be vienos kitos iškylos į prozas ar publicistikos sritį, Vytautas Alantas ištikimai tarnavo teatrui. (Autorius, be abejo, čia apeina okup. Lietuvoje gyvenantį Petrą Vaičiūną, neseniai mirusius Sruogą ir Krėvę ir kt.).

Pirmoji Vytauto Alanto drama **Užtvanka** rampos šviesą išvydo 1932 m. Be Užtvankos, Kauno Valskybės Teatras pastatė dar kitą V. Alanto dramą **Gaisras Lietuvoje**, 1933. Vilniaus Miesto Teatras 1942 m. pastatė pjeses **Gyvenimas iš naujo** ir **Buhalterijos klaida**. Tremties teatras taip pat gavo keturis Vytauto Alanto veikalus: **Ragučio šaltinėlis**, 1951 m., **Visuomenės veikėjai**, 1955 m., **Anapus Uždangos** ir **Šamokslas prieš savuosius**, 1957 m. Drama **Aukštadvaris**, 1947 m., ir istorinė drama **Mindaugas**, 1954 m., dar niekur scenoje nestatytos.

Vytautas Alantas mūsų scenai davė dešimtį veikalų. Gražus ir vertingas įnašas. Ypatinai jis nusipelnė tremties teatrui. Ne be žalos sau pačiam, apmažindamas veikėjų skaičių, suglaudindamas veiksmą, kad dekoracijų keisti nereikėtų, jis sukūrė scenos veikalų ir mėgėjų teatrui be vargo pastatomų.

Savo dramose Alantas kelia ir sprendžia gana aktualias, kasdieninio gyvenimo, šeimos painiavų ir panašias problemas. Vaidinimai pasižymi sceningumu. Statinių pasikalbėjimų jis vengia — jo dialogas sklandus ir trumpas. Vytautas Alantas nėra novatorius. Jis nesileidžia į idėjinis ar teoretinius eksperimentus, jo drama skirta pasirinktai idėjai suprantamu veiksmu ir aiškiu žodžiu išreikšti, skirta žiūrovo laisvalaikui ir pasitenkinimui. Tačiau jis nevengia ir aštresnių klausimų. **Gaisras Lietuvoje**, **Mindaugas** ir **Šamokslas prieš savuosius** yra dramos, keliančios problemas, verčiančios žiūrovą jų sprendime dalyvauti.

Be dramatinės kūrybos, Alantas yra išleides apysakų ir romanų: **Artisto širdis**, 1931, **Tarp penkių ir septynių**, 1934, **Ant siūbuojančios žemės**, 1946, **Svetimos pagairės**, 1954, ir romanas **Pragaro prošvais-tės**, 1951.

Meilės ir neapykantos aistros

Praėjusių metų gale knygų rinkoje pasirodė stambus Mariaus Katiliškio romanas "Miškais ateina ruduo". Tai yra trečioji autoriaus knyga. Visuose savo veikaluose Katiliškis daugiausia vaizduoja kaimą. Ir šio veikalė pagrinde yra kaimo žmogus. Autorius įsibrauna į patį nušaliausią provincijos kampą ir suranda jame paslėptą, niekeno nepastebėtą gyvenimą ir jo žmones. Jis nusileidžia į jų sielos gelmes ir atskleidžia jų instinktus, meilės ir neapykantos aistras.

Pagrindiniai romano personažai yra turtingas ūkininkas Doveika, jo jauna žmona Monika ir malkakirtys bernas Tilius. Tarp Monikos ir berno įsiliepsnoja meilė, kurią senis Doveika tik labai vėlai suseka. Viskas vystosi nuosekliai ir psichologiškai tikinančiai. Romane yra ir daugiau personažų, ir jie taip pat gyvi, ryškūs, būdingi. Visi personažai supami gaivaus gamtos fono. Ir čia autorius turi savo išraiškos būdą ir savotišką perteikimą. Vargu ar kuris kitas rašytojas mūsų literatūroje bus taip sodriai atvaizdavęs kaimo žmonių buitį, kaip M. Katiliškis, kuris su kiekvienu kūri- niu auga ir stiprėja.

Autoriaus originalumas pasireiškia ypač stiliuje, kuris savo sultingumu, tikslingumu ir konkretumu išskiria jį iš kitų rašytojų tarpo. Kaip Nelė Mazalaitė ar Aloyzas Baronas turi susikūrę nuosavus, nepasekamus stilius, taip pat ir Marius Katiliškis gali pasigirti stiliumi, kuris jam vienam tepriklauso. Jis savas detalėje, bet ypač ryškiai jį pajunti visumoje.

Maža būtų pasakyti, kad Katiliškis "labai gerai pažįsta" kaimo žmonių gyvenimą; jis, atrodo, net ištiesus sakinius ima iš jų lūpų ir perkelia juos į savo personažų burnas. Skaitytojas ras nemaža šiame romane retai vartojamų ir kartais net tarminių žodžių, kurie stiliui duoda šviežumo. Katiliškio kalba ir stilius laukia plačių nagrinėjimų.

Iš pradžios veiksmas romane vyksta labai lėtai, paskui įgauna intensyvumo ir išsivysto į stiprią intrygą, kuri taip sudomina skaitytoją, kad knyga nepaleidžiama iš rankų iki paskutinio puslapio.

Nuotykių ir lengvo pasiskaitymo mėgėjams primintina, jog tai ne jų žanro veikalas.

Techninė knygos pusė taip pat pasigėrėtina. Geras popierius, skoningas viršelis (R. Viesulo darbo), kietas įrišimas.

Xerxes

Jonas Grinius, **Die Herkunft der litauischen Krauze**. Baltisches Forschungsinstitut, Bonn, 1957. Commentationes Balticae, III, 2. 46 pp.

GEROS ŽINIOS

Jūs galite siųsti savo artimiesiems į Lietuvą

DOVANŲ SIUNTINIUS

įvairių rūšių rūbus, medžiagas ir maistą.

Taip pat galite siųsti visokius vaistus.

PRISTATYMAS GARANTUOTAS.

Per visiems žinomą

ROUND THE WORLD TOURISTS

vienintelį atstovą Pacifico pakrašty.

WE 3-8491

WE 4-7838

334 No. Fairfax Ave. Los Angeles 36, Calif.

GERIAUSI 1957 METAIS

POEZIJOS IR PROZOS VEIKALAI

LD-nų redakcija, norėdama labiau atkreipti skaitytojų dėmesį į grožinės literatūros veikalus ir išskelti geresnius metų kūrinius, kreipėsi į eilę rašytojų, dirbančių liet. laikraščių bei žurnalų redakcijose ir turinčių progos susipažinti su visais išeinančiais veikalais bei juos vertinti, išsiuntinėjama anketą ir klausdama:

1. Kuris geriausias 1957 metais išleistas poezijos veikalas?

2. Kuris geriausias 1957 m. išleistas beletristikos veikalas?

Iš 12 užklaustų atsakymus atsiuntė 6 (4 visai neatsiliepė, 2 parašė neturėję visų knygų ir negalėję su jomis susipažinti).

Rašytojai-redaktoriai pasisakė už šias knygas:

POEZIJA

J. Aistis, **Kristaliniam karste** — 5
G. Tulauskaitė, **Rugsėjo žvaigždės** — 1

PROZA

M. Katiliškis, **Miškais ateina ruduo** — 4
A. Baronas, **Mėnesiena** — 1

Atsiųsta paminėti

Stasys Butkus, **Vyrai Gedimino kalne**. Pirmūno ir savanorio kūrėjo atsiminimai. "Aušros" leidinys. Aplanckas dail. Alf. Krivicko. 226 psl. Kietais viršeliais. Gaunama pas platintojus ir leidykloje: (13b) Memmingen Postfach 201, West Germany.

Paulius Jurkus, **Smilgaičių akvarelė**. Premijuotas romanas. Liet. Knygos Klubo leidinys. Viršelio aplanckas dail. V. K. Jonyno 526 psl. Kaina \$5.00 Gaunama L. K. Klube: 4545 W. 63rd St., Chicago 29, Ill. ir pas knygų platintojus.

Jonas Aistis, **Kristaliniam karste**. Eilės. Su autoriaus portretu (dail. P. Kiaulėno). Išleista prel. P. Juro lėšomis. Spaudė: Pranciškonų spaustuvė, 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y. Kaina nepažymėta.

Petras Babickas, **Drambio kojos**. Poezijos rinktinė, sudaryta iš ankstesniųjų autoriaus knygų. Iliustravo Vl. Vijeikis. Išleido Tėviškėlė, 4346 So. Western Ave., Chicago, Ill. 122 psl.

Simas Miglinas, **Pavergtoji Lietuva**. Svarstymai pavergtosios Lietuvos gyventojų judėjimo bolševikiniais metais ir buitinių sąlygų. Partizanų žudymai, gyventojų trėmimai, jaunimo išgabenimo akcijos ir buitinių sąlygų pasunkėjimas dėl ūkio sugriovimo sudaro "Tremties" išleistosios knygos turinį. 150 psl. Drobės viršeliais kaina \$4. Įmokėjusieji \$5, leidinį maždaug savaitės bėgyje gauna oro keliu. Knyga "Pavergtoji Lietuva" tegalima įsigyti tik pas jos autorių, adresu: Simas Miglinas, Unterhausen / Reutl., Wilhelmstr. 106. W. Germany.

ky mo gestus. Turbūt neatsitiktiniai yra kaikurios JV spaudos pikti pasisakymai apie Laisvosios Europos radiją, kuris, nepaisant jo kaikurių trūkumų, vis dėlto yra įspūdingas amerikiečių palankumo įnašas sovietų pavergtiesiems ir efektyvi priemonė laisvėje esantiems pavergtųjų atstovams palaikyti gyvam ryšiui su savomis tautomis. Turbūt neatsitiktinis ir Amerikos Balso "suamerikonėjimas, o Baltijos valstybių atveju ir jo perėjimas iš Centro ir Rytų Europos administracinio sektoriaus į USSR sektorių. Neatsitiktinis turbūt ir V. D. Informacijos Skyriaus išleistas žemėlapis, kuriame Baltijos valstybės jau nieku neišskirtos iš USSR, lygiai taip, kaip Gudija, Ukraina... Tai vis sulaikymo politikos susilaukimo gestai. Jų galime laikyti ir daugiau.

Kaikam šiokia tarptautinė padėtis raida kelia nerimą. Bolševikinių "sputnikų" propagandos sutorizuoti kaikurie New Yorko gyventojai ima galvoti apie kraustymąsi į Havajus. Dėl to suprantamas ir lietuvių rūpestis dėl Lietuvos padėties ir ateities. Ar sovietų pavergtųjų kraštų padėtis taip pat pablogėjusi, kaip kad laisvojo pasaulio sulaikymo politikos?

Atsakymas galėtų būti teigiamas, jei sulaikymo politika būtų tolygi pavergtųjų laisvinimo politikai. Bet juk sulaikymo politikos pagrindinis ginklas — šaltasis karas — tebuvo taktinė priemonė sovietams status quo sferoje sulaikyti, bet ne atgal stumti. Argi to neliudija Berlyno, Poznanės, Vengrijos sukilimai? Korėjos ir Sueso karai? Argi ne tas pats tragiškas nusivylimas vakarais ištiko Vengrijos herojišką laisvės kovą 1956 m., kaip kad 1946 m. Lietuvos herojišką rezistenciją sovietams?

Sulaikymo politikos bankrotas nebus tragiškas sovietų pavergtiesiems kraštams. Atvirkščiai, jis gali tik pažadinti laisvąjį pasaulį iš praėitos dekadės nerūpestingo oportunisto kovą su apokaliptiniu slibinu, užuot puoselėjus koegzistenciją su juo ir neatsakingai deklamavus pavergimo taiką.

Vokietijos kancleris Adenaueris 1958 m. išvakarėse savo pranešime parlamentui teisingai pastebi, kad laisvasis pasaulis 1957 m. supratęs, "kad esame įžengę į planetinės politikos erą, kad pats žemės kamuolys gerą gabalą sumažėjęs, geriau akimis aprėpiamas ir jautresnis, ir kad todėl ateities politika labiau negu bet kada turi būti apdairi ir toli žvelgianti." Sulaikymo politika nebuvo nei apdairi, nei toli žvelgianti, kaip ir kiekvienas oportunistas.

HARTFORDO LB KULTŪROS FONDO vajeaus pradininkai: (iš kairės į dešinę): Z. Strazdas, LB Hartfordo apyl. vice-pirm., kompozitorė E. Miniukienė, M. Kriščiūnienė, Walter M. Chase, Hfd. LB pirm., E. Mineikienė, mokytoja LB šešt. lituanist. mokykloje Jucėnienė, M. Šerkšnienė; stovi: muzikas, St. Patrick bažn. vargon. J. Pet-

kaitis, dramos rež. I. Tvirbutas,, Alg Strazdas, inž. V. Miniukas, J. Vadišius, Simonaitis, inž. Justas Guntulis, J. Šilaika, dr. Antanas Šerkšnas, V. Nenortas, P. Simanauskas, H. Dapkus ir Mineika. Supporters and members of the Lithuanian Cultural Fund, Hartford, Conn. chapter. President W. M. Chase (center).

Muzikos studiją turi Eleonora Miniukienė, šv. Trejybės bažnyčios vargonininkė, kuri netrukus tikisi įsigyti muzikos magistro laipsnį.

HARTFORDO LIETUVIAI

Kultūriniai veiksniai — Darbingi ir vieningi veikėjai.

Nors ir nedidelė Hartfordo lietuvių bendruomenė, bet savo kultūrine veikla ji dažnai pralenkia žymiai didesnes JAV lietuviškas bendruomenes. Ištisis dešimtmečius ta veikla stiprėjo tautiškai ir kultūriškai. Nestigo čia lietuviams vienybės ir gražaus sugyvenimo. Praeity ypač veiklus buvo Hartfordo Vilniui Vaduoti Sąjungos skyrius, susidėjęs iš 13 liet. draugijų; skyrius kasmet pasiūsdavo į Vilniaus kraštą po tūkstantį dolerių lietuviškoms mokykloms išlaikyti.

Kultūrinio baro veikla smarkiai pagyvėjo prieš dešimtį metų, į šį kraštą pradėjus vykti naujoms lietuvių kultūrinėms jėgoms.

Kultūrinės veiklos pagyvinimu ir sustiprinimu labiau susirūpinta praėjusių metų rudenį. Hartfordo L. B-nės Apylinkės valdyba išspausdino 1000 egz. brošiūrą, kurioje išdėstė kultūrinės veiklos ir švietimo plėtimo svarbesnius reikalus. Brošiūra išsiuntinėta kiekvienai lietuviškai šeimai.

Sušaukus LB narių susirinkimą, buvo įkurtas LB Kultūros Fondas, kurio tikslas remti visus Hartfordo

liet. kultūrinius ir jaunimo švietimo reikalus (išlaikyti lituanistinę mokyklą, kurią lanko 47 mokiniai ir dirba 4 mokytojai: dr. A. Šerkšnas, Skrupskelienė, Nenortienė ir Jucėnienė).

Be to, iš surinktų kultūros fondo lėšų būtų:

duodamos stipendijos neturtiniams liet. studentams, lankantiems kolegijas ir universitetus; remiamas Hartfordo lietuvių dramos sambūris, vadovaujamas režis. Ipolito Tvirbuto;

išlaikoma liet. radijo valandėlė; remiamas sporto sambūris "Grandis"; remiami kiti kultūriniai reikalai.

Šiam tikslui pasiekti pravestas kultūros fondo aukų rinkimo vajeaus.

Aktorius Tvirbutas ir komp. El. Miniukienės pastangomis suorganizuotas dramos sambūris gražiai užsirekomendavo, pastatydamas dramą "Pažadėtoji žemė". Vaidinimas sutraukė apie 500 vietos ir apylinkės žiūrovų ir davė \$1000 pajamų.

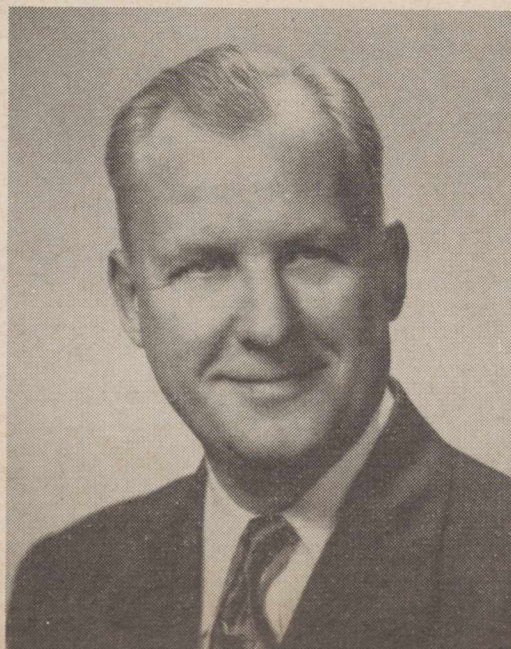
Lapk. 24 LB valdyba surengė koncertą, kurio programoje dalyva-

vo šie menininkai: solistė E. Janauskaitė, solistė E. Miniukienė, solistas Martynas Simonaitis, baletos šokėja Kristina Raščiūtė ir skautų tautinių šokių grupė. Solistams akomponavo muzikai J. Petkaitis ir E. Miniukienė. Koncertas publikai patiko ir paliko gilų įspūdį.

Šalia minėtų kultūros vienetų, gražiai veikia vyrų choras, kuriam vadovauja šv. Petriko vargonininkas muzikas J. Petkaitis.

ADVOKATAS LEONAS MAZOTAS, Lietuvių Klubo pirmininkas, JAV karo aviacijos leitenantas pulkininkas, aktyvus Hartfordo liet. visuomenės ir kultūrinio gyvenimo veikėjas. Photo J. Jay Studio

LEO MAZOTAS, Hartford, Conn., attorney and one of the leading Lith. functionaries there.

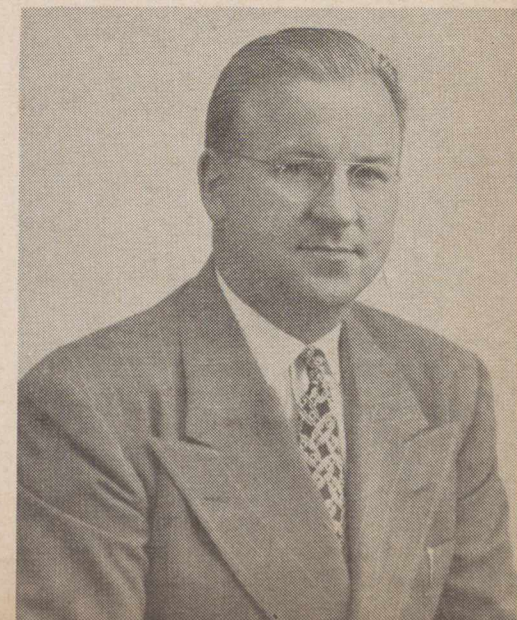
Iš atskirų kultūrininkų ir veikėjų, remiančių ir talkinančių kultūrinę veiklą, minėtina inžinieriai V. Miniukas ir J. Guntulis, juristai Leonas Mazotas ir Pranas Mončiūnas, kiti: Z. Strazdas, B. Kriščiūnas, V. Nenortas ir eilė kitų.

Skyrium pabrėžtina prelado Jono Amboto ir Lietuvių Piliečių Klubu vadovybės parama

JURISTAS F. MONCHUN, Hartford, Conn., lietuviškos kultūrinės veiklos rėmėjas Hartforde. Photo Park Studio

Teisėjas Frank Monchun (Mončiūnas) savo kalboje LB susirinkime tarp kitko pareiškė: "Jėgų mums, lietuviams, nestinga, stinga tiktai valios — gerų norų paremti gerus kultūrinius tikslus. Ir jei visi mes remsime, tikslo pasieksime."

F. MONCHUN, Hartford, Conn., judge, prominent Lith. functionary and State legislator.

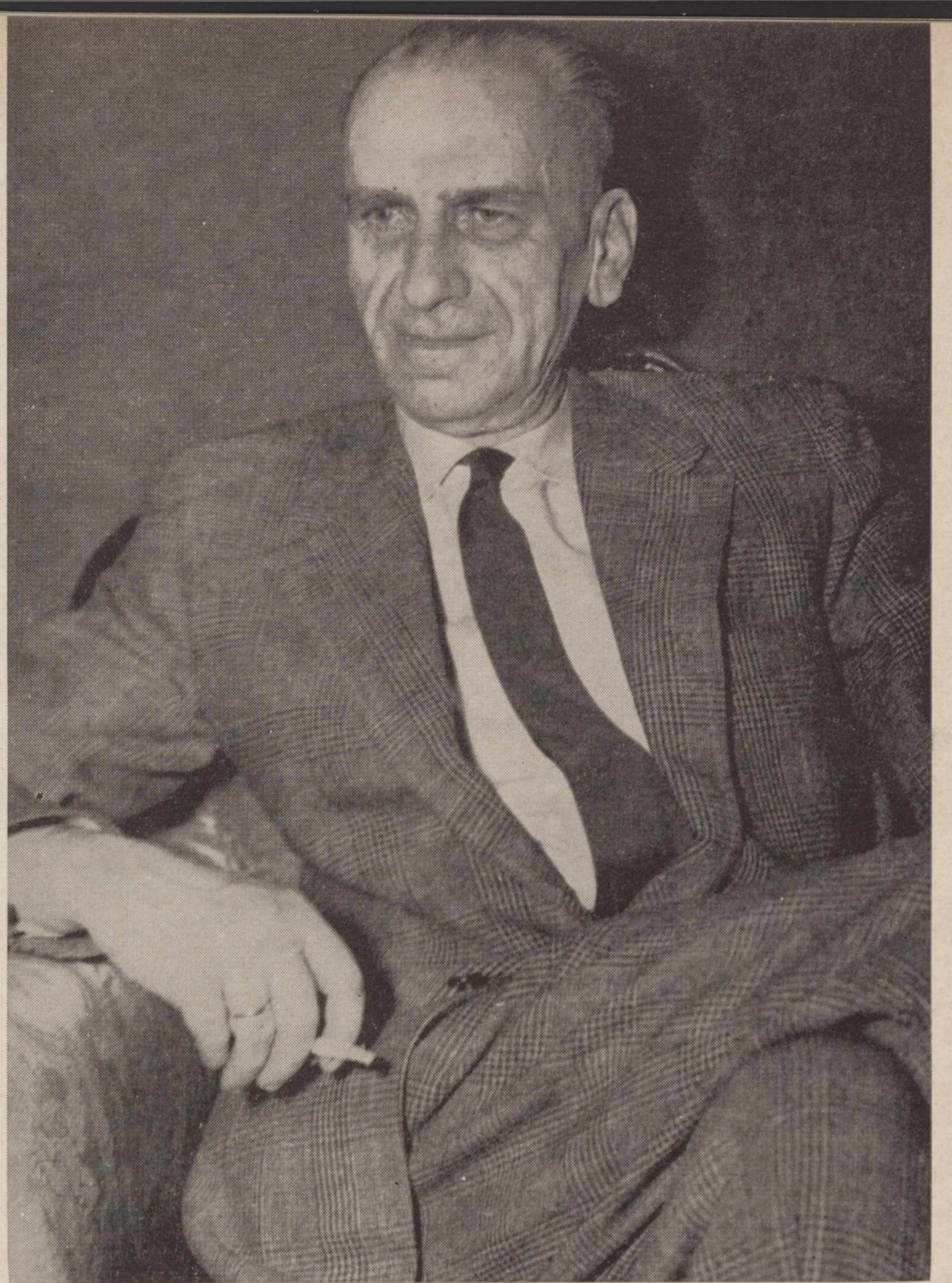
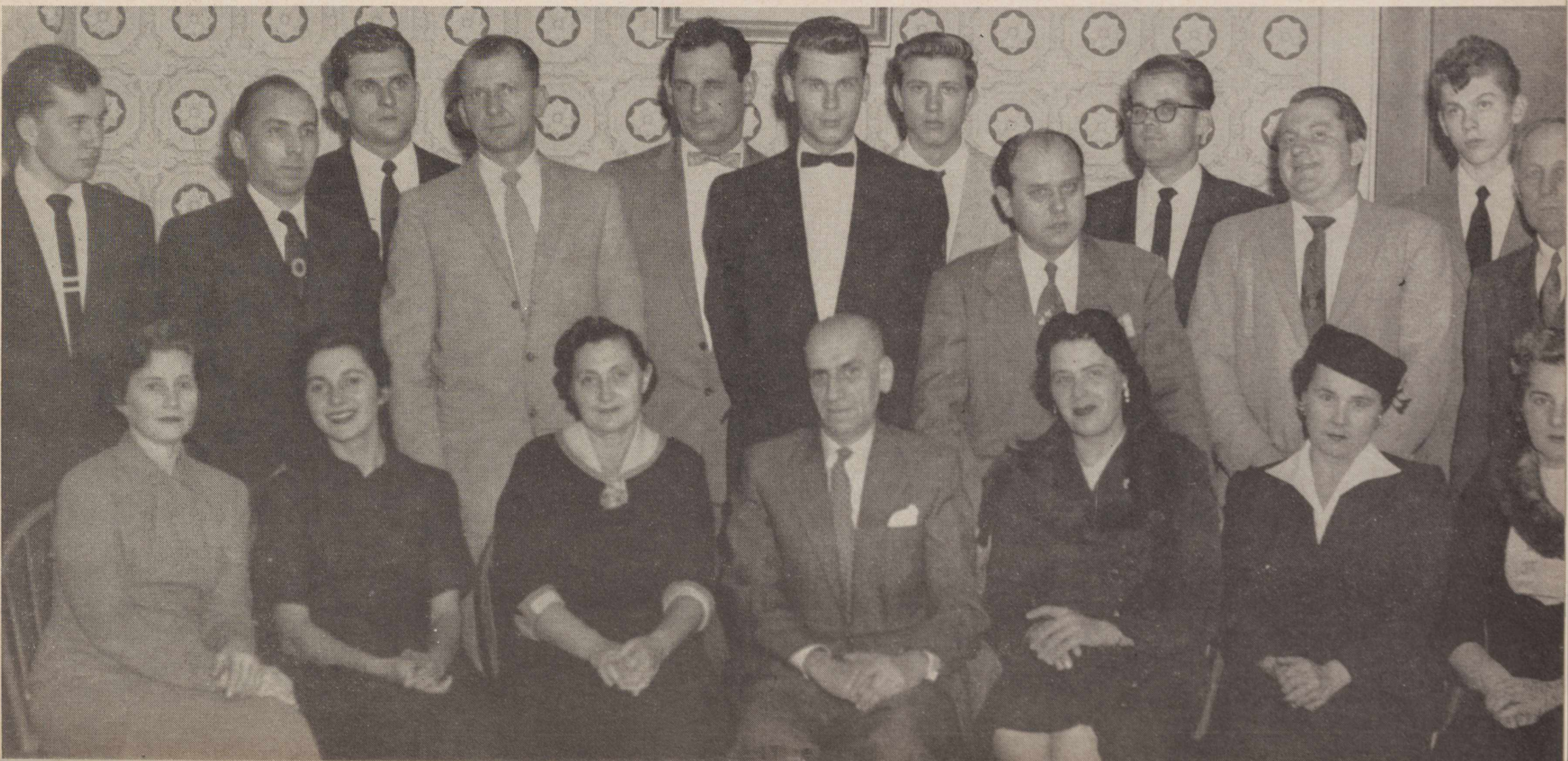

SCENA IŠ DRAMOS "PAŽADĖTOJAI ŽEMĖ" Iš kairės į dešinę: Izabelė Simanauskienė—Dorothy Wickham, Pranas Dapkus — James, Jurgis Petkaitis — James Wickham.
A SCENE from the stage play "The Promised Land". Foto V. Vaitkus

SCENA IŠ "PAŽADĖTOSIOS ŽEMĖS". Vaidina: M. Plečkaitytė—Norch March, Bronė Jucėnienė—Sharp, Petras Simanauskas—Eduard March.
A SCENE from the stage play "The Promised Land". Foto V. Vaitkus

HARTFORDO DRAMOS SAMBŪRIO NARIAI: iš k. į d.: (sėdi) mokytoja Bronė Jucėnienė, Marija Plečkaitytė, Elena Mineikienė, rež. Ipolitas Tvirbutas, Jadvyga Navasaitienė, Izabelė Simanauskienė, sambūrio organizatorė Eleonora Miniukienė. Stovi: Liaukus, Pr. Dapkus, Vl. Plečkaitis, inž. V. Miniukas, Navasaitis, Vyt. Radikas, Kęstutis Simonauskas, Petras Si-

IPOLITAS TVIRBUTAS, buv. Lietuvos Valst. Dramos Teatrų aktorius ir režisorius, Hartforde surežisavo Somerset Mougham dramą "Pažadėtoji žemė", kurios premjera įvyko pernai lapkr. 16. Sambūris kviečiamas šį veikalą parodyti ir kitose lietuvių kolonijose.
MR. J. TVIRBUTAS, Hartford, Conn. Lithuanian actor and director. His group recently staged S. Maugham's "The Promised Land" in Hartford, Conn. Tvirbutas has directed this play.

Bendrai Kultūros Fondui užsimota surinkti iki 3,000 dol., iš kurių \$1000 reikalinga 1957-8 mokslo metais Lituanistinės mokyklos išlaidai. Pirmieji vajaus žingsniai yra sėkmingi. Kultūrinių vienetų darbai

ir pasirodymai visuomenės sutikti su dideliu pritarimu. Hartfordo lietuvių bendruomenė, reikia tikėtis, nepaliks užsibrėžtų tikslų pusiaukelėje, o sėkmingai juos vykdys iki galo.
W. M. Chase

manauskas, muzikas chorvedis Jurgis Petkaitis, Algimantas Giedraitis, stud. Muslauskas ir Stasys Mineika.

MEMBERS OF LITHUANIAN-AMERICAN theatrical group in Hartford, Conn. with one of the most distinguished Lithuanian actors, Ipolitas Tvirbutas (fourth from left). Recently this group staged a play by S. Maugham, The Promised Land.

JAUNIMO CENTRAS CHICAGOJE, kurį pastatė Tėvai Jėzuitai. Namų projektas inž. Kovo. LITHUANIAN-AMERICAN YOUTH CENTER in Chicago, Ill. This Youth Center is supervised by the Lithuanian Jesuit Fathers.

JAUNIMO CENTRAS CHICAGOJE

FOTO NUOTRAUKOS — V. NOREIKA.

1957 m. spalio 6 d. Chicagoje iškilmingai atidarytas Jaunimo Centras, kurio namus pastatydino Tėvai Jėzuitai. Jaunimo Centro pirmiausias tikslas — duoti galimybės burtis, lietuviškoje dvasioje mokytis ir auklėtis jaunimui. Bet ir nevien jaunimui — šie namai plačiai atidarė duris visiems lietuviams. Nuolatinei čia veikia Aukštesnioji Lituanistikos Mokykla; čia įsikūrė Čicagos menininkų suorganizuota Čiurlionio vardo galerija, Jaunimo Centro salėje ir patalpose vyksta įvairaus masto minėjimai, koncertai, susirinkimai ir pan.

Per pirmuosius du mėnesius, Jaunimo Centrą atidarius, perėjo apie 4000 žmonių. Tarp kitų, čia įvyko:

Čiurlionio galerijos atidarymas ir koncertas, vaidinimas "Baltaragio malūnas", Profesorių Dr. Jos pobūvis, Panevėžiečių susirinkimas, Mokytojų Sąjungos pobūvis, dail. Broniaus Murino paroda, Kariuomenės šventės minėjimas; vyksta Braižytojų kursai, reguliarūs skautų bei ateitininkų susirinkimai ir sueigos, Vyrų choro repetitijos, Klaipėdiečių choro repetitijos, Tautinių šokių grupių repetitijos, reguliarūs įvairių organizacijų posėdžiai, Literatų būrelio susirinkimai ir kt.

BRAIŽYTOJŲ KURSAI, veikiantieji Jaunimo Centro Namuose, Chicagoje, Ill. CHICAGO LITHUANIANS attending engineering courses at the Youth Center.

TAUTINIŲ ŠOKIŲ GRUPĖ, vadovaujama Šilingienės, repetuoja Jaunimo Centro Namuose. A REHEARSAL of folk dances at the Youth Center.

IŠKILMINGAS JAUNIMO CENTRO ATIDARYMO AKTAS. Scenoje garbės prezidiumas, dalyvaujant Lietuvos konsuliui Chicagoje d. P. Daužvardžiui. Ta proga įvyko koncertas. CHICAGO LITHUANIANS at the opening ceremonies of the Youth Center, 1957.

IŠKILMINGOJO ATIDARYMO AKTO DALYVIAI, organizacijų atstovai, menininkai, svečiai. GRAND OPENING of the Youth Center in Chicago, Ill.

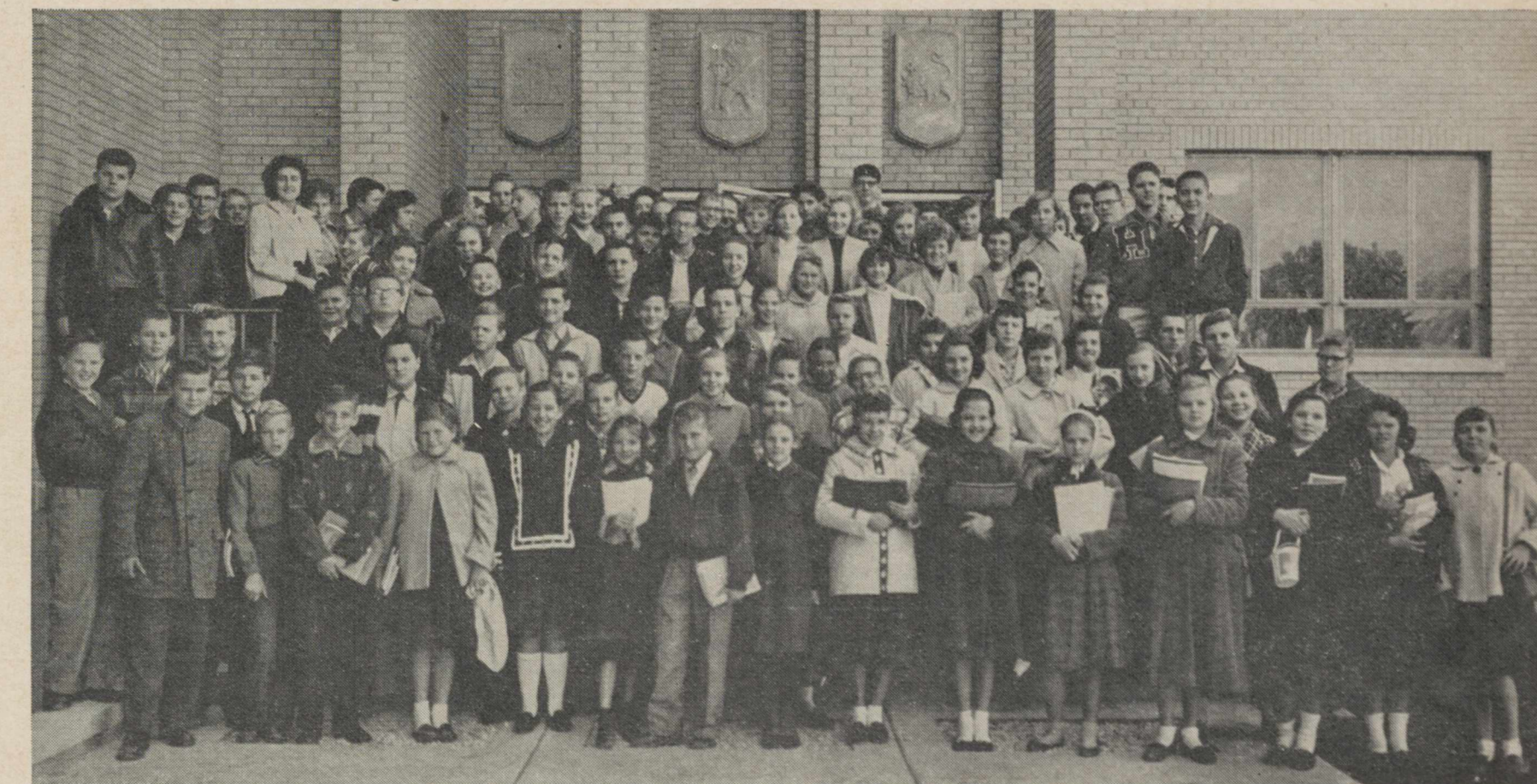

PAMOKA A. LITUANISTIKOS MOKYKLOJE, veikiančioje Jaunimo centro Namuose. LITHUANIAN CHILDREN attending lessons of Lituanistics at the Youth Center.

AUKŠTESNIOJOS LITUANITINĖS MOKYKLOS VYRESNIEJI MOKINIAI su mokykl. vedėja. STUDENTS AND LECTURERS of the School of Lituanistics at the Youth Center, Chicago.

AUKŠTESNIOJOS LITUANITINĖS MOKYKLOS dalis prie Jaunimo centro įėjimo durų. A GROUP OF STUDENTS of the school of Lituanistics at the front entrance of the Youth Center in Chicago, Illinois.

SOLISTĖ ALDONA STEMPUŽIENĖ, pernai metais nuvykusią į Pietų Ameriką koncertams, sutinka Medellino, Kolumbijoje, lietuviai. Jų tarpe matyti solistės gastrolių iniciatorius kun. Tamošiūnas, gyd. Prosevičius ir kiti vietos veikėjai.

SOLOIST MRS. ALDONA STEMPUŽIS is met by Lithuanian-Columbian functionaries at the Medellin airport.. when she toured Lithuanian communities in South America last year.

VINCAS VELŽIS, Baltimore, Md., su šeima: žmona Frances Milaševičiūtė-Velžienė, sūnus Vincas Velžis, advokatas ir duktė Audrė Velžytė, mokytoja.

1957 m. Velžiui sukako 65 metai. Kilęs nuo Pasvalio, jis 1908 m. atvyko į Ameriką, o dabar yra stambios Statybos ir Paskolų Bendrovės savininkas. Visą laiką Velžis dalyvavo organizociniame lietuvių veikime, negailėdamas nei laiko, nei lėšų. Jis priklauso 12-kai liet. organizacijų, kurių daugelyje yra valdybos narys ar pirmininkas. Skaito ir remia lietuvišką spaudą.

VINCENT VELŽIS, Baltimore, Md., Lithuanian- American functionary, kith his family, his wife Frances, his son Vincent, attorney, and his daughter Audrė, a teacher.
 ▼ Velžis recently celebrated his 65th anniversary.

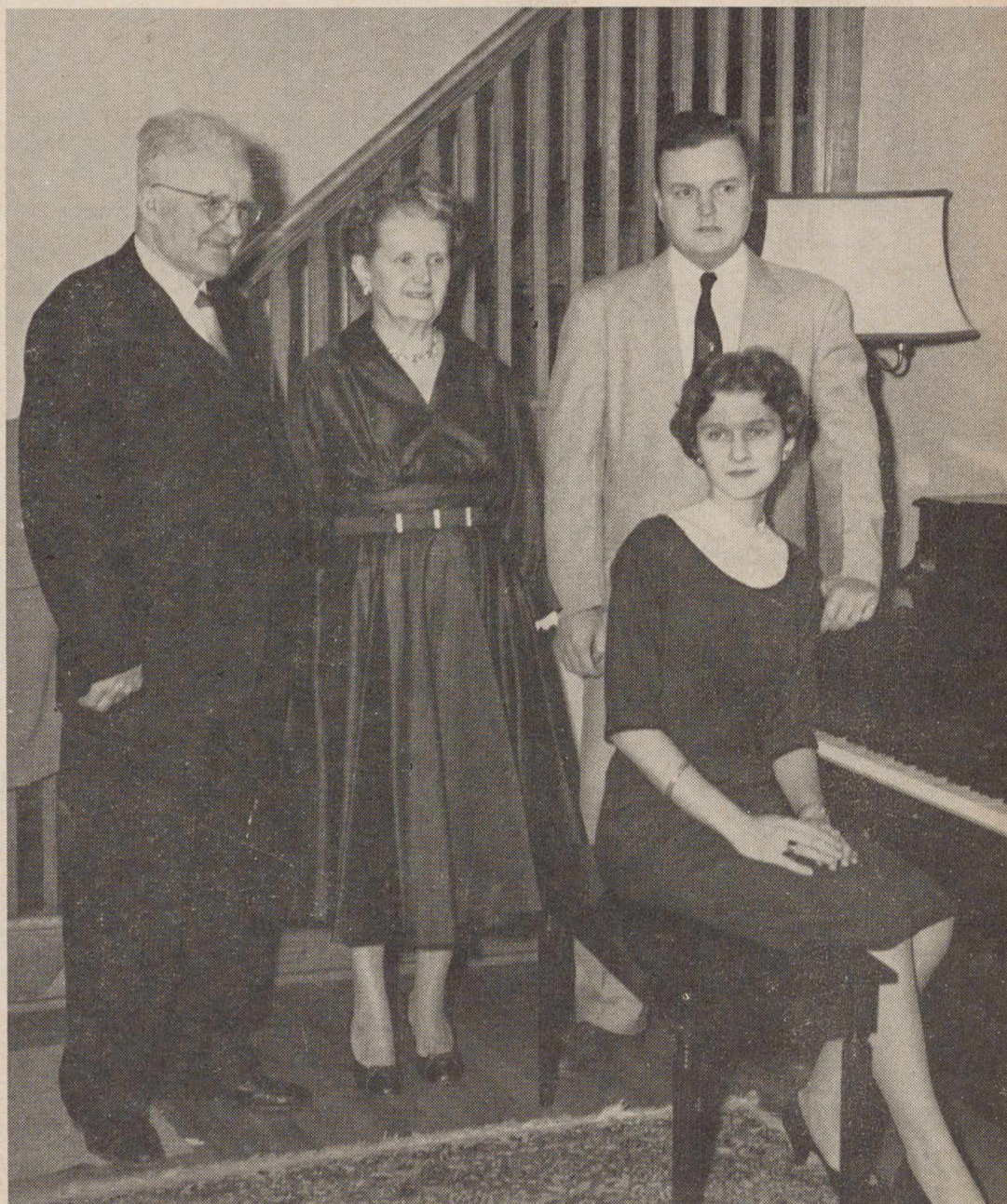
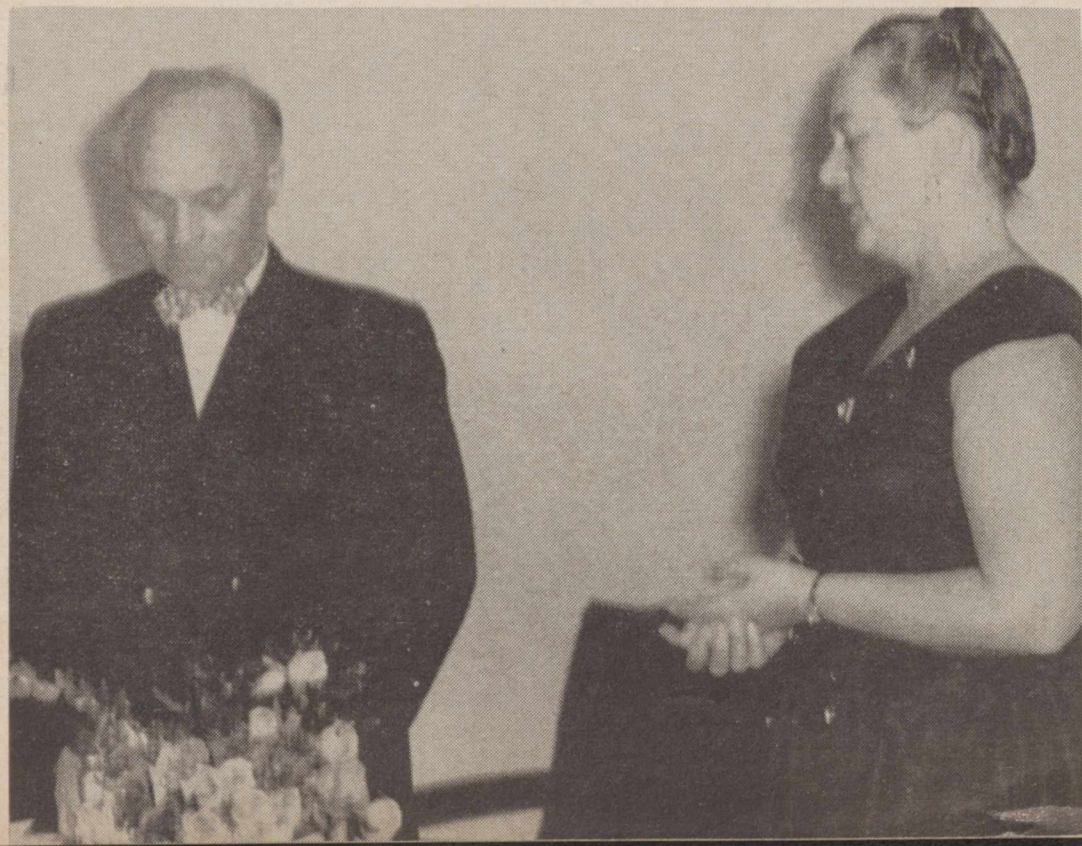
VYSKUPAS V. BRIZGYS įžengia į Kanados Edmontono Lietuvių Namų koplyčią su savo palydovais. Matyti kun. Vaškas MIC, kun. Kulbis S. J., kun. I. Grigaitis. Jaunieji Edmontono liet kolonijos gyventojai sveikina Jo Ekscelenciją ir įteikia gėlių puokštę.

HIS EXCELLENCY VINCENT BRIZGYS, Auxiliary Bishop of Kaunas, now living in Chicago, Ill., is met by a group of prominent Lithuanian-Canadians of Edmonton, Alberta, Canada, during his recent visit there.

MUZIKAS JUOZAS STROLIA Philadelphia, Pa., sveikinamas solistės J. Augaitytės Lietuvių Moterų Klubo vardu jo 60 metų sukakties proga.

J. STROLIA, Philadelphia, Pa., a distinguished Lithuanian-American composer, is being congratulated by Miss J. Augaitytė, a prominent Lithuanian-American opera soloist, on the occasion of Mr. J. Strolia's 60th birthday anniversary.

URAGVAJAUS lietuvių katalikų choras svečiuose pas liet. ūkininkus Montevideo apylinkėj. MEMBERS OF LITHUANIAN CATHOLIC CHOIR of Montevideo, Uruguay, South America, visiting one of Lithuanian ranchers there.

VESTUVĖS TOLIMAME SIBIRE pernai metų birželio mėnesyje. Vidury — jaunieji, aplink tėvai, broliai, seserys, artimieji.
A LITHUANIAN WEDDING in far-off Siberia.

JAUNIEJI prie iškilmingų vartų į vestuvių vaišių salę. Jaunasis, išbuvęs stalininiam lagery 10 metų, dabar paleistas ir galės pradėti naują gyvenimą.

A LITHUANIAN, released after ten years forced labor in Siberia, marries a Lithuanian girl and starts life anew.

KALĖDŲ SVEIKINIMAS, gautas JAV-se iš Lietuvos (foto nuotrauka-atvirutė spalvota).
CHRISTMAS GREETING from Lithuania

VEIDAI IR VAIZDAI

IZABELĖ MATUZEVIČIŪTĖ, naujoji "Moters" žurnalo, leidžiamo kas du mėnesiai Toronte, Kanadoje. Matuzevičiūtė spaudos darbe yra ne naujokė: Nepriklausomoje Lietuvoje ji redagavo mergaičių inteligentių žurnalą "Naująją Vaidilutę", vėliau mokytojavo, aktyviai reikiškėsi kultūrinėje veikloje ir spaudoje. Kanadoje Matuzevičiūtė yra viena žymiausių LB-nės Kultūros Fondo veikėjų.

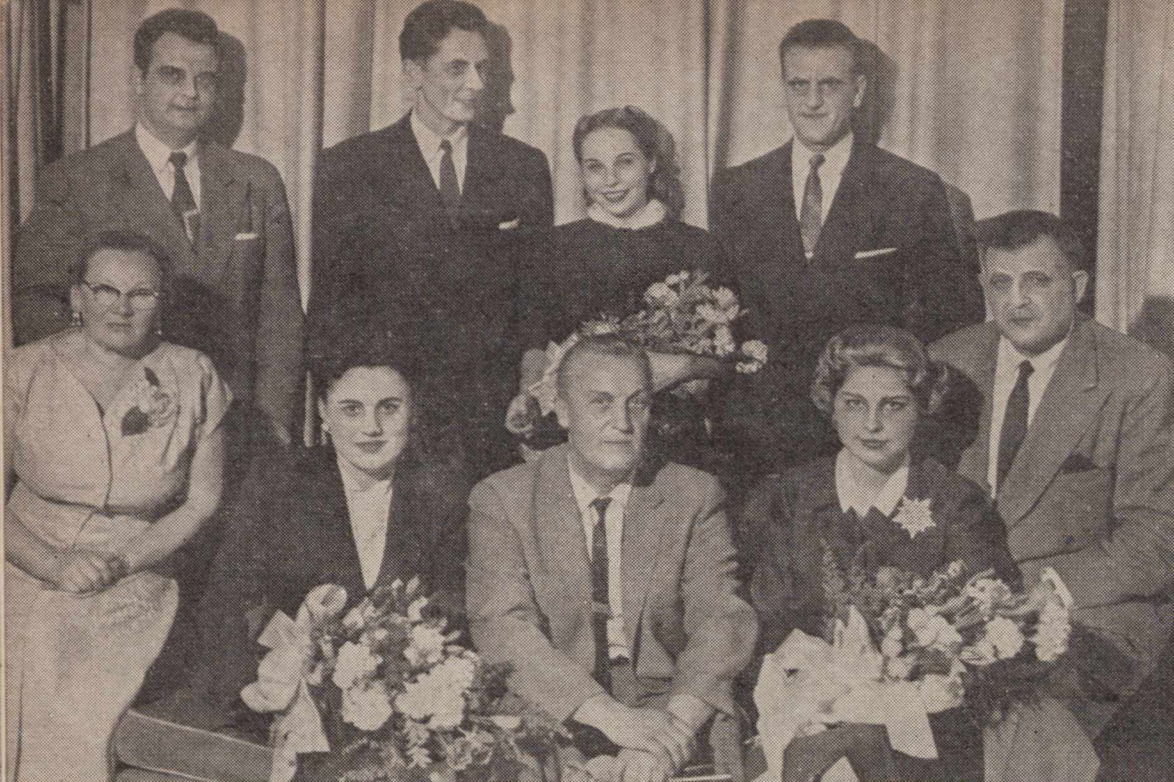
MISS IZ. MATUZEVIČIŪTĖ, Toronto, Ont., Canada, new Editor of the women's magazine "Moteris" (The Woman).

RAŠYTOJAS VYTAUTAS ALANTAS Detroito Dramos Mėgėjų Sambūrio narių tarpe. Iš k. į d. sėdi: N. Sirtautaitė, Vyt. Alantas, L. Mingėlaitė, rež. Z. Arlauskaitė-Mikšienė, D. Mikaitė, V. Žebertavičius, I. Laurinavičienė. Stovi: A. Pesys, J. Jakunskas, S. Žebraitis, S. Iljasevičius ir V. Jocys.

Apie V. Alantą daugiau žiūr. šio nr. 11 psl.
MEMBERS of Lithuanian-American theatrical group of Detroit, Mich., with Vytautas Alantas, second from left, first row, Lithuanian author.

LOS ANGELES VAIDINTOJŲ grupė, sausio 15 suvaidinusi G. Veličkos komediją "Lunatikai". I eilę sėdi (iš k. į d.): Aftukienė, ALS pirm., surengusį šį vakarą, Dovydaitytė, autorius ir režisieris G. Velička, Pulkaunikaite, Andrius; II eil. stovi: Gily, Balsytė ir Seliukas. Vaidinimas sutraukė daug publikos, kuri veikalą priėmė labai šiltai.

A LITH. THEATER GROUP in Los Angeles who staged the play "Lunatics" by Velička.

KA VEIKIA SKAITYTOJAI

— **Elena Tumienė**, LD anglų skyriaus redaktorė, nuo 1957 m. gruodžio nr. pasitraukė iš redakcinės kolegijos, norėdama daugiau laiko skirti studijoms. Los Angeles S. U. ji studijuoja palyginamąją teratūrą ir rengiasi daktaro laipsniui.

— **Dalia Barmūtė-Sodeikienė** ir **R. Medziukaitė** pabelbėjo vertimais šio numerio angliškame skyriuje.

Medziukaitės foto ir platus lietuvių Kalėdų papročių aprašymas išspausdintas kalėdiniame The Tidings numeryje.

D. Sodeikienė, pasižymėjusi skautų veikloje, studijavusi Bostone ir Urbanoje, šiuo metu moko vienoje Los Angeles county mokykloje.

— **Gasparas Velička**, Los Angeles, Calif., surežisavo ir sausio 5 d. pastatė savo paties parašytą komediją-farsą "Lunatikai". Šis 2 veiksmų vaidinimas sąmojingai ir aštriai pajuokia naujų ateivių vedybinio gyvenimo ydas, nuvedančias iki nerimtų skyrybų. Ypač patarkuojamos lengvapėdiškos žmonelės. Sumanaus advokato dėka reikalai baigiasi susitaikymu. Jautėsi labai stipri režisoriaus ranka, ir vaidintojai, losangeliečiams pažįstami, parodė didelę pažangą. Vaidino: Pulkaunikaite, Saliukas, Šakys, Dovydaitytė, Andrius, Balsytė. Vakara rengė Los Angeles SLA skyrius.

— Los Angeles **Lietuvių Fronto Bičiulių** skyrius sausio 26 d. organizuoja viešas diskusijas, tema "Lietuvos laisvinimo jėgų konsolidacijos klausimu". Kalbėtojai: Dr. P. Raulinaitis, Dr. P. Pamataitis, Dr. G. Valančius ir J. Kojelis. L. A. Liet. Fronto Bičiulių skyriaus pirmininku yra J. Ažuolaitis.

— Los Angelėje apsigyveno **dail. Irena Jackevičiūtė-Petrailienė** su dviem dukterimis, kurios čia lanko mokyklas. Sūnus tuo tarpu atlieka karinę prievolę. Gyd. ats. pulk. A. Petrailis mirė 1954 m. Montanoje, kur Petrailių šeima gyveno 8 metus. I. Petrailienės paveikslą "Pavergtoji

LITHUANIAN REALTY COMPANY

Charles Luksis Realtor

Phone: EX. 4-2986

601 — 10th Street

SANTA MONICA, CALIF.

Mielai patarnauja norintiems pirkti-parduoti namus ir sklypus; apdrausti automobilius, namus ir kitokį turtą; gauti paskolas.

Atlieka notaro darbus.

Vilniją" Nepriklausomybės metais buvo įsigijęs Karo Muziejus Kaune. Tarp kitų, dail. Peraitienė yra nupiešusi akt. Kubertavičienės, Griniuvienės (pulk. Griniaus žmonos) ir kt. portretus.

— **J. Narutavičienė** ir **A. D. Kaulakis** parūpino šio LD numerio viršelio ir kt. foto nuotraukas, vaizduojančias lietuvaite Marcelę Valibutę — laimėjusią šių metų "1957 Orange Bowl Queen" titulą.

Marcelė yra čia gimusių lietuvių Danieliaus ir Adelės Valibų dukterė, lanko Miami universitetą. Jie yra atsikėlę iš Minersville, Pa., kur D. Valibus brolis dr. Valibus yra pasižymėjęs lietuvių veikloje ir politikoje. Marcelė anksčiau taip pat yra laimėjusi eilę grožio titulų. Dabar jai atsiranda daugiau galimybių patekti į svajojamą filmų pasaulį.

— **Kun. Longinas Jankus**, paskutiniu laiku buvęs vikaru Pomona, Calif., pakviestas ir sausio 15 išvyko į Brooklyną, Balfo reikalų vedėjo pareigoms eiti. Kun. L. Jankus iš Vokietijos atvyko 1949 m. į Los Angeles ir čia kurį laiką pavikaravęs šv. Kazimiero lit. parapijoje, vėliau pastoracinį darbą dirbo amerikiečių parapijose. Dirbdamas pas amerikiečius kun. Jankus tačiau visą laiką aktyviai reiškęs lietuvių bendruomenėje, eidamas Balfo pirmininko, Liet. Bendruomenės valdybos ir kt. pareigas. Lietuviuose, o taip pat ir amerikiečiuose, buvo pagarsėjęs ir labai mėgiamas kaip originalus pamokslininkas.

Kun. L. Jankus įgaliojamas "Didžiąjame Neworke" būti LD žurnalo red. ir adm. atstovu.

— **E. Samienė**, Chicago, Ill., Balfo ir kt. draugijų labai uoli veikėja, sausio mėn. atvyko į Kaliforniją aplankyti savo šeimos narių, kurie čia yra įsikūrę.

— 1957 m. gruodžio 15 d. Los Angeles lietuviai suorganizavo **California Republican Assembly**, stipriausios Respublikonų organizacijos Kalifornijoje, lietuvių skyrių. Valdybon išrinkti: pirm. L. Valiukas, vice-pirm. K. Lukšis, sekr. Lorraine Samolis ir kasin. A. Skirius.

— **Angie Andrulienė**, Fountain, Mich., ir p. Brazienė, Chicago, Ill., sausio mėnesyje svečiavosi Los Angelėje, Calif. Brazienės dukra **Dolores Brazis**, žinoma TV filmose vardu **Dee Sharon**, gyvena Beverly Hills, Calif. Ji dažnai vaidina Climax ir kituose TV filmuose.

— **Kalifornijos Lietuvių Respublikonų** vieneto, nepriklausomos lietuvių organizacijos visame steite, metinis susirinkimas įvyko 1958 m. sausio 12 d. Naujon valdybon išrinkta: pirm. L. Valiukas ir valdybos nariai: dr. G. Valančius, A. Dapšys, J. Andrius, J. Rudelis, dr. J. Varnas ir K. Lukšis.

— **Mrs. Margaret B. Manson**, Rumford, maine, yra Rumford miesto pašto viršininkė. Prieš Kalėdas su vyru lankėsi Los Angeles mieste, kur dalyvavo paštų viršinių suvažiavime. Ji taip pat vadovauja vietos lietuvių choreliui.

— **Lietuvaitė M. S. iš Berlyno**, Vokietijoje, užsisakė LD-nas 1958 metams.

— **LD-ny žurnalo prenumeratą 1958 ir 1959 metams** atnaujino: **Dan Kuraitis** iš Chicagos, **R. Pocius** iš Los Angeles, **J. Vaičeliūnas** iš Sudbury, Can., **Rev. Mother M. Loyola** iš Pittsburgho, **J. Perokas** iš Dayton, **Mrs. A. Zima** iš Meriden, Conn., **K. Ūkelis** iš Chicagos.

— **LD-nas aukomis parėmė: V. Gruzdas** (\$5.00) iš Philadelphijos, **dr. J. S. Naujokaitis** (\$2.00) iš Pomonos, Calif., **J. Navackas** (\$2.00), iš Buffalo. Be to, J. Navackas užsakė LD-nas V. Garbeniui ir V. Aparoniui Buffalo, N. Y.

V. Daugėla iš Kearny, N. J., užsakė **LD A. J. Marganavičiui** Helsingforse, Suomijoje ir ta proga parėmė LD \$2.00 auka.

— **Iš tolimų pasaulio kraštų LD prenumeratą 1958 metams** atnaujino: **Kun. K. Patalavičius** Madride, **J. Vaisiūnas** Caracas, **L. Sruoga**, Buenos Aires, **Z. Domeik**, Caracas, **J. Klova**, Caracas, **J. A. Rederis** ir **A. Jakštas**, abu iš Springfield, Tasmanijoje, užsisakė žurnalą per A. Munčelį.

— **Užsakė LD-nas dovanų ar atnaujino prenumeratą: J. Daužvardienė** iš Chicagos, — **J. P. Raksčiui**, Coloma, Mich. ir **P. V. Daužvardžiui**, Oak Lawn, Calif.; **A. J. Rudžiui**, San Francisco, Calif.; **A. Šlapelis**, Long Beach, Calif., — **Miss I. M. E. Wilkes** Norwoode, Mass.; **Gen. Raštikis**, Monterey, — **Mrs. Wm. Wassel** New Philadelphiaje; **F. Narbutas**, Waterbury — **VI. Narbutui** Anglijoje; **P. A. Sagatas** iš Hollywood, Fla. — **Mrs. Marie Podens**, Dyersburg, Tenn.; **Ona Budnikas** iš Elizabeth — **Irenai Vilnonis**, Sydney; **Ig. Daukus** iš Chicagos — **Baliui Daukui**, Sydney; **Dr. Vc. Šaulys** iš Chicagos — **Zitai Stirbys**, Dunedin, Naujojoje Zelandijoje; **Alg. Ralinaitis** iš Los Angeles — **A. Staugaičiui**, Blackburn, Australijoje; **J. A. Urbonas** iš Daytono — **Rev. C. J. Juozaičiui**, Greenup, Ill.; **F. Fabijonaitis** ir Hawthorne, Calif. — **Kaziui Uleckui** Vokietijoje; **M. Krasauskas** iš Chicagos — **J. Avižai** ir **M. Tamoliūnui**, abiem Argentinoje; **Kun. V. J. Nevuilis** iš Bisbee, Arizona — **J. Nevuliui**, Ashley, Pa.; **E. Lileika** iš Brocktono — **R. Bielkevičiui**, ten pat.

Nemaža dalis LD-ny žurnalo skaitytojų pasinaudojo skelbtomis lengvatomis ir žurnalo prenumeratą 1958-ms metams \$5 atsiuntė prieš Naujuosius Metus. Šių me-

Dr. A. HAGENTORNAS

(Physician & Surgeon)

priima ligonius kasdien nuo 6 val. vakare iki 8 val. vakare (iš anksto susitarus) savo kabinete

(office), kurio adresas yra šis:

4655 Kingswell Ave., Suite 215, (Kampas North Vermont Avenue),

Los Angeles 27, California.

Telefonas

NOrmandy 1-6260

tų sausio mėnesyje prenumerata atnaujinama reguliariai, atsiunčiant prenumeratos mokesť \$6.00. Administracija širdingai dėkoja visiems prenumeratą atnaujinusiems, dovanų užsakiusiems, aukomis paremusiems skaitytojams ir tikisi, kad ir liksieji ilgai neuždels. Dar kartą ačiū!

— **Skaitytojus ir autorius** atsiprašome, kad 1957 m. gruodžio numeryje per technišką klaidą į puslapius pateko pora sklčių su korektūros klaidomis. Dėlei tos pat priežasties iškrito pora parašo eilučių po krepšinio minėjimo šventės klišė.

Ką tik išėjo iš spaudos

Jono Mingirdo

parengta ir išleista knyga

SMULKIOJI TAUTOSAKA
Patarlės, Priežodžiai, Posakiai.

Knyga iliustruota, turi 180 psl. Kaina: minkštais viršeliais \$3.00, kietais viršeliais \$3,50.

Knyga galima gauti:

"Lietuvių Dienų" administracijoje, 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, California,

Pas platintoją: Giedra Blažys, 1132 N. Hyperion Ave., Los Angeles 29, California.

Platintojams duodama nuolaida.

PIVARONAS BAKERIES
MODERNIŠKAI ĮRENGTOS KEPYKLOS

Kepa lietuvišką ruginę ir kitokių rūšių duoną, pyragaičius, tortus ir kitokius kepsnius.

4622 So. Marshfield Ave.
CHICAGO, ILLINOIS.
Telephone FRontier 6-4622

LITHUANIAN-AMERICAN OF NEW YORK PICKET THE U. N., where the U. N. members are marking the 40th anniversary of the Bolshevik revolution.

NEW YORKO IR APYLINKIŲ LIETUVIAI aktyviai dalyvavo pikete New Yorke, Sovietų Sąjungai švenčiant 40 metų revoliucijos sukaktį. Lietuviškėji piketo plakatų užrašai skelbė kruvinus komunistų darbus ir siūlė jiems kartu su sputnikais pasikelti stratosferon.

MISUNDERSTANDING AND REALITY

By WALTER M. CHASE, Hartford, Conn.

There have been some irresponsible spoken and written comments recently about dissension among the two Lithuanian generations, the old and the new immigrants in this country. According to these comments, the discord, presumably, is attributed to the differences of their idealism, creative ability and intellectual inequality. These presumptive comments, I would say, vastly exaggerated, are incompatible with the actual reality. It is obvious that misconception of the differences is fallacious, heretofore unprecedented and completely baseless. There is no indication of any deplorable dissension.

We know well that the members of one family now and then disagree, have different views and opinions. Our people of two generations, like any other people, do not think, feel and act the same way, which is natural and normal. Furthermore, they have grown up in two different countries under different cultural conditions and circumstances; their views, opinions and attitudes may differ to a certain extent, however, there is no fundamental difference or any dissension between our two generations.

It is true that the earlier Lithuanian immigrants were less educated than the recent Lithuanian immigrants; their national, cultural and political development, intellectual standard were different from recently arrived Lithuanian immigrants, because they lived under different political, economical and cultural conditions; they were governed by the illiterate Russians, did not have schools, were unable to get higher education.

The recent Lithuanian immigrants came from a free and independent Lithuania with higher education; nevertheless, the earlier Lithuanian immigrants did not lack ability to organize their national and cultural life in America; they built their churches, organized

countless societies and fraternal organizations, publishing houses; they published their own newspapers and books; all these accomplishments indicate that they did have creative initiative, ability and intellectual capacity.

Many of them were educated in this land of the free, became masters of their professions, got better positions in American institutions, progressed in all spheres of life throughout the years.

It is very gratifying that the new Lithuanian immigrants established themselves in this land of the free and have good positions fitting their qualifications. They have become American citizens.

However, some individuals insist that there are differences and dissension between our people of two generations. It is understood that some of these so-called civic leaders, ideological and political partisans, have always had the objective of "divide and rule". They try to divide us, to exploit us either for their personal or ideological gains, spreading rumors of dissension and even hostility.

I am most certain that most of us, oldtimers, are proud of our newcomers because they are fine people, they are the new "blood" injected into the veins of every Lithuanian-American community. Ever since their arrival to our country they have become a part of our community, members of our organizations. Their contribution towards our cultural life has been enormous. They have organized Lithuanistic schools in many Lithuanian communities for education of our youth, provided necessary teachers and funds for maintenance of the schools. Many of them are professionals, intellectuals of high degree. The teachers, writers, artists, journalists, doctors, lawyers, engineers and professors working in American factories as technicians, in laboratories, teaching in

Continued on page 23

RUINS (inside) of the castle of Trakai, Lithuania.
TRAKŲ PILIES GRIUVĖSIAI, žiūrint iš pilies vidaus.

TRAKAI

The Birthplace of Vytautas The Great

by DAUMANTAS ČIBAS

RUINS of the castle of Trakai today and the lake of Trakai.
"Kada tik važiuodams reņėjau Trakus, man verkė iš skausmo širdis". (Maironis)

THE MOST cherished dream of every Lithuanian is to visit the city of Trakai. Trakai not only has an interesting historical background, but its present-day beauty attracts native Lithuanians as well as tourists. Many poets and writers have devoted ample space to this cherished place, and all Lithuanian history books repeat this name hundreds of times.

The natural advantages of Trakai offered protection from the advancing enemies several hundred years ago. It is surrounded today, as then, by thirty lakes of varying size, by many islands, by bays and peninsulas, by high banks, hills, and forests.

For further protection the people built two castles, one on the banks of a lake, another on an island. In one of these castles lived the greatly beloved and honored Duke Kęstutis. He devoted his life to fighting the German Teutonic Order that attacked Lithuania every year.

His brother, Duke Algirdas from Vilnius, was equally as loyal as Kęstutis to his country. He devoted his attention to the advances of the Russians from Moscow and the Tartars who were the scourge of those times.

This supreme loyalty, however, did not end with the lives of these brothers but was further manifested in the most famous son of Kęstutis, Vytautas the Great.

Vytautas was born in Trakai and enjoyed living there. History gave him the name of "The Great" be-

Laimingų Naujųjų Metų

.. JUOZAS SPAITIS ..

3261 S. Halsted St., Chicago, Ill.

Tel. Victory 2-6469

PARŪPINU ĮVAIRIOS RŪŠIES
A P D R A U D A

APDRAUDŽIAM
Namus, Automobilius, Langus,
Baldus ir kitokius

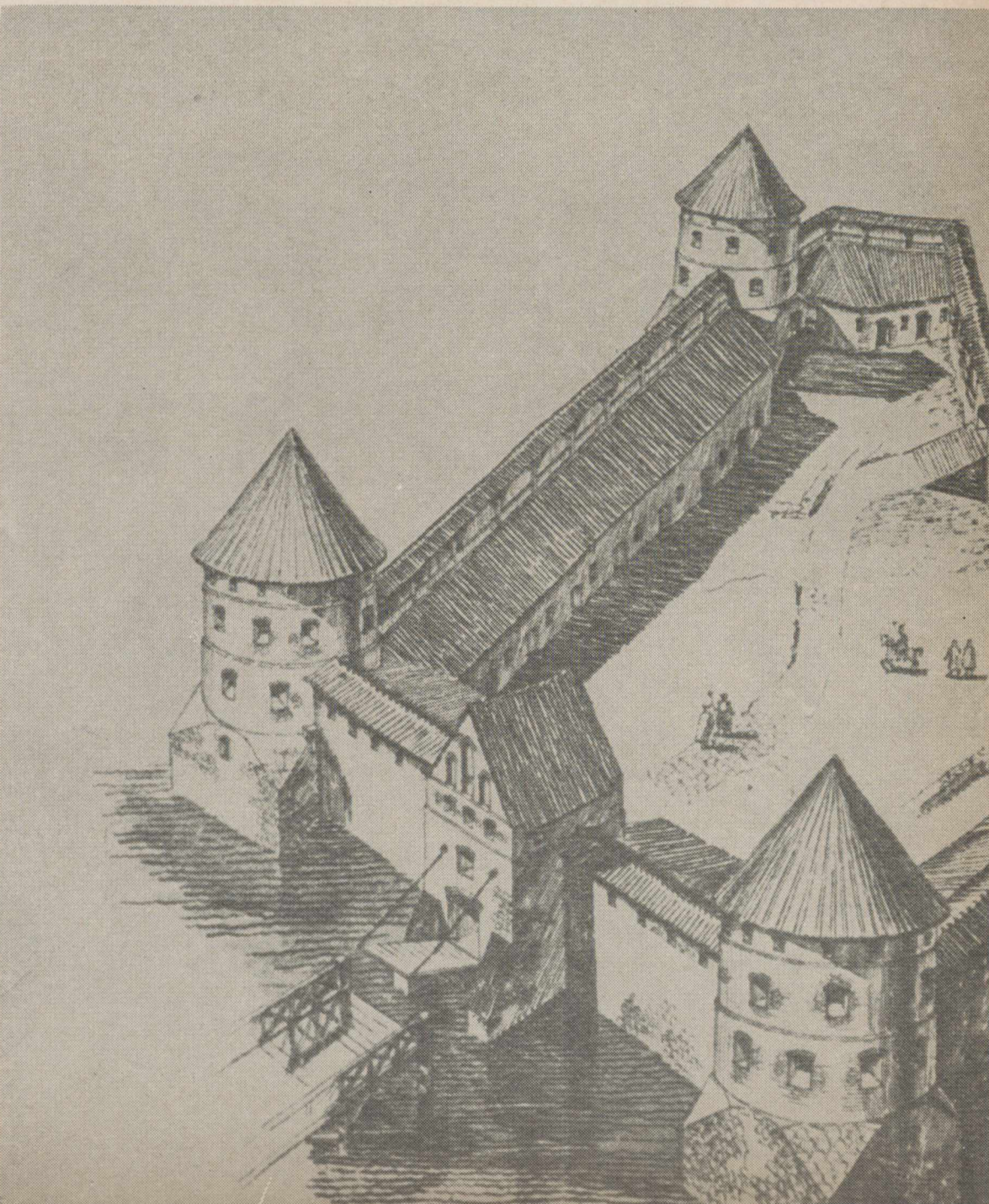
dalykus.

cause he finally defeated the greatness of the Tartar empire and stopped their penetration into Western Europe from the Russian steppes. In 1410, after many preparations, he also defeated a large army of the Teutonic Order. This battle is still regarded as the most famous in the Middle Ages. From that time, for five hundred years, the Germans had no courage to "ride East" to the fertile Lithuanian and Ukrainian plains.

Many more dukes and kings lived at the castle of Trakai, but they are mentioned only in history. Life went another way; thrones fell, kingdoms disappeared, and the castle and the shores of Trakai began to crumble.

At this time it stands only as a romantic reminder of the old days, a tourist attraction, a revival of Lithuanian national spirit.

THIS IS AN OLD PICTURE OF THE CASTLE OF VYTAUTAS THE GREAT. The front of the castle is visible here where the guards lived, where food, weapon storages, and stables castle is visible here where the guards lived, where food, weapon, stores, and stables were. This part of the castle was protected by three towers on a gate tower. Behind it is easy to picture the beautiful scenery surrounded it then as now —

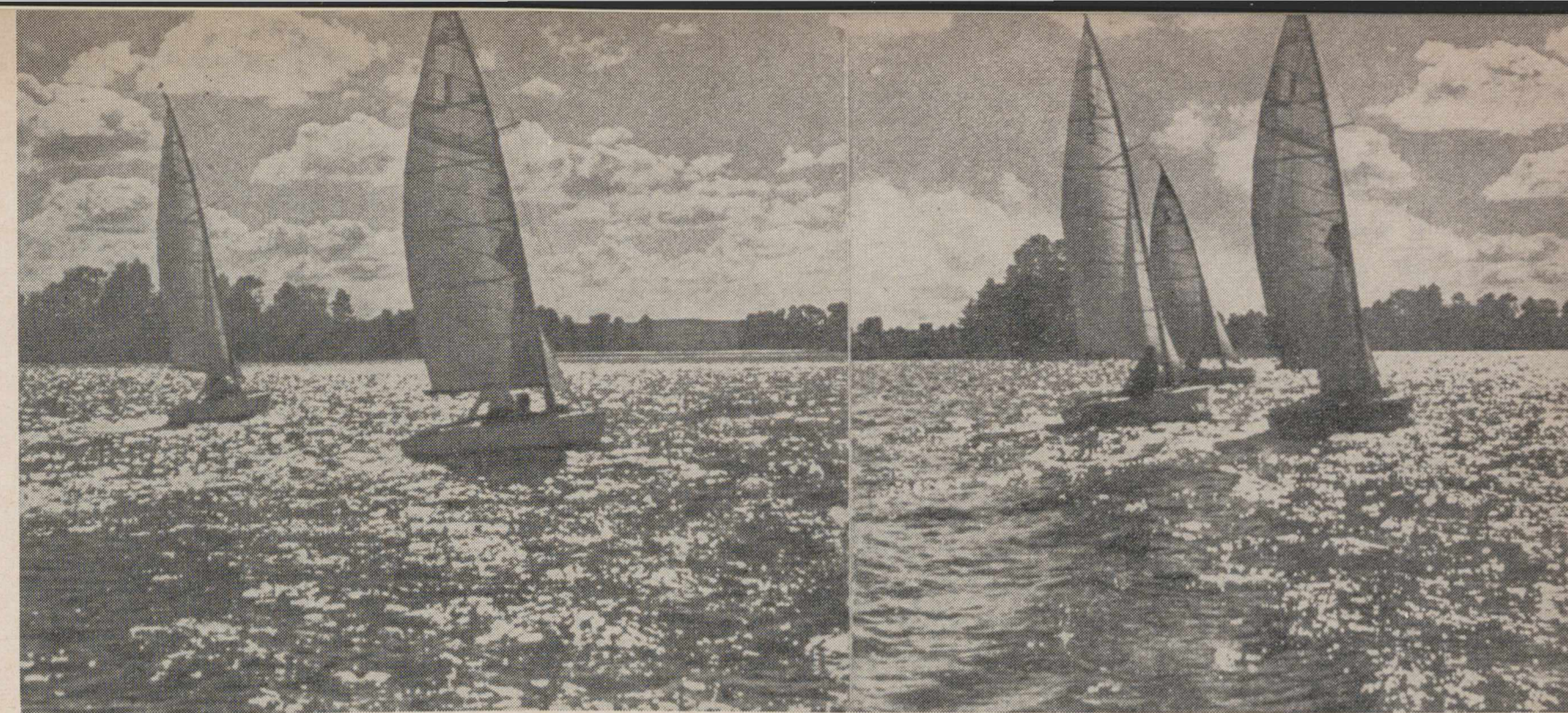

MISUNDERSTANDINGS

Concluded from page 19 high schools, colleges, academies and universities, thus have enhanced Lithuanian prestige throughout the United States of America. Why should we dislike them? Why should we refuse to collaborate with them? We have received them with open arms, we live with them. It is obvious that this new generation of newcomers to our country is an asset and not a liability to us. It is to be regretted that some of the "oldtimers", hostile to the newcomers verbally or in writing, fail to realize that this new generation will substitute the older Lithuanian generation in the near future in all Lithuanian American communities.

For hostility or differences to exist among some individuals is not justified. I believe my personal experiences of association with the newcomers have been most gratifying; it has been a pleasure to work and to associate with them, to live and to preside over their gatherings; I have found them proficient and tolerant, very understanding. I must conclude that there are no differences between us, no dissension of any kind; on the contrary, all of us seek unity, cooperation, because within our unity is our strength for survival in this very tumultuous world.

We do not differ in our idealism, we are people of the same culture and traditions, members of the same great Lithuanian family; therefore we must respect one another. As descendants of an old

THE LAKES OF TRAKAI are loved by water sports fans. Trakai is adorned by twenty islands that are covered with pine trees, by many bays, peninsulas, high banks, and surrounding forests.

TRAKŲ EŽERAI — ideali vieta vandens sporto mėgėjams ir būriuotojams.

bles" of discord and of difference should not be spread about verbally or in writing, because they are not true and such contentions are completely baseless, utterly incompatible with reality.

GLEM'S MARKETS

patarnauja Los Angeles ir apylinkės lietuviams.

● Įvairiausi mėsos ir maisto produktai.

Galima užsisakyti mažesniais arba didesniais kiekiais, piknikams, bankietams, vakarieniems.

Šiuo laiku turime tikro lietuviško sūrio, gaminto Andrulio ūkyje, 7529 S. Normandie ● PL. 1-9155 3002 W. Florence ● PL. 95058

Clem Taberski, sav.

THE OLD CATHOLIC CHURCH IN TRAKAI. It is said that the oldest remaining painting in Lithuania is the greatly revered picture of the Mother of God in this church. This picture was presented to the church by Vytautas the Great himself. Here is shown entrance to the yard of the church.

SENOSIOS TRAKŲ architektūros kampelis, — sena bažnyčia ir šventoriaus vartai.

THUS LOOKED TRAKAI with both castles six hundred years ago (from an old picture). TRAKAI prieš 600 metų. (Kopija iš seno paveikslo).

From the Lithuanian Poets

OCEAN OF THE WORLD

(Pasaulio jūra)

JUOZAS TYSLIAVA (1902)

*Not mine to master the billows
Or to set rein on the tide.
Sculptures of springtime are fading
Since the white kittiwake cried.*

*Waves lap the stones of the lighthouse;
Ships seek its safety tonight,
Hitherward endlessly stealing
Down a long alley of light.*

*Harvest the golden shore gathers
Drift in the ships to the sea.
Labouring world, you have taken
All of love's kindness in me!*

*Day knows your bosom's broad treasures,
Night — that your dreamings are high.
All round your shore flicker candles,
Lighting your dreams to the sky.*

*Sea-waves and ships and we mortals
Shape from your longings and live.
Close to my ear the wave whispers:
Love is so little to give!*

Translated by W. K. Matthews

MONICA'S PASSION

An excerpt from the novel "Autumn Comes With The Forests"
by Marius Katiliškis,
in a first translation by Milton Stark

The old man had not fallen asleep yet. He tossed, his bed creaked. He breathed laboredly, as if in a fever. She too lay awake. She lay with her head flung back, face up, her legs crossed and her arms spread. This crucified position suited her, she thought. Closing her eyes, she gave herself up to oblivion. In this state one could be more perceptive of squeezing, searching hands. The hands had to be hard and strong, iron clamps, unreleasing, capable of choking one, suffocating and snuffing out the consciousness. They must be heedless and bold; they must take and seize what they lusted after.

She had felt such hands not too long ago. She herself had taken them and crushed them to her breast voluntarily. She had observed the large beads of sweat forming upon his forehead and had barely restrained a burst of laughter. He had lain gazing up at space over her head, tensely stretched out, patient in allowing her to complete her labors. Under hard, weatherbeaten skin, she had sensed his blood, as if it had spattered over her face, leaving a salty taste, indelible and everlasting.

Monica Doveika lay in listless insomnia.

She made not attempt to sleep; it was as if she were resolved in the dismal sleepless night to sap the strength from her joints, numb them and clothe them in a prickly

hair-shirt. She tormented herself cruelly, heartlessly, abandoning herself alone and helplessly to her inflamed fantasy and the will of her emotions. She was rocked, tossed, carried pell-mell. The sea of passion dashed her against rocky shores and jagged crags. And she was alone; nowhere could she spy refuge, nowhere was there a calmer shore, nowhere a sandy shallows placidly laved by a rolling surf. Shade there was none, nor the windbreak of a tree-grown bank, where the knotted muscles could relax, where the parched palate could be moistened, where the blessed hand of sleep could shut the smarting eyes.

Her eyes smarted with the arid blast of a desert wind, with the biting acid of salty sweat. Her lashes buckled with the strain of trying to single out one thing above all others in the fallow night.

It could be of any shape or form, but it had to be alive and burning with fire. She could counter the rampaging, raging blaze consuming her from head to toe only with a counter fire of her own.

There was a radio cabinet on a small table behind the headboard, close at hand, looming darkly large in the dusk, flickering like an ember in a bonfire. Sweet music, words and talk emanated from it, as readily understood and as

intelligible as if filtering through remote rooms, from behinds several walls. The great and untouchable world mustered itself in the black object, much as if it were gathering up to ridicule all that was most painful and most reminiscent.

An insect cheeped in the branches of a tree. It may have been a cricket or a green grasshopper—or there may have been several, a flock of summer night flutterers. They piped and played and blew their whistles tirelessly, all beginning in the same breath and at the same time ending their youthful days with a joyful welcoming of the sun. Others of them beat against the window panes, entangled themselves in the snare of the blinds and fell hard to the grass. Over the hedges, onto the broad leaves, upon the sharp blades of the flowers settled frayed whisps of mist, like the locks of nocturnal specters of yore, looking starry-eyed from on high and sowing unrest.

From beyond, from the fields and the forests, it came. It came with the cry of a bird of the night, unlike that of the nightingale, with the smell of a satisfied animal, with the wriggle of a fish caught in the net—with the voice of one from the ends of the earth, wandering in the remoteness, no longer bearing a live name or a character. Perhaps it was a steed at the ford splashing the waters, the hoofs dully striking the stones in the undercurrent; perhaps it was the content laughter of a lass boldly teased, or a door rudely slammed and the stir afterwards. Perhaps it was a gentle rapping and a quiet creaking of the window being swung ajar. Who could say, who could know of what the short-lived pale June night was made?

She tried to remember whether or not it had been this way the first summer. She was not sure.

The spring had mixed and muddled the dust in the road which had risen as a cloud. He was a wretched buzzard, blind to the events of the world, raw, naive, immature. Only a halfwit could bring a woman into his house and think she was his for all time. Doveika still thought the same, unable to pull the wool from his eyes, slumping about with arms outstretched, looking for an explanation elsewhere. He never asked whether she wanted anything, for he was fully convinced that he had already provided her with everything and what was lacking could be easily gotten whenever he saw fit, at his leisure. He mused about fine, expensive things, this poor stupid fellow. But that which he was incapable of, what she wanted, he did not have—love and youth.

This had been clear in the beginning. She had accepted his heat and passion with cold calculation. All that was needed was a little patience—there must be a way out from this plaguing sea of troubles. Something would happen before then. She would understand the situation from beginning to end, have studied it, and know what course of action to take.

Something had happened suddenly and swiftly, before she had expected it. Something had happened in its own good time, when it had to happen. Just as spring hap-

pened. Spring could be late, but then its phenomena were more violent, preceded by storms.

She lay neither dead nor alive. She was a ripe fruit fallen from the branch to the grass, waiting for someone to come and pick it up. Anyone might have had her then, even a passing tramp. But she could not brook the thought of the door opening, the old man shuffling up with cat-like steps and sitting beside her. The greater her excitement, the more she shuddered at what she would do to escape his embrace and his continual importunities. The leyd old man's house, his shuffling slippers, his slinking about on tiptoes, the soft, puffy touch of his hand—everything reminded her of the grave, the chill of the dead. His rapid panting, the squeeze of his fingers was enough to send her running wild into the fields. But she bore it and with quaking anxiety awaited the repetition of his endless love-makings. No matter how inflamed she might have been or how intoxicated with throbbing desire, she at once felt herself drowned in a gulf and suffered through it only with clenched teeth. And he spoke of his happiness and of children, for which it was time now. The old man dreamed of a son which should be presented him by his young and beloved wife. Oh, lord! The old man grew madder by the moment.

She had a sudden and terrible fit of anger. There was nothing she could not have done to the man lying on the other side of the wall. She loathed everything associated with him, everything with which he had purchased her youth and blood. For his shameless arrogance she could have strangled him without a qualm and gone off. She flung out of bed, heedless of whether he slept, tossed with tormented desire, looked up glassy-eyed at the ceiling, or speechlessly strained his ears to hear a movement from her. She walked to the door and shut it. She lighted a small red lamp shaded by a glass cover on her vanity and, casting off her shirt, stood in front of the mirror.

Let him come in now and see her. If he had the courage and had no fear of being consumed by her hatred. Let him see her and double up in his senility and helplessness and withdraw backwards, once and for all convinced that she was not meant for him. She stretched her limbs, raising her arms, grasping her hair in back and flinging back her head, as if she were in the downpour of the warm summer rain gurgling in the branches of the bushes, seeping into the grass with a metallic pattering. She was giddy risen from the darkness in the large plate of the mirror, vibrating a heat ripened in the summer sun and the insatiable craving of stifling nights. Freiziously she kneaded her breasts between her hands, as if in prayer, in helpless submission, vainly expecting a rough, reckless hand to clasp her and carry her into oblivion. And, biting her lips, she whispered: "Come, come. Why do you not come, why do you not come and take me? Can't you see how I yearn for you, how I desire you?"

He would not come. How could he come? She must then crush his hand till the blood came. She must bite him, sink her nails into him...

THE ANNIVERSARY OF TERROR AND SLAVERY The USSR Was Always on Its Way toward Imperialistic Expansion

Following are excerpts from an article by Dr. Antanas Trimakas, published in the November issue, 1957, of the "Christian Democratic Review". Mr. Antanas Trimakas is President of the Supreme Committee for the Liberation of Lithuania, unofficial Lithuanian government in exile.

The way that the fortieth anniversary of the Bolshevik revolution was celebrated behind the Iron Curtain with a demonstration of Red might, international missiles, specially equipped military units, and the sputniks, is characteristic of the regime of oppression, persecution and slavery. Since its introduction in 1917 in Russia, Communism constantly has acted as the most destructive of any political and social system ever devised in the course of human history. Not only have the political effects of this system on individuals resulted in subjugation, but its social and economic effects on the intricacies of human lives have destroyed economic well-being and personal dignity.

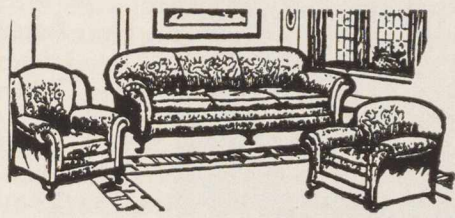
To deceive the Free World on the true aims of the Soviets, Stalin deemed it wise to declare on the eve of World War II, on March 10, 1939: "We stand for peaceful, close and friendly relations with all the neighbouring countries which have common frontiers with the USSR. That is our position; we shall adhere to it. . . We stand for the support of nations which are the victims of aggression and are fighting for their independence."

In actual fact, the USSR was already on its way toward imperialistic expansion. In October 1939, military garrisons were imposed on Lithuania, Latvia and Estonia. A year later in 1940, these countries were occupied by Soviet forces in flagrant violation of all international and Soviet commitments and in disregard of the statement made by Molotov on October 31, 1939, when the Mutual Assistance Pacts with these states were signed. "The Pacts with the Baltic States," solemnly declared Molotov, "in no way imply the interference of the Soviet Union in the internal affairs of Estonia, Latvia and Lithuania as some foreign interests are trying to state. . . These Pacts are inspired by mutual respect for the governmental, social and economic system of the contracting parties. We stand for an exact and honest fulfillment of the agreements signed by us on a basis of reciprocity, and declare that foolish talk of sovietization of the Baltic States is useful only to our enemies and to all kinds of anti-Soviet provocateurs."

These words were as false as tows and were followed by the same those pronounced in 1939 by Molotov — the establishment by force or threat of force of Soviet domination and a colonial system over the peoples of Albania, Bulgaria, Czechoslovakia, Hungary, Poland and Rumania. It could not be otherwise in a system of lies, falsehood and deceit. Molotov was frank enough despite his previous misleading statements to declare on June 24, 1940, to Lithuanian Deputy Prime Minister and Minister of Foreign Affairs, Profes-

sor Krėvė-Mickevičius, that: "We are more firmly convinced now than ever that the Second World War will help us to gain power throughout all Europe as the First helped us to gain power in Russia."

The tragic events in Hungary proved once more that the Soviet Union and Communist Parties all over the world were continuing largescale operations toward the conquest of new countries. Syria, Egypt, India, Burma, Indo-China, Formosa, Turkey, all became separate fronts for direct or indirect Communist offensives aimed at the uncommitted countries.

*Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį.*

FURNITURE CENTER, Inc.

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

Telefonas: Victory 2-4226

Vedėjas — J. LIEPONIS

Phone: Victory 2-4226 CHICAGO 8, ILL. 3222 S. Halsted St.

LIETUVIŲ ĮSTEIGTA IR VALDOMA ĮSTAIGA NUO 1922 M. ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Mokama 4% už padėtus pinigus
Kiekviena sąskaita apdrausta iki \$10,000.00

1447 South 49th Court, Cicero 50, Illinois

Telefonai: TOWNhall 3-8131 ir BISHop 2-1397

TURTAS VIRŠIJA \$16,500,000.00

Maloniai pranešame, kad mūsų firma
PARCELS TO RUSSIA

121 So. Vermont, DUNkirk 5-6550

siunčia paketus maisto, naujų drabužių, vaistų ir t. t.
į Ukrainą, Armeniją, Gruziją, Latviją, Lietuvą, Estiją ir Rusiją.
Muitai ir visos siuntimo išlaidos sumokama šitame krašte. Paketai, siūsti per mūsų įstaigą, gaunami Lietuvoje be jokio mokesčio.

Garantuojame pristatymą ir greičiausią patarnavimą.

Siunčiame ir oro paštu.

Jeigu nepatogu patiems atvykti į mūsų įstaigą, galite paštu atsiųsti savo paketą, ir mes pranešime siuntimo kainą.

Valandos kasdien, išskyrus pirmadienius, nuo 10 val. ryto iki 6 v. vakaro (taip pat ir sekmadieniais)

PARCELS TO RUSSIA, Inc.,

Los Angeles Branch, 121 So. Vermont Ave., DUNkirk 5-6550

LITHUANIAN HISTORY IN STAMPS

By ANTANAS BERNOTAS, Waterbury, Conn.

Part X

Grand Duke Gediminas sent letters to the cities and monasteries in the Hanseatic League inviting foreign knights, traders, craftsmen, clergymen, and farmers to come and settle in Lithuania, promising them work, guidance, and protection. He wrote that in Lithuania there were Christian churches which enjoyed complete religious freedom.

Gediminas expanded the boundaries of Lithuania towards the East even to a greater extent. In the new territories he established his brothers, sons, and relatives

as dukes, leaving in some areas the old Russian rulers. Under Lithuania's control were Minsk, Plock, Vitebsk, and Polock; while under its influence were Paskov, Kiev, Great Novgorod and others. The acquired territories were several times larger than Lithuania proper, therefore Gediminas, even though he was not officially crowned, assumed the title of: "Rex Lithuanorum et multorum Ruthenorum."

In 1322 Gediminas built in Vilnius a fortress and established there the permanent capital of Lithuania. For this reason he is regarded as the founder of Vilnius. Previously, Lithuania did not have a permanent capital, the location of the capital depended upon the residence of the ruler. However, historians claim that Vilnius even previously was an already inhabited area.

It is said, that Gediminas died in battle while fighting against the Teutonic Order in 1341 near the castle of Veliuona. This fact, however, lacks proof. According to the legend he was buried on top of the hill near the battlefield.

There is a legend in regard to the founding of Vilnius, which claims that once when Gediminas was hunting in the area where Vilnius stands today, he camped for the night, during the course of which he had a strange dream. In it, it is told, he saw an iron wolf which howled as loud as if there had been a hundred wolves. The next morning the chief priest explain the dream: Gediminas should build a city in that spot; in the future the city's fame will be spread over the whole world. And so Gediminas fulfilled the request by building the city.

Laimingų Naujų Metų

linki

Taupytojams ir Skolintojams

CRANE SAVINGS &
LOAN ASS'N.

B. R. PIETKIEWICZ,
President

2555 W. 47 St., Chicago 32, Ill.

LITHUANIANS AT THE CHRISTMAS PEACE FESTIVAL IN WASHINGTON

The Dead Gods

By FRED E. TRUMAN, Agana, Guam

Fred E. Truman (V. Brazevičius) is an American-Lithuanian, a contributor to Lithuanian Days magazine, at present living in Agana, Guam. In 1953 a news item appeared in one of Guam's papers headed -- "The Lenin-Stalin bodies are on display at Moscow's newly reopened tomb. The heads of both are resting on red pillows". At that time Mr. Truman was an extra-curricular editor of the Navy activity weekly on Guam. He wrote and included the following poem in the "Editor's Corner."

The Red Gods, the dead gods
 Still rule from marble beds,
 And they are very sacred
 To the hierarchy of Reds.
 The Red Gods, the dead gods,
 They rest on pillows red:
 Perhaps as a reminder of
 The slaves that they have bled.
 The Red Gods, the dead gods
 Were born as flesh but fell
 From pedestals of decency
 To deep inhuman hell.
 The Red Gods, the dead gods --
 Some day they will depart.
 The sickle-hammer too, will fall
 Before the human heart.
 The Red Gods, the dead gods
 They ruled and had their say;
 They killed the flesh of Freedom --
 Their tombs will turn to clay,
 While free winds of the worldways
 Will blow their dust away.

LITHUANIAN participants in the program of the Christmas Peace Festival in Washington, D. C. Four young Lithuanian-American misses appeared with Lithuanian folk dances on the White House lawn at the traditional White House Christmas tree. Pictured from left to right: Jūratė Mažeikaitė, Elena

Jurgėlaitė, Laima Saldukaitė, Danutė Vaičiulaitytė, accordionist Almis Vitėnas and Joana Vaičiulaitytė.

KALĖDŲ FESTIVALIO Washingtone dalyvės Lietuvos Pasiuntinybėje. Tarptautiniame vaikų pasirodyme Taikos Eglės šventėje prie Baltųjų Rūmų šios keturios lietuvaitės pašoko liet. tautinių šokių.

A GROUP OF LITHUANIAN-AMERICANS during one of the Christmas receptions at the Lithuanian Legation in Washington, D. C. Mr. Juozas Kajeckas is Lithuanian Minister to the United States representing the independent Lithuanian Republic. The U. S. has never recognized the occupation of Lithuania by the Soviet Communists.

KALĖDŲ TAIKOS EGLĖS Washingtone pasirodymo dalyviai su tėvais priėmimo pas Lietuvos atstovą J. Kajecką Lietuvos Pasiuntinybėje. Iš k. į d. stovi: Vaičiulaitienė, Jurgėlenė, Saldukas, Mažeikienė, Saldukienė, Tautvilienė, Vitėnienė, Kajeckienė, Kajeckas, Jurgėla, Jurkienė, Vitėnas, Vaitkevičienė, Mažeika. Sėdi: Vaitkevičius ir tautiniais drabužiais apsigėrę pasirodymo dalyviai: Laima Saldukaitė, Jūratė Mažeikaitė, Danutė Vaičiulaitytė, Elena Jurgėlaitė ir Almis Vitėnas.

*****

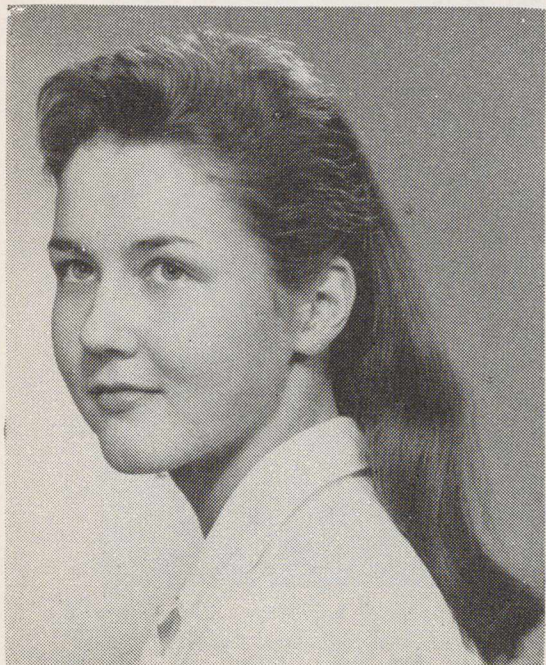
Sveikiname visus LIETUVIŲ DIENŲ skaitytojus ir linkime laimingų Naujųjų Metų.
JOHN J. KAZAKAUSKAS, President
 2202 W. CERMAK ROAD, CHICAGO 8, ILLINOIS
 Virginia 7-7747

*****

LITHUANIANS MAKE NEWS

● Miss Dana Paramskas, Washington, D. C., 15 years of age, a junior at Immaculate Seminary, has won an oratory contest, "I Speak for Democracy," in the Washington, D. C. district. Last year the same contest was won by Gabrielius Kajeckas, son of Lithuanian Minister, Juozas Kajeckas, to the United States in Washington, D. C. Miss Dana Paramskas will meet the winners from 48 States, Puerto Rico and Alaska in Washington, D. C., in February. She described liberty as "something that is felt with the heart rather than seen by-eyes." She is the daughter of Mr. and Mrs. Paramskas, prominent Lithuanian-American functionaries in the U.S. Mr. B. Paramskas is one of our contributing Editors.

MISS DANA PARAMSKAS, Washington, D. C., a junior at Immaculate Seminary, an oratory contest winner ("I Speak for Democracy").

DANUTĖ-MARIJA PARAMSKAITĖ, Washingtono vidurinių mokyklų retorikos varžybose laimėjusi I-mą vietą. Š. m. vasario mėn. į Washingtoną suvažiuos laimėtojai iš visų 48 steitų, Puerto Rico ir Alaskos, tada ir Danutė Paramskaitė dalyvaus dėl viso krašto pirmosios vietos.

Praėjusiais metais panašiose varžybose I vietą buvo laimėjęs Gabrielius Kajeckas, Lietuvos Ministerio Washingtono sūnus.

● Rev. Thomas Žiūraitis, O. P., Oxford, Mich., received his doctor-

ate degree of philosophy from Salzburg University in Austria. According to the Austrian Press, the dissertation of the Rev. Thomas Žiūraitis was the best and the most original in the last 30 years. Mr. John Francis Rieger, the U.S. Consul in Salzburg, was present when the doctorate degree was bestowed upon the Rev. Thomas Žiūraitis and congratulated him on his accomplishments in science and for the publicity given to the United States. The famous Anton Pustet Publishing Company (Graz-Salzburg-Muenchen) is going to publish the Rev. Thomas Žiūraitis's work in two editions: the dissertation in gazine, Tilts, also carries a large full and a popular version.

● Miss Rūta Lee-Kilmonis, Hollywood, Calif., has received a very good mention in the TV GUIDE, a weekly magazine, of the January 18-24, 1958, issue. The magazine carries a large, one-page Rūta's picture and gives a very fine article on her. Rūta, the article says, "has done practically every major TV film show in sight, including The Lineup no fewer than 15 times, and such other shows as Dragnet, G. E. Theater, Matinee Theater, Burns and Allen, Gunsmoke, Suspicion, The Bob Hope Show and The Jack Benny Show. Her biggest break came recently when producer Arthur Hornblow saw her in a nightclub audience. He found out her name, called the next morning and said he hoped she was an actress because she was just right for the part of Tyrone Power's wife in "Witness for the Prosecution". She was right for it except for one small point: They changed her hair from blonde to brunette..."

● Tilts, the Latvian magazine published in Minneapolis, Minn., carries a very fine article on Mr. Frank Lubin in its November issue (Nr. 23), 1957. Frank Lubin was a member and captain of the U.S. basketball team at the Berlin Olympic Games in 1936 and won the gold medal. For some time he was coach member and captain of Lithuanian national basketball team which won the 1939 European basketball championship. Frank Lubin is a native Californian, he was born in Los Angeles, Calif., where he lives now with his wife and two children. The same issue of the Latvian magazine, Tilts, carries also a large photograph of Frank Lubin with Mr. Anšlavs Eglitis, author of the article.

LITHUANIAN MAPS

● BOOK MAPS WALL MAPS ●

Compiled by J. Andrius, with the technical assistance of Profs. A. Salys, Stp. Koiupaila, K. Pakštas, Drs. M. Brakas, M. Gimbutas, and A. Šapoka.

This is the definitive map of 1939, with insets of Lithuania in the Bronze and Iron Age and Lithuania Multicolored map of Lithuania, Only a limited supply available.

Wall map, approx. 35x46: \$4.50
Book map, in folder: \$3.50

Now available to Lithuanian Days readers

LITHUANIAN DAYS

9204 So. Broadway, Los Angeles 3, California

MINDAUGAS MAČIULIS, Chicago, Ill., only 5 and a half year old, attends the Music School of De Paul University of Chicago. The school has given him a scholarship in music. Mindaugas plays piano, organ (Schumann, Bach, Haendel, Mozart, etc) and also takes voice lessons. He is the son of Mr. and Mrs. J. Mačiulis is organist at one Chicago's parishes.

MINDAUGAS MAČIULIS, Chicago, Ill., 5 su puse metų amžiaus pianistas, Chicago De Paul Universiteto Muzikos Mokyklos mokiny. Universiteas jį mielai priėmė ir paskyrė stipendiją. Mindaugas skambina pianinu ir groja vargonais Shumana, Bachą, Haendelį, Mozartą ir kt. Neblogai paskaito lietuviškai ir mėgsta dainuoti. Pianinu skambinti Mindaugas pradėjo būdamas 3 metų. Jo tėvas Mačiulis yra vienos amerikiečių parapijos Chicagoje vargonininkas.

NERIS TRANSATLANTIC CORP.

NERIS INTERNATIONAL, INC.

NERIS CARBON and OIL CORP.

Savininkai:

Dr. Juozas K. Valiūnas ir Dr. Juozas P. Kazickas

10 Pine Street, New York City

530 FIFTH AVENUE

NEW YORK CITY

THE FLOAT of her Majesty the 1958 Orange Bowl Queen and her princesses. Miss Marcia Valibus of Miami Beach, Florida, a Lithuanian-American beauty, riding this float, reigned over this year's Orange Bowl.

MARCELĖ VALIBUTĖ, išrinkta 1958 m. Apelsinų parado karalaite, vadovauja iškilmingai Naujųjų Metų parado eisenai, sėdėdama puošniausiojo vežimo "soste".

MISS MARCIA VALIBUS 1958 Orange Bowl Queen, Miami, Fla.

MISS MARCIA VALIBUS, a beautiful third-generation Lithuanian-American, reigned this year as the **Orange Bowl Queen**. She attends the University of Miami and she majors in Radio-TV-Film. She is a daughter of Mr. and Mrs. Daniel Valibus of Miami Beach, Florida. Her father is a teacher.

She is 19 years old, five feet, seven inches tall, weighs 120, has blonde hair, green eyes, a wide smile. She collects stuffed poodles, detests rhubarb and likes water skiing and knitting. A look at her list of titles leads you to wonder if she isn't majoring in being a queen. She was UM Homecoming Queen '57, Kiwanis Queen, Miss International Aviation, Miss Transportation, Miss Miami Beach of '56.

KASMET, Naujųjų Metų dieną baigiamas visose J. A. V. se universitetų ir kolegijų futbolo sezonas. Tą dieną keliose Amerikos vietose susitinka žymiausių universitetų futbolo komandos varžyboms. Ta proga, kur vyksta varžybos, vyksta ir didžiuliai paradai. Pasadenoje, prie Los Angeles, Kalifornijoje, įvyksta kasmet didžiulis rožių (Rose Bowl) paradas; Miami, Floridoje, — įvyksta didžiulis apelsinų (Orange Bowl) paradas; kitose vietose vyksta panašūs kitais vardais vadinami paradai: (Cotton Bowl-medvilnės, Potato Bowl-bulvių ir pan. Ta proga išrenkamos iš studenčių tarp ir gražuolės, parodų karalaitės bei princesės.

Šiais metais "Apelsinų parado" gražuole-karalaite buvo išrinkta trečios kartos Amerikos lietuvaitė; jos seneliai atvykę iš Lietuvos, jos tėvas čia gimęs, mokytojas Miami.

MISS MARCIA VALIBUS (center), Miami Beach, Florida, 1958 Orange Bowl Queen, and her princesses.

MARCELĖ VALIBUS tarp kitų parado merginų, kurios jai asistavo.

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMOS

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis"

Amsterdam, N. Y.

WCSS — 1490 kilc.
Lietuviška programa

Sekmadieniais 7—8 val. vakaro
Programos vedėjas — Juozas Olšauskas.
Reikalų vedėjas ir pranešėjas — Leonardas Hartvigas.

Los Angeles, Calif.

Lithuanian Melody Hour
Saturdays — 12:30 — 1:00

KALI— 1430 kc Radijo stotis
Direktorius Bruno Gediminas, 4023 W. 60th Street,
Los Angeles 43, Calif. Phone: AX. 5-2260.
Reikalų vedėjas — George Rudelis, 5027 Zelzah St.,
Encino, Calif.
Programos vedėjas - Bronius Dūda, 1315 McCollum St
Los Angeles 26, Calif.; Phone DU. 2-1595

Baltimore, Md.

"RADIJO PROGRAMA LIETUVIAMS"

Girdima Marylande ir Washington, D. C.
Sekmadienų rytai 10:15—11:00

WAYE — 860 Kilocycles
Šios programos vedėjai: Albertas Juškevičius, 4515
Wilmslow Rd., Baltimore 10, Md.,
Phone Tuxedo 9-8693;
Kęstutis Laskauskas, 809 Scott St., Baltimore 30, Md.
Phone SARatoga 7-7963.

So. Boston, Mass.

LAISVĖS VARPAS

Naujosios Anglijos lietuvių kultūrinė radijo programa
Medford, Mass. — WHIL — 1430 kilocycles
Worcester, Mass. — WORC — 1310 kilocycles
Sekmadieniais 8:00 iki 8:30 rytą
P. VIŠČINIS, programos vedėjas
47 Banks St., Brockton 18, Mass.
Telef. JU 6-7209

LIETUVIŲ RADIO KORP. PROGRAMA

Seniausia liet. radijo programa Naujojoje Anglijoje,
veikianti nuo 1934 m. balandžio mėn.
Boston, Mass — WLYN - 1360
Sekmadieniais 2:30 iki 3:00 val. po pietų
Muzika, dainos ir Magdūtės pasaka
Direktorius S. Minkus
502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass. Tel. AN 80489

Cleveland, Ohio

Lietuvių Radijo Klubas

Tėviškės Garsų programą transliuoja
kiekvieną penktadienį 7: —7:30 v. v.
per W D O K stotį banga 1260
Programos vedėjas — Juozas Stempužis
506 E. 118th St., Cleveland 8, Ohio

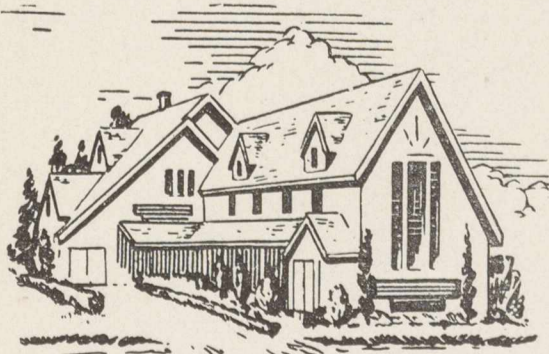

EYES EXAMINED GLASSES FITTED

DR. MICHAEL HOLLINGER

Optometrist

329 W. FIFTH STREET, LOS ANGELES, CAL.
Phone MUtual 1056

Pirma Lietuvių Istaiga Los Angeles
COWLEY & CASPER
Laidotuvių Namai

935 W. Washington Blvd. Los Angeles
Richmond 9-1061 Richmond 9-1062

Chicago, Ill.

SOPHIE BARCUS RADIO VALANDOS

iš stoties WGES 1390 kiloc. kas dieną pirmadienį iki
šeštadienio nuo 8:30 iki 9:15 rytą ir kas pirmadienį
nuo 7 iki 8 val. vakaro.
Sekmadienį iš Radijo stoties WOPA 1490 kc. ir FM
102-3 MC nuo 8:30 iki 9:30 rytą.
Tel. HEmlack 4-2413
7159 So. Maplewood Ave., Chicago 29, Illinois

Detroit, Mich.

"Baltic Melodies"

Detroit - WJLB - 1400 kilocycles
Saturdays 8:30 - 9:15 P. M.
Director Helen Rauby
16926 Pinehurst, Detroit 21, Mich.
Telephone UNiversity 1-1072

Madrid, Espana

LIETUVIŲ RADIJAS

Paseo del General Primo de Rivera 25
Transliuojama kasdien
nuo 21 val. 30 minučių iki 21 val. 45 min. Lietuvos laiku,
31, 32, 42 ir 49 metrų bangomis.

"Lithuanian Melodies"

Ann Arbor - WPAG - 1050 kilocycles
Sundays 1:00 - 1:30 P.M.
Director Ralph Valatka
15756 Lesure Ave., Detroit 27, Mich.
Telephone BRoadway 32224

New York - New Jersey

"Lietuvos Atsiminimų" Radijo Valanda

girdime kiekvieną šeštadienį, 4:00—5:00 val. popiet
iš New Yorko stoties WEVD - 1330 kil., ir 97.9 meg. (FM)
Direktorius - Jokūbas J. Stukas
1264 White St., Hillside, N. J.
Tel. WAverly 6-3325

Pittsburgh, Pa.

The First Lithuanian Radio Program in
Pittsburgh, Penn.

Pittsburgh, Penn. - WPIT - 730 kilocycles
Sekmadieniais nuo 12:30 iki 1:00 po pietų
Programos vedėjai - Povilas ir Gertruda Dargiai
Visais reikalais kreiptis:
2040 Spring Hill Road, Pittsburgh 16, Pa.

Lithuanian Catholic Hour

Pittsburgh Pa., - WLOA - 1550 kilocycles
Sundays - 1:30 - 2:00 P. M.
Produced by Knights of Lithuania
Pittsburgh District
WLOA, Braddock, Pa.

"YOUR FAVORITE LITHUANIAN AND AMERICAN
MELODY HOUR"

WAMO — 860 on your dial
Pittsburgh's Country and Western Music Station
Producer and Announcer: Frank J. Saldukas
5915 Elwood St., Pittsburgh 32, Pa.
Assistant: George Žilinskas.

Roma — Italija

ROMOS RADIJAS

Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min. iki 21,10;
vid. Europos laiku — 41,15 ir 50,34 metrų bangomis.
Vedėjas Dr. J. Gailius

Circonvallazione Appia 158, kasdien trumpomis bangomis

Toronto, Ont., Canada

Tėvynės Prisiminimai

CKFH — 1400 banga — Toronto, Ont., Canada
Šeštadieniais nuo 12 val. iki 1:00 po pietų
Programos ved. J. R. Simanavičius, 132 Havenlock St.,
Toronto, Ont., Telef.: LE 4-1274

HELEN'S HOUSE OF BEAUTY

New address:

HELEN MOCKUS 5265 Fountain Ave.
HOLLYWOOD, Calif

New Telephone: NORmandy 5-3351

Philadelphia, Pa.

Lietuvių Bendruomenės Radijo Programa

Bendruomenės Balsas

Philadelphia, Pa. - WDAS - 1400 kilocycles
Programa sekmadieniais nuo 3 val. 30 min. po pietų
iki 4 val.
Duoda kultūrinės bei politinės apžvalgas, žinias,
muziką, skelbimus.

Pusvalandžius redaguoja redakcinis kolektyvas. Bendruo-
menės Balso reikalais rašyti: A. Gaigalui, 335 Titan St.
Philadelphia 47, Penna.

Rochester, N. Y.

Lietuvių Radijo Klubas

Rochester, N. Y. - WHEC - 1460 kilocycles
Programos transliuojamos kiekvieną sekmadienį
9:30 — 10:00 val. ryto

Klubo valdyba:

Garbės pirmininkas Pranas Saladžius, 309 Alphonse St
Pirm. P. Armonas, 75 Clairmount St., Rochester 21. N.Y
Vice-pirm. Vytautas Žmuidzinas, 213 Berlin St.
Iždininkas Pranas Puidokas, 38 St. Jacob St.
Sekretorius R. Kiršteinis, 682 Hudson Ave.
Narys Br. Krokys, 10 Dudley St.

Programas praveda valdybos nariai ir šie vedėjai:
A. Cieminis, Alf. Dziakonas, St. Ilgūnas, D. Podelytė.

Washington, DC

VOICE OF AMERICA — AMERIKOS BALSAS

Washington 25, D. C.

Kas dieną pusės valandos programa Lietuvos laiku
girdima 19 val. 30 minučių trumposiomis
11, 13, 16, 19 ir 31 mtr. bangomis.

New Yorko laiku — 11,30 val., Melbourne — 2,30 ryto,
Buenos Aires — 1,30 p.p., Los Angeles — 8,30 rytą.

Programa kartojama Lietuvos laiku:

vidurnaktį — 24 val. — 25 ir 31 mtr. bangomis;
rytą — 7 val. 15 min. — 25 ir 31 metro bangomis.
15 val. — 11, 13, 16 ir 19 mtr. bangomis.
N. Y. 4 val. p.p., Melb. 7 val ryto, B. A. 6 val. p.p.;
N. Y. — 11,15 vakare, Melb. — 2,15 p.p., Buenos Aires
— 1,15 val. naktį.
N. Y. 7 val. ryto, Melb. 10 val. vak. B. A. 9 val. ryto.
Los Angeles 1 val. p.p.

Europa

Kasdien pusės valandos programa Lietuvos laiku:
21 valandą — 16, 19, 31 ir 251 mtr. bangomis.
21 valandą — 16, 19 ir 25 mtr. bangomis.

Programa kartojama 3 kartus:

N. Y. 4,45 val. pp., Melb. 7,45 val. ryto, B. A. 6,45 pp.,
Los Angeles 1,45 pp.
6 val. 45 min. ryto 19, 25 ir 31 m. bangomis;
N. Y. 10,45 val. vak. Melb. 1,45 val. pp., B. A. 12,45 n.
Los Angeles 7,45 val.
ir 15 val. 30 min. 19, 25 ir 31 metro bangomis.
N. Y. 7,30 val. ryto, Melb. 10,30 val. vak., B. A. 9,30 r.
Los Angeles 4,30 ryto.
Vasaros laiku JAV-se reikia pridėti vieną valandą

Waterbury, Conn.

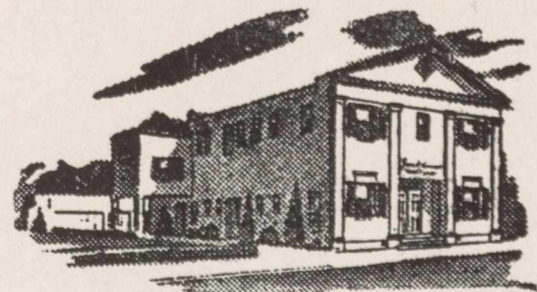
"Lithuanian Memories"

Waterbury - WWCO - 1240 kilocycles

Saturdays — 6:30 to 7:30 P. M.

Director Mrs. M. J. Colney
148 Grand St., Waterbury 2, Conn.

Lietuviams patarnauja jau 25 metus

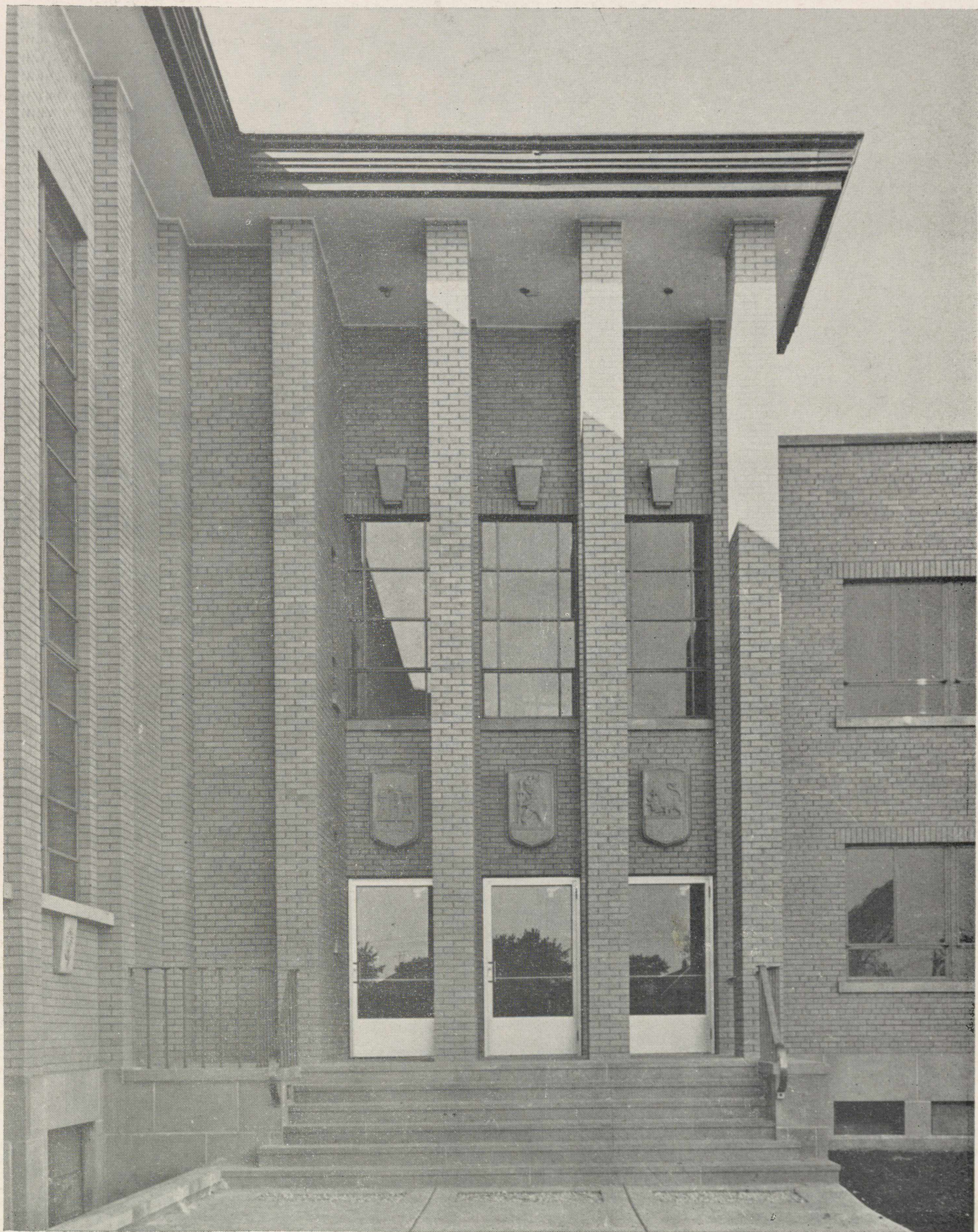
JONES & HAMROCK
MORTUARY

721 W. WASHINGTON BLVD. LOS ANGELES 15

NEW TELEPHONE NUMBER
Richmond 9-6091

LIETUVIU
DIENOS

LITHUANIAN-AMERICAN YOUTH CENTER IN CHICAGO, ILL.